

NEDERLANDER IN HANNOVER IN ISOLATIECEL

Kommittee Anti Duitse Terreur dreigt met economische acties

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — Verstoring van de Duits-Nederlandse handelsbetrekkingen is het dreigement dat het pas opgerichte Kommittee Anti Duitse Terreur (KADT) vrijdag in Amsterdam in het vooruitzicht heeft gesteld wanneer de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin niet binnen een maand van de zogenaamde „dode vleugel” in de gevangenis van Hannover naar een minder geïsoleerde ruimte is overgebracht.

Als politieke gevangene, die ervan wordt verdacht lid te zijn van de Rote Armee Fraktion (een andere naam voor de Baader-Meinhof-groep), zit Ronald Augustin nu al meer dan een jaar in voorarrest. In een cel, waar volstrekt geen geluid van buiten kan doordringen, is Ronald Augustin verstoken van elk menselijk contact.

Eens per maand krijgt hij in een speciale bezoekersruimte zijn moeder en zijn zus Monique te zien. Contact met een advocaat is alleen mogelijk via een scheidswand van dik plexiglas, die de verstaanbaarheid sterk belemmert.

AFTAKELING

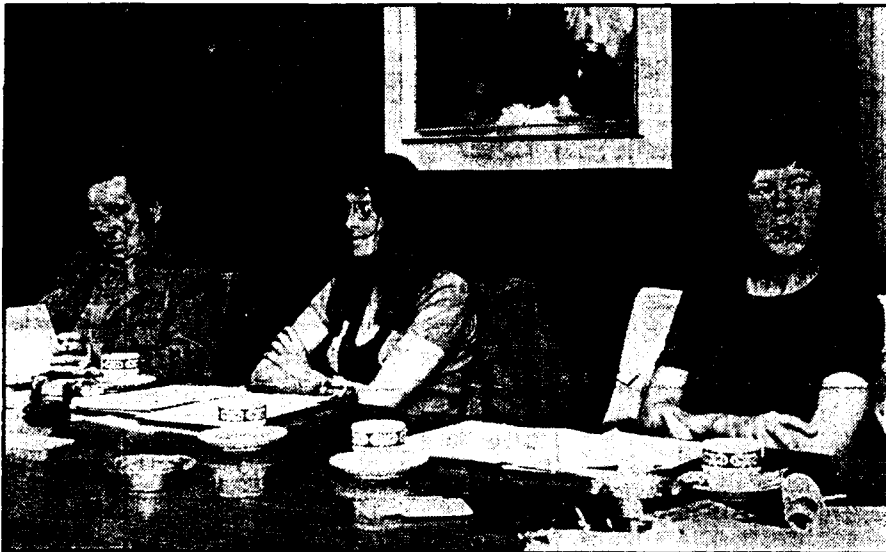
Deze volkomen isolatie leidt volgens deskundigen tot beroving van de zintuigen, geestelijke aftakeling en zelfs tot de dood. Twee Duitse politieke gevangenen, Katharina Hammerschmidt en Astrid Proll, zijn eerder door deze martelingsmethode ernstig ziek geworden. Het Kommittee Anti Duitse Terreur beschuldigt de Duitse justitie ervan

door
Ben Haveman

de zaak Augustin tot een experiment te maken. Comitélid Inge Spruit (antropologe) zegt: „Wij hebben een zeer sterk vermoeden dat Ronald wordt gebruikt als proefkonijn om 's te zien hoe ver men kan gaan in mishandeling van mensen. Duidelijk is dat Ronald straks als een wrak in de rechtszaal zal verschijnen”.

Ronald Augustin werd een jaar geleden gearresteerd bij passcontrole aan de Nederlands-Duitse grens nadat hij een beampte met een pistool zou hebben bedreigd. Als grafisch ontwerper werkte Ronald eerder twee jaar in West-Berlijn. Contact met zijn familieleden had hij niet. Over zijn mogelijke activiteiten bij de Rote Armee Fraktion weten zijn moeder en zus niets te melden.

Het comité, dat zich beijert voor een menswaardiger behandeling van Ronald Augustin, houdt zich ook niet bezig met de RAF en de politieke doelstellingen daarvan: omverwerping van het kapitalistische systeem. „We stellen ons niet op achter de Rote Armee Fraktion.

JAN QUISPÉL, MONIQUE AUGUSTIN, IRENE VAN 't HOFF: De Nederlandse regering is mede-schuldig...

Het gaat erom dat er iemand onder onmenselijke omstandigheden al een jaar in voorarrest zit, waartegen geen enkel beroep mogelijk is.”

BLAFFEN

Mevrouw J. Augustin vertelt over haar bezoeken aan zoon Ronald: „Als je binnenkomt moet je eerst een half uur wachten. Ik heb steeds het gevoel behandeld te worden als een derderangs burger omdat mijn zoon een misdadiger zou zijn. Ze praten niet tegen je, maar blaffen. Als je iets in het Engels of Frans vraagt — want ik spreek geen Duits — dan krijg je een blaffend antwoord in het Duits.”

„Voordat ik mijn zoon mag zien, word ik afgetast met een metaaldetector. Elk bezoek is een enorme spanning. Elk woord dat gezegd wordt wordt opgeschreven door een tolk.” Voordat Ronald naar Hannover werd overgebracht, zat hij in de gevangenis in Stuttgart, waar een van de bewakers of tolken het contact tussen mevrouw Augustin en haar zoon erg bemoeilijkte. „Ik mocht mijn zoon niet eens omhelzen”.

Een Nederlandse psychiater werd na tien minuten zonder pardon de gevangenis uitgegooid en Ronald werd later met veel vertoon in een helikopter en met zwaar bewapende agenten naar Hannover gevlogen: gebouwd in een kool van 70 bij 70 centimeter. „Als er iets gebeurd zou zijn, was Ronald gewoon ten dode opgeschreven”, zegt mevrouw Augustin.

De gevolgen van de isoleercel zijn niet uitgebleven: Ronald lijdt kou, heeft moeite om opkomende

agressie te onderdrukken en wil geen arts ontvangen. Het comité KADT herinnert in dit verband aan het geval Astrid Proll, een van de tachtig politieke gevangenen, die zodanig door haar verblijf in de isoleercel was aangeslagen, dat ze bij een medische behandeling (de zogenaamde autogene training) wartaal aan een arts toevertrouwde die als belastend materiaal in de proces-verbaal en de aanklacht werd opgenomen.

DODE VLEUGEL

Op zaterdag 3 augustus leidde de zaak-Augustin tot een protest van in witte jassen gestoken artsen,

„Gevangene gebruikt bij experiment”

psychiaters en psychologen voor de gevangenis aan de Suleburger Landstrasse te Hannover. Zij eisten van de justitie dat Ronald onmiddellijk uit de „dode vleugel” zou worden verwijderd en naar een „normale” gevangenis zou worden overgebracht om zijn proces in het najaar af te wachten.

Niet alleen het geval-Augustin speelt een rol bij de eisen.

UITGELEVERD

Het KADT beschuldigt de Amsterdamse politie er van twee jonge Duitsers, die al enkele jaren in Amsterdam woonden, begin dit jaar aan de Westduitse politie te hebben uitgeleverd.

De twee, Axel Achterrath en Ekkehard Blenck, verbleven illegaal in Nederland en hadden politiek asiel aangevraagd omdat ze in hun geboorteland werden gezocht wegens lidmaatschap van het Socialistisch Patiënten Kollektief, dat destijds door de politie in Heidelberg bloedig uiteen geslagen werd.

Achterrath werd op 4 februari klemgereden door politieauto's toen hij in de Völselstraat fietste en zou zwaar zijn mishandeld. Daags er na werd Blenck aangehouden. De

Tweede-Kamerleden Jurgens (PPR), Goudsmit (D '66) en Van der Lek (PSP) stelden daarvoor vragen aan de minister, die ontdekten dat er van mishandeling sprake geweest zou zijn.

Het comité wil dat dit tweetal teruggehaald wordt naar Nederland omdat het in tegenspraak met de wettelijke bepalingen niet door de rechter maar door de politie is uitgezonden.

BLANKE BILLEN

Het comité wil nog niets othoulen over de acties tot verstoring van de economische banden tussen Nederland en Duitsland. Comitélid Jan Quispel uit Leiden: „Het zal in elk geval niet leuk zijn voor Duitsland. Een flink pak op de blanke billen van de economie.” Bovendien, zegt hij, is Duitsland erg kwetsbaar voor deze vorm van agitatie „vooral als je erop wijst dat velen in justitiële kringen daar nationaal-socialist waren en in feite nog zijn”.

Het KADT heeft zich de steun verworven van de Duitse Komités tegen Folter en in Nederland van de Bond van Wetenschappelijke Arbeiders, de Rode Hulp en de Aktiegroep Andere Koers, die inmiddels duizend handtekeningen verzamelde.

Het KADT meent dat de foltering van politieke gevangenen in Duitsland duidt op politieke onverdraagzaamheid „en het gebruik van het justitiële systeem hiervoor duidt op een toenemende fascistisering die de rechtsbescherming van de burger aantast”. De Nederlandse regering is aan de toestand medeschuldig, zegt het KADT.

Het comité benadrukt dat zij zich niet bezighoudt met juridische aanklachten of schuldvragen rond Rote Armee Fraktion of het Socialistisch Patiënten Kollektief „aangezien het comité zich richt tegen eerder genoemde wantoestanden die in strijd zijn met de structuur van beide landen die onder de term „democratie” moet vallen.”

„Bovengenoemde toestanden vallen echter onder de termen dictatuur en fascisme”, aldus het KADT.

NRC H.
5-8-74

Hannover: actie voor gevangene uit Nederland

HANNOVER, 5 aug. — In de Westduitse stad Hannover is de afgelopen week een vreedzame betoging gehouden om te protesteren tegen de omstandigheden waaronder de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin gearresteerd is in verband met de activiteiten van de Baader-Meinhofgroep in deze stad. Augustin zit sinds juli van het vorige jaar in eenzame opsluiting.

De 35 betogers waren gekleed in witte jassen. Zij zeiden artsen en psychologen te zijn, afkomstig uit alle delen van de Bondsrepubliek.

De autoriteiten hebben de eenzame opsluiting van Augustin verdedigd met te zeggen dat deze noodzakelijk is om ontsnapping te voorkomen en spanning om de loop van het recht tegen te gaan. Verwacht wordt dat het proces tegen Augustin deze herfst zal plaatsvinden. Onderzocht wordt in hoeverre hij betrokken is bij poging tot moord op een douanefunctionaris en bij het vervalsen van officiële documenten. (Reuter)

Komitee Anti ^{NRC} Duitse Terreur ^{H.} opgericht 24/8/74

Door een onzer redacteuren

AMSTERDAM, 24 augustus — In Amsterdam is gistermiddag het Komitee Anti Duitse Terreur opgericht dat zich onder meer ten doel stelt een einde te maken aan de „geestelijke foltering” waaraan de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin nu al enkele maanden blootstaat in een Westduitse gevangenis. Augustin die in volstrekt isolement verblijft wordt ervan verdacht lid te zijn geweest van de „Rote Armee Fraktion”, de Baader Meinhofgroep.

Het comité eist onmiddellijke overplaatsing van Augustin naar een normale gevangenisafdeling en de toevoeging van een Nederlandse advocaat. Verder willen de leden van het comité zich inzetten voor twee jeugdige Duitsers Axel Achterrath en Ekkehard Bleuck die, aldus het comité, in Amsterdam zijn gearresteerd en onrechtmatig aan de Westduitse autoriteiten zijn overgeleverd.

Nederlander ¹³⁻⁹⁻⁷⁴ in Duitsland ^{NRC H.} beschuldigd

Door onze correspondent

BONN, 13 sept. — De 24-jarige Nederlander Ronald Augustin, die deel heeft uitgemakt van de links-extremistische groep Baader-Meinhof is door het openbaar ministerie in Osnabrück in staat van beschuldiging gesteld. Hij wordt beschuldigd van poging tot moord, medeplichtigheid aan de bevrijding van de gevangenen, verzet tegen een ambtenaar in functie en ongeoorloofd wapenbezit.

Wanneer Ronald Augustin in Osnabrück zal moeten terechtstaan, staat nog niet vast. De Nederlander, die al geruime tijd door de Westduitse politie werd gezocht, is vorig jaar bij de pascontrole aan de Nederlands-Duitse grens gearresteerd. Zijn voorarrest heeft hij moeten doorbrengen in volgestrekte afzondering. Slechts eens per maand mag hij bezoek ontvangen.

Uit protest tegen deze behandeling is onlangs in Amsterdam een comité opgericht, het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT), dat met acties een menswaardiger behandeling van Augustin wil afdwingen.

PANORAMA 27/9/74

In de Dodenvleugel van een gevangenis in Hannover zit een Nederlander: Ronald Augustin, politiek gevangene, dossier 10 Gs 441/74. Een vaderlandse actiegroep eist dat hij daaruit gehaald wordt. Zo niet, dan volgen harde acties. Op vrijdag 27 september 's middags om twee uur loopt het ultimatum af. Panorama reconstrueerde de gebeurtenissen in dit feitenrelaas

Vanaf het ogenblik dat de Westduitse justitie om opsporing en aanhouding van Augustin verzocht, ging deze vermoord door het leven. Met zonnebril en pruik veranderde hij zijn uiterlijk.

Donald Augustin zit die dag in de boemeltrein van Hengelo naar Osnabrück. Waarschijnlijk onderweg naar een onderduikadres. Hij is onherkenbaar vermomd. In niets lijkt hij meer op de beeltenis die de machthebbers massaal van hem hebben verspreid: een enigszins hoekig gelaat, een kleine volle mond, schouderlang golvend haar, wijde neusgaten en een ziekenfondsbril. Zijn gekortwiekte haar is bedekt met een verwarde, fletsblonde pruik. Een iele snorgroei en een onvolwassen ringbaard hebben het hoekige effect van zijn gezicht weggenomen, z'n dienstfiets is vervangen door een zonnebril.

De arrestatie

Het was in de dagen dat Duitsland alweer bijna vergeten scheen te zijn, dat een afdeling van het Rode Leger (*Rote Armee Fraktion RAF*) rust en orde in de Republiek ernstig had

bedreigd. Zomer 1973. Eind Augustus. De revolutionaire onrustzaaiers rond Baader en Meinhof, die in het grensgebied tussen ondergrondse en onderwereld een asfaltguerrilla hadden ontketend in de hoop dat terreuracties de gevestigde maatschappij aan het schrikken zouden brengen, waren op hardhandige wijze onschadelijk gemaakt en opgeborgen. Het beeld van bomaanslagen, brandstichtingen, bankovervallen en schietpartijen tussen desperado's en eenheden van het *Mobiele Einsatz Kommando* was vervaagd. Hier en daar verschole zich slechts nog wat restanten van die *Baader-Meinhofgroep*. Handlangers, sympathisanten. Op de vlucht voor de botte bijl van de Justitie, want: ... *wie pogingen onderneemt met geweld, of onder dreiging van geweld, de staatsorde te veranderen, wordt wegens hoogverraad met levenslang of met een vrijheidsstraf van minimaal tien jaar bestraft.* (Par. 81).

In de nadagen van die zomer 1973 maakte

het op hol geslagen politieapparaat niettemin toch nog jacht op die versplinterde overblijfselen van *Staatsvijand nr. 1* (*Bildzeitung*). Op gefrustreerde avonturiers, succesloze intellectuelen, ontgoochelde sla-erop-socialisten. Op de grafisch ontwerper Ronald Augustin. Amsterdammer. 24 jaar. Laatstelijk gesignaleerd in West-Berlijn. Verdacht van: lidmaatschap van een criminele vereniging (par. 129), vervalsing van documenten, medeplichtigheid aan roof. Sedert begin 1972 voortvluchtig.

Op dinsdag 24 juli 1973 wordt ook deze vermoedelijke extremist overweldigd. In de boemeltrein van Hengelo naar Osnabrück.

Bij de grensovergang Springbiel — tussen het Twentse plaatsje Denekamp en Bentheim — wordt Ronald Augustin aan een douanecontrole onderworpen. Hij aarzelt, maar overhandigt de beampte — een kast van een vent uit het naburige Nordhorn — uiteindelijk toch zijn papieren. Het paspoort staat op naam van *Christof Johann Bissler*.

TEKST: JACQUES ROS
FOTO'S: TED DOBSON e.a.

MIJN CEL IS EEN CONS

FOLTER AN POLITISCHEN GEFANGENEN

RONALD AUGUSTIN IM TOTEN TRAKT, HANNOVER

Der holländ. Staatsangehörige Ronald Augustin, der der RAF (Rote Armee Fraktion) zugerechnet wird, wird im toten Trakt des Gefängnisses in Hannover systematisch durch soziale Isolation und sensorische Deprivation - Aushungerung der Hör-, Seh-, Sprech-, Riech- und Tastorgane - gefoltert.

Er wird in einer Zelle, in einem Teil des Gefängnislazarets in dem außer ihm kein anderer Gefangener ist, gefangen gehalten. Die Zelle ist vollkommen geräuschisoliert. Außer gelegentlichem Zuglarm hört R. Augustin nichts. Durch das Zellenfenster sieht er außer einer roten Backsteinwand nichts anderes. R. Augustin ist wie alle politischen Gefangenen von allen Gemeinschaftsveranstaltungen, sowie von dem Hofgang mit anderen ausgeschlossen.

Für R. Augustin gibt es keine Verteidigerbesuche. Statt einer normalen Besuchszone wurde extra für diesen Gefangenen eine Besuchszone gebaut. Durch eine Trennwand, in die eine Panzerglasscheibe installiert ist, soll durch millimetergroße Löcher die "Verständigung" zwischen dem Gefangenen und seinem Anwalt laufen. Das bedeutet Wegnahme des einzigen menschlichen Kontakts und Verunmöglichung der Verteidigung.

Diese Folter durch Raub der für das menschliche Leben notwendigen Betätigung der Sinne und des Gehirns soll die politische Identität den kollektiven Widerstand der gefangenen Revolutionäre brechen. Diese Folter durch Austrocknung des Gehirns ist **Gehirnwasche** mit dem Ziel der Umerzählung, das jedoch nur über die Vernichtung des ganzen RAF-Gefangenen möglich ist, weil diese politischen Gefangenen der Vernichtungsstrategie der Justiz ihren Widerstand entgegensetzen.

Wir fordern:

- Sofortige Verlegung R. Augustins aus dem toten Trakt in die Gemeinschaft mit anderen Gefangenen!
- Sofortige Ermöglichung von Verteidigerbesuchen!
- Gleichstellung der politischen Gefangenen mit allen anderen Gefangenen!
- Freie Information für alle Gefangenen auch aus außerparlamentarischen Medien!

Komitees gegen Folter an politischen Gefangenen in der BRD

Sinds Ronald Augustin in de Dodenvleugel van de gevangenis in Hannover zit, is het vooral het Komitee tegen Foltering dat zich met hem bezighoudt. Een actiegroep, die ook deze muurkrant verspreidde. Op die affiche staat o.a.: „De Hollander Ronald Augustin wordt door sociale isolatie en uithongering van de gehoor-, spreek-, reuk- en tastorganen en gezichtsvermogen gefolterd. Deze vorm van folteren is een hersenspoeling, met als enig doel de vernietiging van de politieke kracht van de Rote Armee Fraktion. Wij eisen: onmiddellijke verwijdering van Augustin uit de Dodenvleugel en geen onderscheid tussen politieke en andere gevangenen.“

ERVENBLIK

Cel 712 in de Dodenvleugel van de gevangenis in Hannover. Hier zit de Nederlander Augustin gevangen.

Argwanend door de schichtigheid van Augustin, sommeert de douanier hem zijn bagage te openen. Ronald Augustin maakt de sluiting van zijn handtas inderdaad los. Wanneer hij zich vervolgens een halve slag omdraait, heeft hij — volgens het protocol — een 9 mm FN-pistool in z'n hand, waarmee hij de geschrokken beambte bedreigt. Na een korte schermutseling wordt Augustin overmeesterd. Een politiewoordvoerder geeft door aan de dagbladen: „Het pistool was geladen en er zat een kogel in de kamer. In de bagage van de man vonden we een aantal zonnebrillen en 52 patronen voor het pistool.”

Tijdens de eerste vier dagen van zijn arrest wordt Augustin behandeld alsof na een duivelse kloppacht Het Brein achter de afgekondigde *Volksoorlog*, de onverlaat die in plaats van de lange mars door de instituten koos voor de tactiek van de gewapende agitatie, eindelijk is uitgeschakeld.

Zijn eerste verdedigers, Jürgen Laubscher en Eberhard Becker uit Heidelberg, twee links-radicalen advocaten, worden van het kastje naar de muur gestuurd. Augustin — wiens ware identiteit pas na vier dagen wordt vastgesteld — is bijna een week lang onvindbaar. De Hamburgse strafpleiter Kurt Groenewold, die hem thans rechtsbijstand tracht te verlenen, weet exact wat er destijds gebeurd is. „Ze hebben hem uit willen knippen. Via hem dachten ze belastend materiaal te kunnen verzamelen tegen de leden van de zogenaamde harde kern. Ze gingen ervan uit dat een kleintje als Augustin wel door zou slaan.”

De gevangenis

Via de *Justiz Vollzugs Anstalt* van Hannover en Wittlich, solide gevangenis van een concentratiekamp-kaliber, wordt Ronald Augustin (door de minister van justitie van de

deelstaat Niedersachsen, Hans Schäfer, inmiddels bestempeld tot koelbloedige politie-moordenaar) weggestopt in een cel in Stuttgart-Stammheim. Het jaar 1973 is dan bijna afgelopen.

In een van de spaarzame ongecensureerde brieven naar huis schrijft het vermoedelijke RAF kaderlid: „... om de beschrijving van deze hel compleet te maken: sinds vandaag brengen de zwijnen op het dak van deze vleugel prikkeldraad aan, waarschijnlijk om te verhinderen dat ik vanuit mijn raam naar het dak vlieg. Dat is het deksel op het conservenblik dat mijn cel is; het past allemaal in hun vernietigingsprogramma. Dan heb je nog de bewakers, die proberen een praatje met je aan te knopen, vriendelijk zijn en zich beroepen op het feit dat zij het er ook niet mee eens zijn, maar Befehl ist Befehl en ieder verzoek mijnerzijds wordt bureaucratisch aan het lijntje gehouden. Die vriendelijkheid moet je laatste

„Ze hebben hem helemaal uit willen knijpen”

die de hoogwaardigheidsbekleder in de kamer van de gevangenisdirectie verkreeg, want een maand later moest *Hr. Ms. Ambassade* in Bonn bekennen dat de heer Augustin niet al te toeschietelijk was geweest en geweigerd had de consul te ontvangen, wanneer hij niet de garantie kon krijgen deze onder vier ogen te spreken.

Op 12 april, de gebeurtenissen rondom Augustin stapelen zich razendsnel op, gaan voor het ministerie van justitie in Düsseldorf familieleden van politieke gevangenen — waarmee Westduitse cachotten zijn volgepropt — in hongerstaking uit verzet tegen de eenzame en dodelijke opsluiting van de anarchisten. Onder hen mevrouw en Monique Augustin: „We kunnen het niet langer aanzien dat onze broers, zusters, zonen of dochters zo erg moeten lijden.”

Onder druk van een groot aantal actiegroepen bekent de verantwoordelijke minister Hempfler in een interview dat het inderdaad de bedoeling is de weerstand van de gevangene te ondermijnen, de verdachte psychisch te breken en bekentenissen en uitspraken te ontlokken. „Dat is weliswaar niet gepast, maar het ligt hoofdzakelijk aan de persoon van de betrokkene, die door zijn hardnekkig weigeren, of door de tendens alles te versluieren en in geen geval de waarheid te vertellen of het onderzoek naar de waarheid te vergemakkelijken, dit alles aan zichzelf te danken heeft.”

Wat dat inhoudt, blijkt uit een uit de vesting gesmokkeld vlugschrift „... er vindt hier binnen een executie plaats, langzaam en met dodelijke zekerheid. Verzet, activiteiten, arbeid, strijd, kunnen vertragend werken. Stoppen kan je het vernietigingsproces echter niet. Toen ik naar binnen ging, dacht ik: Nou ja, een paar weken, die gaan wel voorbij. Dat was onjuist. Ook alles erover te weten helpt niets. Zolang je daar binnen zit, ben je volledig genarcotiseerd. Ik praat niet graag over pijn, maar je gaat er werkelijk kapot. Alleen je vastbeslotenheid om niet kapot te gaan, om het onmogelijke waar te maken, houdt je in leven. We moeten proberen, wij en jullie daarbuiten, de openbare mening over het vraagstuk folter te polariseren, dus mensen ertoe brengen massaal te protesteren...”

Verdediger Kurt Groenewold: „Augustin is als een proefkonijn gebruikt. Ze dachten dat het bij hem niet op zou vallen, omdat hij niet de bekendheid heeft van de andere leden van de groep, omdat hij een buitenlander is. Daarom moest hij daar ook weer weg.”

Het vervoer van Ronald Augustin uit Stuttgart-Stammheim naar Hannover vindt plaats op 2 mei. Twee met machinegeweren bewapende beambten van het *Sonderkommando Baader-Meinhof*, in paniek gevormd ter bescherming van de kostbare democratie, escorteren hem op nog geen twee meter afstand. Op de binnenplaats van de gevangenis landt een helikopter. Op het dak van de *Knast* en rondom het toestel staan *bullen* (RAF-taal), wanneer Augustin naar buiten wordt geleid. In het hefschroefvliegtuig wordt hij, handen en voeten reeds gebonden, met vier handboeien aan z'n stoel vastgemaakt. (Zijn moeder: „Wanneer die helikopter naar beneden was gestort, zou dat zeker zijn dood ten gevolge hebben gehad.”) Het militaire toestel brengt de *guerrillero* (aldus zijn aanklagers) naar een kazerneterrein even buiten Hannover. Daar wacht een speciaal voor dit soort gevallen geconstrueerde wagen op hem. De auto is gepantserd en heeft binnenin een cel van 70 bij 70. Bij het in- en uitstappen richten de scherpschutters van het *Sonderkommando* hun

stenguns op de ietwat bleke, maar nog steeds energieke jongen.

De folteringen

Citaat uit een artikel van de Berlijnse advocaat Otto Schilly in *Kursbuch 32*: „Sommige leden van de Baader-Meinhofgroep zitten nu al maanden eenzaam opgesloten. Men moet eens nalezen met hoeveel opwinding werd geschreven over de US-piloten, die bommen op Vietnam wierpen, mensen doodden, gevangengenomen werden en enige tijd in Tigerkooien werden gestopt. Dat werd folteren genoemd. Hele heerscharen van psychologen moniterden de piloten weer op. Bij ons wordt dezelfde situatie niet eens serieus genomen.”

Ronald Augustin ondergaat sedert die tweede mei in cel 712 van de JVA aan de Schulenburg Landstrasse een totale isolatie. Hij zit in de zogenaamde *Totentrakt* (Dodenvleugel), een leegstaand deel van het lazaret. Verdediger Kurt Groenewold: „De Dodenvleugel bestaat uit acht cellen. Vijf aan de ene, drie lege aan de andere kant van de galerij. De cellen eronder zijn eveneens leeg. Menselijke geluiden, geluiden van medegevangenen kan Augustin in zijn hokje niet horen. Deze geluidsisolatie van de mens is een nieuwe, bijzonder gruwelijke manier van folteren. Ze is in de Bundesrepubliek voor de eerste keer toegepast op Astrid Proll, Ulrike Meinhof, Gudrun Ensslin in het kader van de vernietigingsstrategie tegen revolutionairen, met het doel hun persoonlijkheid en hun identiteit te verstoren.”

Op 6 augustus krijgt Ronald Augustin bezoek in zijn *Camera Silenta*. De *Oberstaatsanwalt*, *Anstaltsleiter*, rechter en de advocaten Ströbele en Köncke, associé van Groenewold, komen zich ter plaatse overtuigen van De Moord Zonder Vingerafdrukken (vrij naar de Nederlandse psychiater Sjeff Teuns). In het gerechtelijk protocol worden de volgende constatering opgenomen.

De cellen van de *Totentrakt* hebben alle een betonnen traliwerk waarin ruitjes ter grootte van een baksteen zijn aangebracht. Alleen in de cel van Augustin is binnenin, nog een tweede, in het metselwerk geplaatste, geluid-

restje weerstand kapotmaken. Het is te vergelijken met Auschwitz, waar de kapo's de slachtoffers een stuk zeep in de handen drukten en ze innemend toespraken op weg naar de gaskamers...

Een koor van luide protesten resulteert in ieder geval in het bezoek van een functionaris van het Nederlandse consulaat in Frankfurt aan de streng geïsoleerde landgenoot (4 april)... teneinde mij van de welstand van de betrokkene, alsmede van de omstandigheden van gevangenhouding op de hoogte te stellen...

Resultaat: ... „Tijdens dit bezoek werden door de heer Augustin geen klachten over zijn gezondheidstoestand geuit. Ik kreeg de indruk dat deze, de omstandigheden in aanmerking genomen, goed is. Mij werd niet gerapporteerd dat de omstandigheden van gevangenhouding van deze landgenoot met het Duitse recht in strijd zouden zijn...” Gegevens

Monique, de zus van Ronald Augustin, beijvert zich danig voor haar gevangen broer. „We kunnen het niet langer aanzien dat onze broers, zusters, zonen of dochters zo erg moeten lijden,” zegt ze.

„Het is te vergelijken met 't kamp Auschwitz”

dempende plaat van ongeveer vijf millimeter dikte ingezet. Door een tweede ijzeren hekwerk wordt het hele raam nogmaals afgeschermd.

Alleen bij de celdeur van Augustin is aan de binnenkant een vijf centimeter hoge drempel aangebracht. Wanneer, op wens van de rechter, de gevangenisdirecteur en enkele beampten voor de gesloten deur met elkaar praten, kunnen binnen rechter, advocaten en *Oberstaatsanwalt* geen woord verstaan.

De cel van Augustin ligt in een doodlopende steeg; niemand loopt die deur voorbij. Slechts wanneer ze direct naar hem toe willen, komen er mensen.

Vanuit de recreatierruimte vlak onder de cel dringt geen klank door in cel 712. Dit in tegenstelling tot hetgeen het Openbaar Ministerie steeds beweerde.

Wanneer een zware wagen, zoals gebruikt voor het transport van eten, luid snerpand door de gang gereden wordt en het ijzeren hek op die gang, een extra-afsluiting, driemaal krachtig wordt dichtgeslagen, verklaren achtereenvolgens *Oberstaatsanwalt*, rechter en advocaten niets te hebben gehoord.

Men kan elkaar weliswaar verstaan in de spreekruimte, waar Augustin en verdedigers elkaar dienen te ontmoeten, maar het is zeer vermoeiend een gesprek daar lang vol te houden. (Deze zogenaamde *Eichmann-kast* heeft een scheidingswand van gepantserd glas. In het hart van die wand zitten 150 piepkleine gaatjes van twee millimeter doorsnee. Zijn moeder: „Als je praat, is het net alsof je onder een kaasstolp zit.”)

Tenslotte: de dunne spleet onder aan die glasschijf laat nauwelijks een normaal schoolschrift door, laat staan dossierstukken.

Niettemin, de eigenwijze *Justizminister* Schäfer zwicht niet voor zoveel argumenten. Ook wanneer voor zijn huis een *sitdownstaking* wordt gehouden, is zijn reactie uiterst laconiek: „Ach, deze lieve mensen bedoelen het allemaal wel goed. Maar ze zijn een beetje dom. Ik begrijp niet goed waarom ze opkomen voor een politiemoordenaar. Ze zijn bovendien niet op de hoogte van de omstandigheden waarin deze Augustin verkeert. Hij krijgt bezoek van zijn ouders, bezit een schrijfmachine en een radio en leest *Der Spiegel*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Het Parool* en *Le Monde*. Er kan dus geen sprake zijn van isolatie. Hij zal, wat ons betreft, net zo lang in die cel moeten blijven tot hij ophoudt met het agiteren van anderen.”

Wat Schäfer niet wist, toen hij daar zo gewichtig orakelde tegen de verzamelde media, was dat zich onder de demonstranten, waar hij geen hoge pet van op had, wel degelijk iemand bevond die de situatie in die *Toten-trakt* kende. Mevrouw Augustin: „Ja, ik was er ook bij. En ik zal zijn leugens steeds blijven weerleggen, want ik ken de bewoner van cel 712 beter, ik ben zijn moeder.”

Sensorische deprivatie heet in medische kringen de methode waaraan Ronald Augustin nu al sinds begin mei wordt blootgesteld. Zintuigenroof. De vaderlandse psychiater Sjef Teuns heeft er een studie van gemaakt; bovendien heeft hij contacten gehad (en onderhoudt hij die nog) met sommige van de politieke delinquenten in de BRD. Hij vertelt, zachtjes en aan één stuk.

„Sensorische deprivatie veroorzaakt angsten die een buitensporige omvang kunnen aannemen, omdat er geen evenwicht meer is tussen je uitwendige prikkels en wat er van binnen komt. Dus je wordt helemaal aan je-

zelf overgeleverd. Bepottelijke dingen die weer bovenkomen, kunnen verschrikkelijke schuldgevoelens geven. Vaak gaat dat over het controleerbare heen. De persoon die in die toestand verkeert, Augustin dus, valt dan ten prooi aan dusdanige gevoelens, meestal gepaard gaande met visuele beelden over zichzelf en zijn omgeving, dat hij zich in een onmenselijke toestand bevindt. Dat bijvoorbeeld lichaamsdelen niet meer de gewone omvang hebben, maar gigantisch worden en uitgroeien tot demonische dingen. Het gevoel van eenheid is dan weg. Het is niet als schizofrenie, want dat gaat buiten je om, maar dit beleef je allemaal bewust.

Het centrum waar de mens zijn angsten het meest voelt, is de streek onder het middenrif. Je adem stukt erdoor, je hart gaat sneller kloppen, je gaat zweten en krijgt die typische maagpijnachtige toestanden. Voor zover het al niet kunstmatig wordt verstoord, vervalt ook het slaapritme. Er zijn toch al weinig prikkels van buitenaf. Daardoor vervalt ook het onderscheid tussen dag en nacht. Radio en schrijfmachine brengen de sociale werkelijkheid niet terug. Je komt dan in een vreemde situatie, waarin je een radiostem van iemand hoort, waarmee je nooit kunt communiceren. Het idee dat daarmee een stuk van de isolatie is opgeheven is *Quatsch*; integendeel, het versterkt nog de toestand waarin iemand zich bewust wordt dat hij alleen is. De behoefte tot menselijk contact wordt er nog veel groter door, omdat hij geprikkeld wordt door stemgeluiden. En tegelijkertijd maakt het de breuk met de werkelijkheid weer sterker.

Verder kan het hallucinaties, storing van het vegetatieve zenuwstelsel, de bloedsomloop, de ademhaling en spijsvertering (zoals verhoging van het honger- en dorstgevoel), agressiviteit en voortdurend bibberen tot gevolg hebben. *Moord op krediet* heeft iemand het eens genoemd.”

Om al die redenen weigert advocaat Kurt Groenewold de verdediging op zich te nemen, zolang de isolatiefoltering van zijn cliënt niet wordt opgeheven. („Zelfs al zou het een misdadiger zijn, dan is het nog een mens.”) Daarom demonstreren begin augustus vijftig artsen en psychiaters voor het kantoor van minister Schäfer. Daarom verspreidt het *Komitee Gegen Folter* pamfletten door Europa, waarin wordt gewezen op de vernietiging van een Hollandse jongen. Daarom verklaart ARP-fractie zich solidair; En daarom dragen de pastoors Herbert Erchinger, Wolfgang Rappach en Hermann Bergegrün — tegen de nadrukkelijke wil van *Landessuperintendent* Dr. Otto Schnöbbe — in de Kreuzkirche van Hannover een mis voor hem op en bestaat er nu ook in Nederland, speciaal voor hem, een actiegroep: *het Komitee Anti Duitse Terreur*. Een maand oud.

Het bezoek

De dag voordat de verontwaardigde medici voor zijn ministerie willen protesteren tegen de barbaarse behandeling van Augustin, zoekt de eigengereide Hans Schäfer de verdediging in de aanval. Twee journalisten, Werner Puppe van de *Hannoversche Allgemeine Zeitung* en Willi Carl van de *Neue Hannoversche Presse*, krijgen tot hun eigen niet geringe verbazing een uitnodiging om de inmiddels berucht geworden cel 712 te bezoeken. Over het verslag van Puppe vindt vooral mevrouw Augustin zich behoorlijk op. „Waarom,” schrijft ze in

een lezersbrief aan de krant, „heeft de journalist zich laten misbruiken om onwaarheden te publiceren.” De brief wordt niet opgenomen in het dagblad. Chef-stadsredactie Claus Reese: „Het was één lange aanval op het blad.”

Wat had Puppe dan geschreven? Ik kan zeggen dat die cel dusdanig gebouwd is, dat er geen sprake kan zijn van isolering. We stonden midden in de cel, toen we een trein voorbij hoorden gaan, bovendien stonden er een radio en een schrijfmachine. Natuurlijk is het geen hotel, maar ik geloof ook niet dat de bedoeling is van een gevangenis. De naam *Toten-trakt* is, laat ik het voorzichtig stellen, een uitvinding van de Augustin-vrienden. Bovendien hebben wij een brief binnen gekregen van een man die beweert in de cel naast die van Augustin gezeten te hebben. Volgens die man is het een leugen dat cel 712 geluiddicht is. Ik ben een uur en een kwartier binnen geweest en ik geloof dat dat wel genoeg is om te bewijzen dat hij gelijk heeft. In Duitsland wordt niet gefolterd. Er worden wel fouten gemaakt, maar dat komt omdat het mensen zijn.”

Zijn collega Willi Carl, die niet in de schrijfmachine klom, omdat het geheel op hem overkwam als een circus: „We zijn zegge en schrijve een kwartier, hooguit, binnen geweest. Een farce natuurlijk. Ik ben journalist, geen psychiater of iets dergelijks, die in die periode best zou kunnen zien wat er niet in de haak is. Eerlijk gezegd heb ik me een beetje geschaamd dat ik daar voor die cel stond. De manier waarop de mensen die ons rondleidde, zich gedroegen, was op z'n zachtst gezegd

Augustins verdediger Kurt Groenewold. Wanneer er demonstraties of hungerstakingen zijn, is hij erbij.

een beetje beschamend. Vroeger, zei er een, hadden we hier communisten, die wisten tenminste hoe ze zich gedragen moesten, dat waren bijna aangename klanten. Augustin, aldus die rondleider, is irriterend, hij loopt voortdurend opruiende RAF-teksten te roepen als *Schweinen*, en *Ik krijg jullie wel*. Hij heeft geen vriendelijk woord over voor zijn bewakers en hij dient steeds klachten in. Als je iets aanraakt, breekt de hel los.

Ik moet je tot mijn schande bekennen dat ik me van tevoren niet verdiept heb in de problematiek van de *sensorische deprivatie*, maar het ging allemaal te snel. Ik had er de tijd niet meer voor. Ik heb ook tegen ze gezegd dat ik er niets over zou schrijven. Als jullie zo eerlijk willen zijn tegenover ons, zei ik, waarom laten jullie dan het onderwerp, het lijdend voorwerp moet dat eigenlijk zijn, ja, niet zien. Die zit in bad, zeiden ze toen. Ik voelde het direct al: ze voerden één grote show op. Je moet wel heel weinig verstand hebben als je daar intrapt."

Het komitee

Nog niet zo heel lang geleden wimpelde mr. Geurtsen, voorzitter van de Nederlandse Vaste Kamercommissie van justitie, een verzoek van het PPR-kamerlid Jürgens af, om toch eindelijk eens iets te doen aan de situatie in Duitsland. „Onze betrekkingen met Duitsland zijn te vriendschappelijk om onbeleefd tegen ze te doen,” antwoordde de liberale bewindsmann toen. „Ze moeten dat zelf maar oplossen.”

Het Komitee Anti Duitse Terreur, (voorzitter Monique Augustin) samengesteld uit arbeiders, intellectuelen en studenten, wil het niet zover laten komen.

Wanneer op vrijdag 27 september, 's middag om twee uur exact, Ronald Augustin niet van isolatie wordt ontheven, zal, aldus het Komitee, „een pak op de blanke billen van de economie worden uitgedeeld. Komiteelid Jan Quispel legt uit: „Dit is een serieus ultimatum. Verdomme, ze hebben vijf miljoen joden kapotgemaakt, we laten niet toe dat ze nu nog één Nederlander kapotmaken.”

En hoe had hij dat dan gedacht?

„Er zullen acties volgen. Legale acties. Laat ik het zo zeggen: verstoring van de economische banden tussen West-Duitsland en Nederland. Het zal in ieder geval niet leuk worden voor die Duitsers. Die mensen zijn erg gevoelig voor deze vorm van agitatie. Vooral als je er publiekelijk op blijft hameren dat er nog steeds nazi's in de regering zitten.”

„We doen dit liever ook niet,” zegt antropologe Inge Spruit, Komiteelid. „We vinden het ook prettig om ons na een dag werk 's avonds te kunnen ontspannen. Veel leuker dan actie voeren. Het zou veel prettiger zijn als Ronald zonder meer uit die cel wordt gehaald, dan kunnen we tenminste werken aan een internationaal verbod op martelen. Maar als het niet anders kan, dan zullen we actie voeren. Negen eisen hebben we, maar de overplaatsing van Ronald naar een andere ruimte heeft absolute prioriteit. De rest is langlopende termijn.

Het gaat er nu om dat er een vent crepeert. Wat daar in Duitsland gebeurt, is alle mensenrechten met voeten treden. En alleen maar omdat ze willen bewijzen dat er een gevaarlijke internationale hetze tegen het land bestaat. En omdat ze geen joden en communisten, geen perverselingen of zigeuners meer hebben, nemen ze de leden van de RAF maar. Ronald is eigenlijk een soort Van der Lubbe. Puur fascisme dus.”

Het krantebericht

Hannover — (DPA) — De officier van justitie van Osnabrück heeft de formele aanklacht ingediend tegen de Amsterdamer Ronald Augustin, die al geruime tijd in voorarrest zit in de gevangenis van Hannover. Men verdenkt hem ervan lid te zijn geweest van de anarchistische Baader-Meinhofgroep.

Hem wordt ten laste gelegd: poging tot moord, vervalsing van documenten, medeplichtigheid aan ontsnappingspogingen van gevangenen, verzet tegen de politie, en ongeoorloofd wapenbezit.

Enkele dagen geleden hebben de gerechtelijke autoriteiten van Osnabrück afwijzend gereageerd op het verzoek van de verdedigers van de Nederlander, hem van de zogenaamde Dodenvleugel van de gevangenis naar een gewone cel over te brengen. De advocaten betoogden dat de volkomen isolatie neerkomt op een vorm van foltering.

Het is niet bekend wanneer het proces tegen hem begint.

'RONALD MOET BOETEN' duitse justitie is weer bezig

TEKST: RUDIE KAGIE

Nwe Renna
4/20/74

Nu al meer dan een jaar zit de Nederlander Ronald Augustin in een Westduitse gevangenis in voorarrest. Ronald wordt ervan verdacht lid te zijn geweest van de Baader Meinhofgroep. Maar nog steeds is dit niet bewezen. Zijn verblijf in het huis van bewaring wordt hem zo moeilijk mogelijk gemaakt. Op de bekende Duitse manier tracht de justitie de 24-jarige jongen geestelijk volledig kapot te maken. Hij zit volkomen geïsoleerd in een kleine kale cel. Post krijgt hij niet, zijn advocaat ziet hij vanachter plexi-glas en zijn moeder ontmoet hij slechts eenmaal per maand. Ronald wordt op een uitgekookte wijze gemarteld.

De dag dat hij zou worden gearresteerd, dinsdag 24 juli 1973, zat Ronald Augustin uit Amsterdam in de trein, op weg naar Berlijn. Even voorbij Oldenzaal schoof de deur van zijn coupé open: een gewone paspoortcontrole. De douane-beambte tuurde achterdochtig in Ronalds identiteitspapieren. Die waren vervalst. Het stempel was nagemaakt, de naam klopte niet. De volgende dag, die voor Ronald in een Duits cachot begon, meldde pers, radio en tv dat er een Nederlands lid van de Baader Meinhofgroep was opgepakt. Dat bericht was en is nog steeds voorbarig. Ronald Augustin wordt er weliswaar ernstig van verdacht tot de Rote Armee Fraktion (RAF) te behoren, maar bewezen is er niets. Hij heeft evenmin enige bekentenissen in die richting gedaan. De arrestant werd in snel tempo in drie verschillende gevangenissen geplaatst. Uiteindelijk kwam hij in een strafcel in Wittlich terecht: een dorp in de buurt van Trier in het Duitse Eifel-gebergte. Omdat West-Duitsland sinds 1945 steun aan „een criminele vereniging” — in tegenstelling tot in Nederland, waar nooit enige vereniging „crimineel” werd verklaard — zwaar straft, kreeg Ronald een andere behandeling dan zijn medegevangenen. Strenger. Ronald kon bijvoorbeeld de binnenplaats overzien. Steeds als er iemand werd gelucht, brachten bewakers hem echter naar een andere cel, zodat hij dan niet meer op de binnenplaats kon kijken. Op een ochtend, toen Ronald zelf werd gelucht, ging plotsklaps het geweer van zijn bewaker af. Dat was schrikken. De bewaker moest er erg om lachen. Misschien was dat schot alleen maar als grap bedoeld — misschien had men Ronald alleen maar bang willen maken.

Elke maand krijgt Ronald Augustin bezoek van zijn moeder en zijn zus. Zijn moeder, opgezocht in haar etage-woning aan de rand van Amsterdam, vertelt, dat Westduitse autoriteiten, rechercheurs en gevangenisfunctionarissen haar ook als een halve verdachte behandelen. „Omdat er in Wittlich geen trein stopt, kwam de politie mij de eerste keer in Bonn van de trein afhalen. Dat vond ik erg aardig van ze; het was toch een heel geschikte service, dat ze mij keurig voor de gevangenispoort in Wittlich wilden afleveren. Ineens, halverwege de rit, gooide een van de agenten een foto op m'n schoot. Zomaar een foto van iemand, die ik helemaal niet kende. Ik vermoed, dat het een portret van een of ander lid van de Rote Armee Fraktion was. Dat weet ik niet. Maar het feit, dat ze je met zo'n foto confronteren, is heel duidelijk om je te verrassen; om te kijken, hoe je reageert.”

Dit gebeurde ruim een jaar geleden. Ronald Augustin is intussen twee keer naar een ander Huis van Bewaring overgebracht. Hij kwam vorig jaar oktober eerst in Stuttgart terecht, waar op de meest stille afdeling een cel voor hem werd vrijgemaakt. Dagelijks werd hij in een getraliede kooi op het dak van het gebouw gelucht. Van Amsterdam naar Stuttgart betekende elke maand een nachtelijke treinreis van acht uur voor mevrouw Augustin en haar dochter Monique. In mei van dit jaar verkaste de Sondern-Polizei (speciale politie) Ronald naar de strafgevangenis van Hannover. Bij dat transport werden meer dan twintig agenten ingeschakeld. Er liepen politiemannen in burger rond, die voortdurend foto's maakten en er waren gehelmde agenten van de marechaussee. Het werd een woeste wildwestrit, compleet met een serie politievolgauto's, zwaailichten en si-

renes. Ronald zat de hele reis in een soort cel van 70 bij 70 cm., aan handen en voeten gebouwd. De cel werd eerst in een soort vrachtwagen getakeld, daarna per helikopter vervoerd: alsof het om de gevaarlijkste misdadiger van West-Duitsland ging. Ronald is niettemin volgens de wet nog steeds onschuldig. Hij zit in voorarrest; dat wil zeggen, dat hij alleen maar beschikbaar moet blijven voor verder gerechtelijk onderzoek. Schuldig is hij pas, nadat de rechter hem veroordeeld heeft. De rechter treuzelt in dit geval wel erg lang: ruim een jaar na Ronalds arrestatie is er nog steeds geen sprake van een proces. Een ongebruikelijke gang van zaken.

intimidatie

De verdachte verblijft nog steeds in de „Justizvollzugsanstalt” te Hannover. De omstandigheden, waaronder hij daar de uren van de dagen telt, hebben aanleiding tot veel acties en protesten gegeven.

Zijn moeder: „Hij zit sinds mei in volstrekte afzondering. Hij hoort geen enkel geluid, dat van buiten zijn cel komt. Ze hebben die cel totaal geïsoleerd; de deur is hermetisch afgesloten. Boven in de cel zit een raam, maar dat kan — in tegenstelling tot de andere cellen — bij Ronald maar een paar centimeter open. Aan de binnenkant van het venster is nog een keer een traliehek aangebracht. Er komt geen streepje zonlicht in de cel. Ronald kijkt uit op een blinde muur.”

Naast Ronalds cel zit een bewaker, die 's nachts af en toe door een kijkgaatje naar binnen loert. Ronald smeert het kijkgaatje regelmatig met margarine dicht. Iedere keer wordt het gaatje weer schoongemaakt door een zwijgzame bewaker, die

Ronalds cel. Volgens zijn moeder staat er geen kast in zijn cel. Trouwens de foto lijkt helemaal in scène te zijn gezet.

FOTO: HANS JÜRGEN FRATZER

tegenover Ronald nog nooit één woord heeft gesproken.

De temperatuur in de cel wordt van buitenaf geregeld. Als Ronald gelucht wordt, gaan er drie cipiers met hem mee. Vanaf de daken van de gevangenis houden mannen van de Sondern-Polizei — het geweer in de aanslag — de „openlucht ontspanning“ van de verdachte in de gaten. De binnenplaats is nog geen 15 meter lang. Ronald mag niet op het gras lopen.

Hij ziet bijna geen mensen meer. Alleen bewakers, zijn advocaat en één keer per maand zijn moeder en zus. Hannover ligt dichterbij Amsterdam dan Stuttgart, maar blijft evengoed nog een tocht van vijf uur. 's Morgens om zeven uur vertrekt de trein. Aankomst twaalf uur. Begin van het bezoek om één uur. Anderhalf uur met Ronald praten en dan weer terug: op één dag tien uur in de trein dus.

Mevrouw Augustin: „Nee, hij kon niet worden geplaatst in een gevangenis, die minder ver over de Nederlandse grens lag. Het is een van de manieren, waarop ze ons tegenwerken en treiteren. Wanneer we Ronald opzoeken, wordt ons gesprek bijgewoond door drie ambtenaren, onder wie een tolk. Alles wat we zeggen, wordt opgeschreven. Zijn cel mag ik niet zien. Ik heb ook wel eens, toen zat-ie nog in Stuttgart, op het allerlaatste moment een expressbrief gekregen. Daarin werd zonder opgave van redenen medegedeeld, dat het bezoek niet door mocht gaan. Een andere keer gebeurde het, dat ze ons twee uur in de gevangenis hebben laten wachten. Toen pas werden we bij Ronald toegelaten. Een stuk intimidatie is het: ze geven je echt het gevoel, dat je *Dreck* bent, dat je de familie van een misdadiger bent.“

plexi-glas

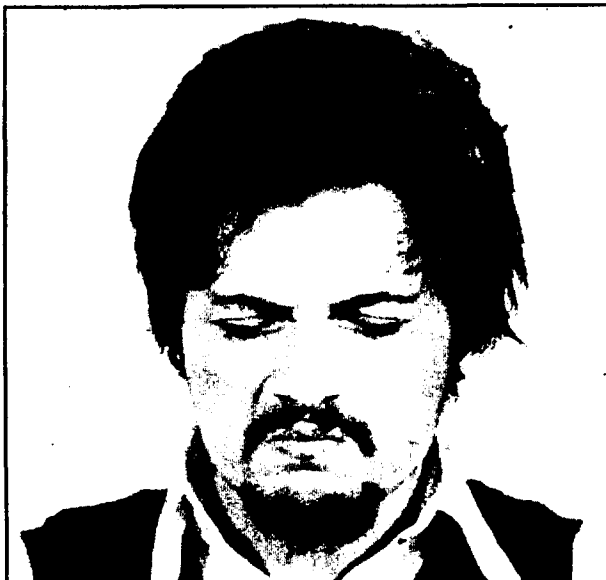
Ook voor Ronalds advocaat zwaaien de bezoekersdeuren van de gevangenis niet van harte open. Hij wordt — net als mevrouw en Monique Augustin — gefouilleerd, voordat hij tot de gevangenis wordt toegelaten. Er is een speciale ruimte ingericht, waar Ronald met zijn advocaat mag spreken. Dat vertrek, vroeger in gebruik als strafcel, wordt door een wand van plexi-glas in twee gedeeltes. Het lijkt een beetje op een loket bij de Spoorwegen: alleen zit hier een gevangene achter het loket, de advocaat ervoor. Ze kunnen elkaar geen hand geven. In de glaswand zijn gaatjes geboord, zodat je toch kunt horen, wat er aan de andere kant wordt gezegd. Alleen de ex-nazi Eichmann werd, in afwachting van zijn berechting, achter een dergelijke glasplaat gezet wanneer hij met bezoekers wilde praten. De „Eichmann-kast“ van Ronald Augustin is uitvoerig aan Westduitse journalisten getoond. De verslaggevers concludeerden, dat de stem aan de andere kant van de glasplaat vervormd over komt: „Het is alsof je vanonder een kaasstolp praat.“ Alleen Monique en mevrouw Augustin mogen rechtstreeks oog-in-oog met Ronald staan, „maar misschien“ zegt mevrouw Augustin, „dat dit binnen-

Wat doet ons ministerie van buitenlandse zaken voor Ronald?

kort ook afgelopen is. Daar ben ik doodbenauwd voor, dat ze ons ook via die glasplaat met Ronald laten praten.“ Elk gesprek, dat met de gevangene wordt gevoerd, wordt behalve door een ijverige notulist ook nog eens met een bandrecorder vastgelegd.

Er zijn ten behoeve van deze bijzondere verdachte meer maatregelen genomen. Alle post, die van zijn advocaat of familie-leden afkomstig is, wordt door de gevangenisdirectie

gecontroleerd — tot straffen van zeven tot dertien jaar veroordeeld. De „sensorische deprivatie“, die ook op hen werd toegepast, heeft er toe geleid, dat enkele arrestanten noodgedwongen van rechtsvervolgung moesten worden ontslagen. Zo werd verdachte Astrid Proll naar huis gebracht, nadat storingen in haar bloedsomloop haar ongeneeslijk ziek hadden gemaakt. Eerder werd Katharina Hammerschmidt, eveneens van Baader Meinhof-activiteiten beschuldigd, noodgedwongen vrij-

Ronald zonder vermomming na een routinecontrole van de douane.

onverwijd teruggestuurd. Ook al is het een prentbriefkaart.

getrokken pistolen

Ronald Augustin is niet om toevallige redenen zo streng opgesloten. Hij wordt bewust geïsoleerd of, zoals een onlangs uitgevonden wetenschappelijke term luidt, hij is „sensorisch gedepriveerd.“ Zijn behandeling staat nu nog tamelijk op zichzelf, maar zal in het toekomstige gevangeniswezen steeds meer worden toegepast. In de groots op te zetten nieuwe strafgevangenis van Amsterdam (nu al „Bijlmer-bajes“ genoemd) zal een speciale „isoleer-afdeling“ komen. Bijna alle honderd politieke gevangenen, die in West-Duitsland wegens hun lidmaatschap aan een crimineel verklaarde vereniging zitten opgesloten, worden op dezelfde manier als Ronald Augustin van hun omgeving afgesloten. De gevolgen zijn niet uitgebleven. In juni van dit jaar werden zes Baader Meinhof-verdachten — na een langdurig proces, dat in november 1972 was be-

gelaten. Het bleek, dat ze *sarcom*, een soort kanker had. Ze is nu ten dode opgeschreven. De familieleden van de in West-Duitsland opgeborven politieke gevangenen hebben uit protest een soort vereniging opgericht. Mevrouw Augustin is ook lid. De moeder van RAF-leider Baader vertelde onlangs, dat haar zoon op ongeveer dezelfde manier als Ronald Augustin wordt behandeld: „Als hij gelucht wordt, lopen ze met getrokken pistolen achter hem aan. Ik moet er niet aan denken, dat hij struikelt; dan schieten die kerels natuurlijk. Zijn aantekeningen nemen ze hem af. Brieven schrijft hij niet meer, sinds hij weet dat de gerechtsartsen die onderzoeken om er iets uit te halen, dat ze hem ten laste kunnen leggen.“

protesten

Op een congres in Oslo van Amnesty International noemde de psycholoog Sjef Teuns uit Utrecht de behandeling van de politieke gevangenen in West-Duitsland zelfs marteling. Het feit, dat elk contact met levende we-

zens zoveel mogelijk vermeden wordt, typeerde Teuns als een „onderbreking van de vitale en de levensband van het individu en zijn omgeving.“ Een dergelijke afzondering kan (zie Proll, zie Hammerschmidt) tot de meest verschrikkelijke gevolgen leiden. Elk mens heeft nu eenmaal behoefte aan een gesprek, aan contact met anderen. Dat wordt Ronald Augustin en andere gevangenen „van zijn soort“ bewust onmogelijk gemaakt. Teuns: „Zoals een vis, die uit het water gehaald wordt, spoedig zal sterven, zo wordt een mens, verwijderd uit zijn natuurlijke en sociale omgeving, onderworpen aan een verlengde doodstrijd.“ De uiteindelijke resultaten van volstrekte afzondering zijn te vergelijken met de gevolgen van een hersenspoeling, een eenzame woestijnreis (waarbij de uitgeputte reiziger *fata morgana's* ziet opdoemen) of een schipbreuk.

De protesten tegen de isolering van Ronald Augustin kwamen tot nu toe voornamelijk uit de medische wereld. Begin augustus demonstreerde een grote groep artsen en psychologen voor de gevangenis van Hannover. De demonstranten hadden witte jassen aan om te laten zien, dat zij vanuit hun beroep of academische achtergrond heel goed wisten, waar zij het over hadden. Het ging hier volgens hen om een gevaarlijk wetenschappelijk experiment. In juni toog een grote groep mensen voor een sit-down-actie naar het gewestelijk ministerie van justitie te Hannover. Drie dagen en drie nachten bleven ze er zitten. Mevrouw Augustin was er ook. De paasdagen had ze dit jaar, samen met andere ouders van politieke gevangenen in West-Duitsland, hongerstaking doorgebracht. Honderdveertig beroemde Westduitsers ondertekenden een open brief aan de minister van justitie, waarin tegen Augustins lot werd geprotesteerd. Evangelische studenten, tachtig pastoors en diverse actiegroepen volgden. De Nederlandse ambassade in Bonn werd bestookt met de vraag, waarom men daar nog geen „stappen onderneemt tegen de marteling van een Nederlands staatsburger“. Het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag is verzocht, de zaak op internationaal niveau aan te kaarten. De actiegroep Andere Koers uit Leiden heeft zelfs met „economische maatregelen“ tegen de Bondsrepubliek gedreigd, als er niet snel een eind wordt gemaakt aan de isolering van Ronald Augustin.

De tijd dringt, want des te langer de verdachte in absolute eenzaamheid moet verder leven, des te harder zijn geestelijke en lichamelijke gesteldheid achteruit holt. „Ronald klaagt niet“, zegt zijn moeder. „Ik heb hem wel eens gevraagd, hoe de behandeling is, maar daar laat hij zich niet over uit. Toch verslechtert zijn toestand zienderogen. Discussiëren kan hij, net als vroeger, nog steeds heel helder, maar er zijn dingen, waarvan ik weet dat ze langzamer tot hem doordringen“. Volgens de laatste berichten is Ronald Augustin na een oproep van Ulrike Meinhof tot een hongerstaking overgegaan. □

AANKLACHT BAADER C.S.: 5 MOORDEN

(Van onze correspondent)

BONN, donderdag — De procureur-generaal bij het Westduitse hooggerechtshof in Karlsruhe, Siegfried Buback, heeft gisteren de aanklacht tegen Andreas Baader, Ulrike Meinhof, Gudrun Ensslin, Holger Meins en Jan Carl Raspe, gepubliceerd.

Het vijftal, dat tot de kernleden van de zg. Baader-Meinhof-groep behoort, wordt moord in vijf gevallen ten laste gelegd en poging tot moord in 54 gevallen. De Baader-Meinhofgroep bestond uit links-extremisten, die vooral in de jaren 1971 en 1972 niet schuwde geweld te gebruiken in hun streven naar maatschappijverandering in de Bondsrepubliek.

De aanklacht tegen de vijf kernleden bevat medeplichtigheid aan bom-aanslagen op het hoofdkwartier van het Amerikaanse leger in Heidelberg (drie doden); op het hoofdkwartier van het vijfde Amerikaanse korps in Frankfurt (één dode); op het gebouw van het Springer-krantenconcern in Hamburg; op het politie-

bureau in Augsburg en op het hoofdkwartier van de politieke politie van Beieren in München en aan bankovervallen in West-Berlijn, Kassel en Kaiserslautern. Bij de overval in Kaiserslautern kwam een politieagent om het leven.

De rechtszitting tegen de vijf zal waarschijnlijk in het voorjaar in Stuttgart worden gehouden. Tijdens het proces zullen duizend getuigen en zeventig deskundigen worden gehoord.

Nederlander

Het proces tegen de Nederlander Ronald Augustin, die momenteel in een isolatiecel van de gevangenis van Hannover gevangen wordt gehouden, zal waarschijnlijk eind dit jaar of begin volgend jaar in Osnabrück beginnen. Augustin wordt er van verdacht lid te zijn van de Baader-Meinhofgroep en documenten voor de groep te hebben vervalst.

Hongerstaking sloopt Baader-Meinhofgroep

77-X-44 NRC-4

Door onze correspondent

BONN, 11 okt. — Na een hongerstaking van vier weken wordt de gezondheid van verscheidene gevangenen leden van de Baader-Meinhofgroep ernstig bedreigd. Dit hebben de advocaten Schilly en Ströbele meegedeeld. Naar hun zeggen zijn vooral de Nederlander Ronald Augustin en de Westduitse Irene Görgens ernstig aan toe.

Terwijl de 24-jarige Augustin in Hannover in voorarrest zit en vermoedelijk pas volgend jaar zal moeten terechtstaan, is de 22-jarige Irene Görgens in West-Berlijn tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld. De Westberlijnse justitie heeft bevestigd, dat zij zeer verzwakt is en alleen nog kan liggen.

De oproep tot de hongerstaking was op 13 september door Ulrike Meinhof gedaan die in West-Berlijn wegens de bevrijding van een gevangene en poging tot moord terechtstaat. Ze wil hiermee bereiken, dat politieke en criminele gevangenen gelijk worden behandeld. In de meeste gevallen worden leden van de Baader-Meinhofgroep streng geïsoleerd gevangen gehouden en hebben vrijwel geen contact met de buitenwereld.

Aan de oproep hebben volgens Schilly en Ströbele 35 personen gehoor gegeven die ervan worden verdacht deel te hebben uit-

gemaakt van de Baader-Meinhofgroep. Elk van hen zou inmiddels al een derde van zijn gewicht hebben verloren. Maar terwijl in West-Berlijn gevangenen leden niet onder dwang kunstmatig worden gevoed, zou dit in de Bondsrepubliek al wel gebeuren bij Andreas Baader, Jan-Carl Raspe, Holger Meins en Gudrun Ensslin.

NEDERLANDER IN DUITSE CEL

19-X-74

De Volkskrant

Augustin dagenlang zonder drinkwater

Gevangene in levensgevaar door „straf”

Van onze verslaggever

HANNOVER/AMSTERDAM — Onder druk van een Westduits advocatencollectief heeft de justitie in de deelstaat Neder-Saksen vrijdagmiddag besloten weer drinkwater te verstrekken aan de ernstig zieke Nederlander Ronald Augustin (24), die na een jaar voorarrest in hongerstaking was gegaan uit protest tegen de behandeling van politieke gevangenen in de Bondsrepubliek. Naar eerst nu bekend werd, heeft Augustin dagenlang in levensgevaar verkeerd omdat hij geen drinkwater meer kreeg.

Volgens inlichtingen van het Komitee Anti Duitse Terreur werd Ronald Augustin dinsdag onder dwang kunstmatig gevoed. Daarbij kwam lucht in zijn bloed. Een dikke brei die hem per slang werd toegediend, veroorzaakte verstikkingsverschijnselen bij de Nederlander, gevolgd door

verlamming van spieren en luchtwegen.

Tijdens de gedwongen voeding zou Ronald ook zijn mishandeld. Met een infuus werd hij in leven gehouden, nadat hij van de zogenaamde „dode vleugel” van de gevangenis te Hannover naar een strafinrichting te Lingen-Ems was overgebracht.

Om hem te dwingen zijn vier weken durende hongerstaking op te geven moest hij het daar stellen zonder drinkwater. Ook had hij niet de beschikking over een closet om te voorkomen dat hij daaruit water zou drinken.

De gevolgen van deze wateronthouding hebben doorgaans binnen zes dagen een shocktoestand tot gevolg, gepaard met bloedvergiftiging of nierversgiftiging. Ook kan longontsteking optreden.

Uit solidariteit met Ronald Augustin weigerden ongeveer zestig andere politieke gevangenen in West-Duitsland water te drinken. Deze actie werd vrijdagmiddag gestaakt.

Protest

Voordat de Westduitse justitie de maatregel tegen Augustin weer ongedaan maakte, stuurde het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT) vrijdagmorgen protesttelegrammen naar de ministers Van der Stoep (Buitenlandse Zaken), Van Agt (Justitie) en Vorrink (Volksgezondheid), alsmede naar de betrokken Kamercommissies.

Ronald Augustin's advocaat Becker uit Heidelberg heeft overbrenging van zijn cliënt gevraagd naar het gevangenisziekenhuis in Hamburg. Ook

is er sterk op aangedrongen dat Ronald wordt behandeld door een zelf uit te kiezen arts. De Westduitse autoriteiten hebben hierop tot dusver niet gereageerd.

De moeder van de gevangene, mevrouw J. Augustin uit Amsterdam, noemde de wateronthouding „een afschuwelijke moerdaanslag”. Ze zegt: „Bij de kunstmatige voeding zijn Ronalds keel en neus verstopt geraakt, zodat hij vijf minuten in doodsnood heeft gezeten.”

Mevrouw Augustin heeft haar zoon op 25 september voor het laatst gezien en werd sindsdien over zijn toestand geïnformeerd door het Hamburgse comité tegen foltering in Westduitse gevangenis.

Aanklacht

De officier van justitie van Osnabrück diende op 12 september een formele aanklacht tegen Augustin in op verdenking van lidmaatschap van de anarchistische Baader-Meinhofgroep (Rote Armee Fraktion). Ruim een jaar geleden werd Augustin bij een passcontrole gearresteerd na een schermutseling met de Westduitse douane. De Nederlander zou daarbij met een pistool hebben bedreigd.

In afwachting van zijn berechting verbleef Ronald ruim een jaar in een cel waar geen geluid kon doordringen. Hij was er verstoken van elk menselijk contact. Kort voordat hij in hongerstaking ging, werd zijn hechtenis iets verlicht door het verwijderen van een plexiglas wand in zijn isolatiecel, zodat hij wat vrijer met zijn advocaat kon spreken.

„BAADER-MEINHOF“ **SOLIDAIR MET** ^{Geleerd, 19-10-74} **RONALD AUGUSTIN**

HANNOVER-BERLIJN (DPA) — Uit solidariteit met de in West-Duitsland gevangen zittende Amsterdammer Ronald Augustin weigeren de gearresteerde leden van de anarchistische Baader-Meinhof-groep al enkele dagen water te drinken.

Evenals Augustin zijn zij al vijf weken in hongerstaking uit protest tegen de behandeling van politieke gevangenen in de Bondsrepubliek. Om de hongerstaking van de Nederlander te breken kreeg hij in het gevangenis hospitaal geen water meer. Men wilde hem zo dwingen vloeibaar voedsel tot zich te nemen.

Augustin is onlangs van Hannover overgebracht naar de gevangenis in Lingen in Neder-Saksen. Het ministerie van justitie in Hannover en de openbare aanklager in Osnabrück verklaarden nadrukkelijk, dat Ronald Augustin al verscheidene dagen weer water krijgt. Zijn advocaten hebben scherp geprotesteerd tegen zijn behandeling.

De advocaat van Ulrike Meinhof heeft bevestigd, dat zij al enkele dagen voedsel en vocht weigert. Samen met Andreas Baader was zij het brein achter een anarchistische terreurgroep, waarvan de gearresteerde leden beschuldigd worden van bankoverval.

Andreas Baader

Meinhofgroep **solidair met** ^{Parool 19-10-74} **Augustin:** **geen water**

HANNOVER, BERLIJN, zaterdag (DPA) — De leden van de anarchistische Baader-Meinhof-groep die in Westduitse gevangnissen zitten weigeren sinds enkele dagen water te drinken nadat zij vijf weken geleden al in hongerstaking zijn gegaan. Zij hebben daartoe besloten uit solidariteit met de Nederlander Ronald Augustin aan wie dagenlang geen water is verstrekt.

Het ministerie van justitie in Hannover en de openbaar aanklager in Osnabrück hebben inmiddels verklaard dat Augustin al weer enkele dagen lang water krijgt. Tevoren was hem dat onthouden omdat men hem zo wilde dwingen vloeibaar voedsel tot zich te nemen en de hongerstaking waartoe hij evenals andere leden van de Baader-Meinhofgroep had besloten te breken.

Augustin is onlangs van Hannover overgebracht naar de gevangenis in Lingen, niet ver van de Nederlandse grens. Zijn advocaten hebben scherp tegen de behandeling van de Amsterdammer geprotesteerd. Ze verwijten de justitiële autoriteiten medeplichtigheid als ze „het vermoorden van Ronald Augustin niet verhindert“.

De moeder van Ronald Augustin zal aanstaande maandag een onderhoud hebben met minister Van der Stoep over de omstandigheden waaronder haar zoon wordt vastgehouden.

P 15.10.74

'Augustin zondig onder dwang voeden'

(Van een correspondent)
 BONN, dinsdag. — De Nederlander Ronald Augustin, die op verdenking van het lidmaatschap van de Baader-Meinhof-groep in de gevangenis van Hannover zit opgesloten wordt, als de gevangenisarts dat nodig acht, onder dwang gevoed.

Augustin is één van de 35 gevangen genomen leden van deze anarchistische beweging die na een oproep van het intellectuele brein van de groep, Ulrike Meinhof, in hongerstaking zijn gegaan uit protest tegen hun be-

handeling in de gevangenis.

Volgens een woordvoerder van het ministerie van justitie van de deelstaat Nedersaksen in Hannover, staat Augustin onder voortdurende medische controle en is zijn toestand zodanig dat zijn verdere verblijf in de gevangenis verantwoord wordt geacht. Maar de evangelische kerk van West-Berlijn heeft naar aanleiding van mededelingen van de justitie laten weten, dat zij de toestand waarin de Nederlander zich bevindt gevaarlijk acht.

Augustin blijft in Duitsland

UTRECHT, 20 okt. — Ronald Augustin, die in West-Duitsland is veroordeeld wegens zijn acties voor de Baader-Meinhof-groep, zal niet worden uitgewezen naar Nederland. Een verzoek daartoe van zijn raadsman mr. Bakker Schut is door het openbaar ministerie van Osnabrück afgewezen.

In de motivering voor dit besluit wordt gezegd dat men vreest dat Augustin na zijn uitwijzing direct weer naar de Bondsrepubliek zal terugkeren om illegale acties te voeren. Dit betekent dat Augustin nog bijna drie jaar gevangenisstraf in West-Duitsland moet uitzitten.

(ANP)

20 - X - 76
MRC - H

Protesten tegen behandeling van gevangenen in West-Duitsland

21 - X - 76
MRC - H
AMSTERDAM, 21 okt. — De actiegroepen Rode Hulp en Comité anti-Duitse terreur hebben zaterdagmiddag op diverse plaatsen in Amsterdam in stilte betoogd tegen de manier waarop de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin in West-Duitsland al 15 maanden in voorarrest wordt gehouden.

Augustin wordt er van verdacht dat hij heeft meegewerkt met de Rode Armee Fraktion, die in de bondsrepubliek als staatsgevaarlijk wordt beschouwd.

Bij vestigingen van het Duitse verkeersbureau deelden demonstranten pamfletten uit, waarin zij protesteren tegen het „folteren van politieke gevangenen in Duitsland en in het bijzonder van Ronald Augustin”, wiens gezondheid slecht is sinds hij in hongerstaking ging.

Politie pakt betogers voor Augustin op

22/X 74
De Volkskrant

Van onze correspondent

DEN HAAG. — Acht personen, onder wie leden van de organisatie Rode Hulp en het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT), zijn maandmiddag bij het ministerie van Buitenlandse Zaken opgepakt en naar het politiebureau overgebracht, omdat zij demonstreerden zonder vergunning. Ze betoogden tegen de behandeling van de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin, die ruim een jaar in West-Duitsland in voorarrest zit. Hij wordt ervan verdacht lid te zijn geweest van de Rote Armee Fraktion (Baader-Meinhof-groep).

De demonstratie was bedoeld als morele steun voor de moeder van Ronald Augustin, die door minister Van der Stoel (Buitenlandse Zaken) voor een gesprek was uitgenodigd. Mevrouw Augustin werd bijgestaan door de advocaat mr Bakker Schut en de zenuwarts S. Teuns.

Van der Stoel zegde toe zich op de hoogte te stellen van de situatie waarin Augustin zich bevindt. Hij drong er bij mevrouw Augustin op aan haar zoon te bewegen om zijn hongerstaking, die nu een maand duurt, op te geven.

De demonstranten brachten met spandoeken als „Isolatie is moderne marteling” hun protest uit tegen geïsoleerde gevangenschap van politieke gevangenen in West-Duitsland en die van Augustin in het bijzonder.

MARTELING

De betogers kregen ter plekke vergunning voor hun niet aangekondigde demonstratie, maar weigerden aan de overkant van de straat tegenover het ministerie te gaan staan. Toen ze met spandoeken en borden vlak bij de ingang van het ministerie gingen staan greep de politie in. Tegen de acht demonstranten die werden aangehouden werd proces-verbaal opgemaakt wegens overtreding van de Haagse politieverordening.

Minister-president Den Uyl zei vrijdag desgevraagd de berichten over de slechte behandeling van Augustin in West-Duitsland niet te geloven. Uit informatie zou het kabinet gebleken zijn, dat de Nederlander een radio op zijn kamer heeft en steeds voedsel en water heeft gekregen. „Wij hebben”, aldus Den Uyl, „geen aanwijzingen dat tegenovergestelde berichten juist zijn.”

Ook minister Van der Stoel heeft in antwoord op vragen van de Kamerleden Scholten en Boentien (beiden AR) verklaard dat Augustin niet

Enkele demonstranten protesteren voor het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag tegen de isolatie van de Nederlander Ronald Augustin in een Westduitse gevangenis.

wordt gemarteld door geluidsisolatie. Volgens de minister kan Augustin niet alleen geluiden van buiten in zijn cel opvangen, maar kan hij ook spreken met het gevangenispersoneel. Hij weigert dit echter te doen, zo liet de minister weten.

De Koninklijke Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) heeft naar aanleiding van de verontrustende berichten over de behandeling van Augustin haar Duitse zusterorganisatie om inlichtingen verzocht. De KNMG dringt aan op handhaving van de richtlijnen die de World Medical Association voor de behandeling van hongerstakers heeft uitgegeven. Die komen er op neer dat niemand gedwongen mag worden voedsel tot zich te nemen. Bovendien moet een hongerstaking zo goed mogelijk medisch worden begeleid.

Zie ook Dag in Dag uit

dag in

Augustin

22-X
74

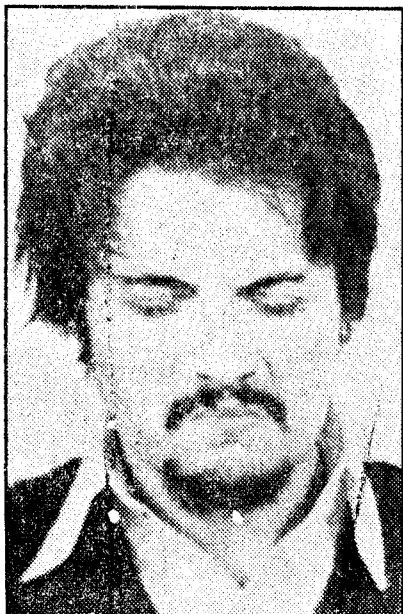
ANDERHALF uur heeft mevrouw J. Augustin uit Amsterdam gistermiddag gesproken met minister Van der Stoel (Buitenlandse Zaken) over de uitputtingsslag die haar 24-jarige zoon Augustin nu al een maand voert met de Westduitse justitie: hongerstaking uit protest tegen zware isolatie (lees: eenzame opsluiting) van hemzelf en andere politieke gevangenen in de Duitse Bondsrepubliek.

Terwijl op het plein bij het ministerie van Buitenlandse Zaken korte metten gemaakt werd met betogers die lotsverbetering voor Augustin eisten, formuleerde minister Van der Stoel in voorzichtige termen de belofte dat hij zich zo mogelijk dagelijks op de hoogte zal laten houden van Augustins gezondheidstoestand. De minister kan zich uiteraard niet met het Duitse recht bemoeien, maar zal op hoog niveau informeren of er een wat mildere behandeling voor Ronald Augustin kan worden uitgesleept.

Nadat hij vorige week vier dagen lang geen drinkwater kreeg om hem te dwingen de hongerstaking op te geven en nadat hij bij gedwongen kunstmatige voeding bijna stikte, krijgt Augustin nu via een infuus in zijn bloedbaan voeding toegediend. Sinds zondag drinkt hij weer koffie en kreeg hij wat soep.

Minister Van der Stoel liet doorschermen rekening te houden met de mogelijkheid dat berichten over Augustins isolatie wel eens bezijden de waarheid zijn. De Westduitse justitie die onze bewindsman informeert, heeft namelijk steeds klachten hierover weggewuifd.

Mevrouw Austin: „Op ons ver-

RONALD AUGUSTIN

zoek om zich ook eens te laten voorlichten door een Westduits advocatencollectief heeft de minister geen rechtstreeks antwoord gegeven. Wel wil hij dat ik mijn zoon ertoe beweeg dat hij zijn hongerstaking opgeeft. Ik heb hem geantwoord dat dit verraad zou zijn aan de solidariteit met Ronald en andere politieke gevangenen.”

Augustin II

ONDERHAND zit Augustin vijftien maanden in Duitse gevangenschap, wachtend op zijn berechting. De beschuldiging is bekend: Augustin zou lid zijn van de *Rote Armee Fraktion* (Baader-Meinhof-groep) en als zodanig een Duitse douanier met een pistool hebben bedreigd.

In de Medische Hogeschool van Hannover wordt Ronald Augustin onderzocht door medici, want zijn toestand is nog steeds slecht. Een arts naar eigen keuze heeft hij niet. De Westduitse justitie zegt nu dat Augustins advocaat daarom nooit heeft gevraagd. Maar dat is, zegt het advocatencollectief, wel gebeurd.

De gevangenis in Hannover staat open voor elk onderzoek, verklaart de Duitse justitie. Maar een gesprek van Augustin onder vier ogen met bijvoorbeeld de Nederlandse advocaat mr Bakker Schut is niet toegestaan. Alles wat Austin nu tegen derden zegt wordt opgeschreven en te zijner tijd tegen hem gebruikt.

„Duitse marteling pikken we niet meer,” luidde derhalve een spandoektekst van de betogers in Den Haag. Onder de kop „*Betogers-zonder-vergunning naar politiebureau*” presenteerde het ANP dit nieuws. Maar het ANP zweeg in alle talen over de inhoud van het gesprek tussen minister Van der Stoel en Ronald Augustins moeder.

De Volkskrant
Weg uit ziekenhuis
23-X-74
Augustin weer

geïsoleerd in gevangenis

Van onze correspondent

BONN — Ronald Augustin, in West-Duitsland aangeklaagd wegens het lidmaatschap van de anarchistische Baader-Meinhofgroep, is dinsdagmiddag van het Academisch Ziekenhuis in Hannover teruggebracht naar zijn eenzame cel in de gevangenis van Hannover. Daarmee heeft de Duitse justitie het isolement rond Ronald Augustin weer hersteld, zodat de hongerstaking van de Nederlander tot nu toe tevergeefs is geweest.

Eén van de advocaten van Ronald Augustin, Rainer Köncke in Hamburg, heeft dinsdagavond meegedeeld dat Augustin zich weer in de „dode vleugel” van de gevangenis bevindt, waar hij geïsoleerd van zijn omgeving zijn voorarrest, dat nu al meer dan een jaar duurt, moet ondergaan.

Augustin en de andere leden van de Baader-Meinhofgroep zijn nu al vijf weken in hongerstaking om te protesteren tegen de wijze waarop zij hun voorarrest moeten ondergaan. Ze worden sinds enige tijd kunstmatig gevoed. Verschillende advocaten hebben aanklachten tegen gevangenisartsen ingediend wegens de ruwe wijze waarop deze kunstmatige voeding geschiedt.

Advocaat Köncke heeft ook een aanklacht ingediend tegen de artsen en de leiding van het centrale ziekenhuis voor gevangenen in Lingen, waar vorige week Augustin enige dagen verbleef. Drie dagen lang kreeg Augustin hier geen druppel water.

MOEDER RONALD AUGUSTIN OVER ISOLEMENT VAN ZONN:

'Hij ziet niets en hij hoort niets'

door HIEKE JIPPE

Morgen stappen ze weer op de trein naar Duitsland: de Amsterdamse mevrouw J. Augustin-Bas en haar 19-jarige dochter Monique. De reisbestemming varieerde in vijftien maanden: eerst Wittlich, toen Stuttgart en de laatste tijd Hannover. Daar zit in de zogenaamde „dodenvleugel“ de 24-jarige Ronald Augustin opgesloten, beschuldigd van poging tot doodslag, van het in besit hebben van valse papieren en van lidmaatschap van de verboden Rote Armee Fraktion (RAF), ook wel als Baader-Meinhofgroep aangeduid. De dagvaarding is enkele weken geleden pas uitgebracht, het proces waarin schuld of onschuld aangetoond zal moeten worden, wordt niet verwacht vóór het voorjaar van 1975.

Waar mevrouw Augustin haar zoon morgen aan zal treffen is nog niet duidelijk: in zijn isoleer cel of in een ziekenhuisbed. Gisteren, bij haar bezoek aan minister Van der Stoel, hoorde ze van de minister dat Ronald vorige week zaterdag naar het academisch ziekenhuis in Hannover was overgebracht, ernstig verzwaakt door de hongerstaking die hij op 15 september begon.

Ronald Augustin, een Amsterdamse jongen, netjes de HBS afmaakt en niet speciaal politiek geïnteresseerd volgens zijn moeder. Na die tijd ging hij het huis uit, vond een kamer in oud-West en werkte een jaar als grafisch ontwerper. In die tijd onderhield hij de contacten met thuis — zijn moeder en zusje — normaal. Wie zijn vrienden waren zegt mevrouw Augustin niet precies te weten. Hij had ze wel, maar wat hij met ze deed, dat was zijn zaak. Zeker iets met praatgroepen vermoedt ze.

Belangstelling

Mevrouw Augustin is bang om over Ronald te praten. Alles wat ze zegt kan tegen haar zoon gebruikt worden, de politie legt nog steeds grote belangstelling aan de dag voor de activiteiten van Ronald die als een staatsgevaarlijk persoon wordt beschouwd. „Vier, vijf jaar geleden is hij naar Engeland gegaan, had daar allerlei baantjes en daarna vertrok hij naar Duitsland. In ieder geval heeft hij daar een tijd in Berlijn gewoond, want daarheen stuurde ik zijn post naar een post-restante adres“.

Een half jaar hoorde de familie niets van Ronald — op zichzelf niet ongewoon — tot opeens de Nederlandse televisie meldt dat hij gezocht wordt, verdacht van activiteiten voor de Baader-Meinhof groep. Mevrouw Augustin: „Aanvankelijk zag ik niet eens dat het over Ronald ging, pas in de kranten de volgende dag, met al die foto's, drong het tot me door. Een speciaal commando, opgezet om mijn zoon te zoeken — dan zit je wel in onzekerheid“.

Ronald laat van dat moment af

niets meer van zich horen. Een jaar later komt een politienaar mevrouw Augustin vertellen dat hij is opgepakt. „Toen twijfelde ik eerst nog: de foto's die die man bij zich had waren voor mij onherkenbaar“.

Ronald werd op 24 augustus 1973 in de trein van Oldenzaal naar Bentheim aangehouden, waar schijnlijk door Duitse douanebeambten die valse papieren op hem vonden. Wat voor papieren dat waren heeft mevrouw Augustin haar zoon nooit kunnen vragen want bij elk gesprek dat ze sedert die tijd met hem gevoerd heeft waren politiemensen aanwezig. Alles wat wordt gezegd wordt opgeschreven: een aanvulling voor de processtukken.

Revolver

Vast staat wel dat Ronald Augustin een revolver getrokken heeft bij zijn arrestatie, maar hij heeft geen kans gezien om te schieten. Het lijkt er op dat de Duitsers eerst later ontdekten wie zij gearresteerd hadden. Vanaf dat moment werd hij alleen opgesloten en sedert 1 mei van dit jaar leeft hij bovendien in een volstrekt geluidsdichte omgeving. Zegt mevrouw Augustin, zeggen zijn advocaten en ontken de justitie van Neder-Saksen.

Mevrouw Augustin: „Hij zit in een geïsoleerde cel, in een vleugel, waar verder niemand zit. Hij heeft absoluut geen contact met andere gevangenen: hij gaat alleen in bad, wordt in een aparte ruimte getoed, hij mag geen televisie kijken, niet voetballen en niet naar de kerk. Hij ziet niets en hij hoort niets; of toch — heel ver kan hij eens in de twee uur een trein horen. Maar dat is zo ver, dat kan net zo goed een vliegtuig zijn. Zijn cel is geschilderd, dat ze op den duur alle gevoel voor kleur verliest: het heigle en heiblaauw is voor hem volstrekt grijs geworden“.

Op een persconferentie verklaarden Augustins advocaten vorige week dat zijn cel — als enige van alle cellen in de gevangenis — tegen alle geluid geïsoleerd is. Op verzoek van de advocaten hebben zij zich laten insluiten en zelf geconstateerd dat er niets te horen was: niet als er hard voor de deur werd gespat, niet als de etensvazen door de zang rammelde en niet als de ijzeren hekken dichtsloten.

RONALD AUGUSTIN

De enige gesprekken die Augustin voert — met zijn moeder en met zijn advocaten — hebben plaats via een plexiglas glas-in-lood venster, dat alle geluid dempt. De Hamburgse advocaat Kurt Grunewald zegt dat hij alles geprobeerd heeft om deze martelende isolatie te doorbreken, maar alle verzoeken aan de autoriteiten hebben niets uitgehaald.

Demonstranten

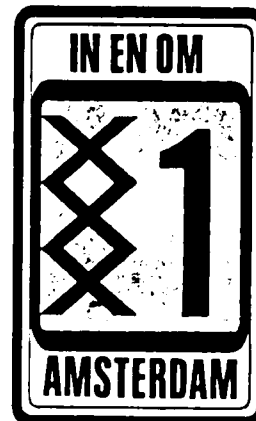
Een aantal demonstranten tegen het geïsoleerd opsluiten van gevangenen vormde in april van dit jaar het Comité Anti Duitse Terreur (KADT). Zij maakten Monique Augustin voorzitter van het comité en lieten vooral de laatste tijd door demonstraties en korte beschikkingen duidelijk weten dat zij vinden dat Ronald gefolterd wordt. Zij strijden voor zijn overplaatsing naar een normale gevangenis.

Amnesty International heeft aan het geval-Ronald Augustin tot nu toe niets gedaan. Secretaris „martelen“ Dick Oosting in Londen zegt dat er binnen de organisatie „een hoop gedonder“ is geweest over de vraag of je nu in dit geval van martelen mocht spreken. „We hebben besloten dat er wel vreemde dingen gebeuren, maar dat we niet van „martelen“ kunnen spreken. Dat was een beslissing waar de Duitse

afdeling het trouwens mee eens was.“ Amnesty vindt wat er gebeurt wel „volstrekt onaanvaardbaar“ maar is van mening dat het lot van politieke gevangenen elders in de wereld nog meer aandacht verdient omdat in West-Europa plaatselijke actiegroepen meestal al „redelijk effectief“ zijn.

Mevrouw Augustin: „De eerste keer, toen die Interpol-man met me meereide, zat ik vol met vragen. Toen Ronald me zag begon hij te grinniken. Maar een gesprek voeren konden we niet want die Hollander zat erbij en twee man van het speciale commando en iemand van de gevangenis. Zo was het een verhoor“.

„Ik ga nu altijd met mijn dochter samen, alleen breng je het niet op. Het is niet te beschrijven, net als in de oorlog, een unheimisch gevoel als een natie deken valt het op je zodra je de gevangenis inkomt. Ze proberen me steeds te intimideren, het recht op bezoek kan me zo ont-nomen worden. Ik mag een keer per maand komen, ze weten precies wanneer, maar ik moet altijd een half uur wachten. Ronald wordt voor ieder bezoek uitgekleeft, tot op z'n huid geïnterviewd en in een speciaal pak gestoken. Na het bezoek aan de spreekkamer gebeurt precies hetzelfde maar dan omgekeerd. Alsof je tijdens een gesprek gewaard drie mensen bij zijn iets over zou

kunnen geven! Ik mag fruit voor hem meenemen, dat is het enige, zoveel hij tijdens het bezoek op kan eten. De rest moet weer mee terug.“

Stomme vraag

„Hij vindt het wel fijn dat we komen. Maar het is moeilijk om te praten. Hoe gaat het met je? Dat zeg ik niet, dat is een stomme vraag“.

Augustins advocaat Kurt Groenewold: Augustin is van 10 tot 14 oktober in het gevangenisziekenhuis in Lingen opgenomen geweest waar men geprobeerd heeft zijn hongerstaking te breken, door hem met dwang te voeden. Hij is toen bijna gestorven. Op de vijftiende zijn ze toen begonnen hem droog te zetten: hij zat in een cel zonder water, het waswater werd ondrinkbaar gemaakt met chemicaliën. Dat heeft drie- en een halve dag geduurd en bij toeval zijn we daar toen pas achter gekomen. Minister van Justitie Schäfer heeft speciaal dokter Kollaschbek van vakantie terug laten komen omdat die als enige gevangenis arts bereid was dit soort praktijken uit te voeren. Ondertussen werden wij nog voorgelopen door het ministerie: Ronald zou wel drinkwater krijgen. Als wij niet hadden ingegrepen zou hij na enige dagen ernstig ziek geworden zijn en na zeven tot tien dagen dood geweest zijn.“

Het ministerie ontken: „We vonden Augustin zo verzwaakt dat we hem in plaats van water bier, melk of vruchtensap wilden geven, maar dat heeft hij geweigerd. Er is dus geen sprake van gedwongen drooglegging geweest: dat zou wel een erg strenge maatregel geweest zijn. Wij wilden alleen dat die gevangenen kunstmatige voeding niet meer nodig zou zijn en ik ben blij dat ik kan zeggen dat Augustin gisteren al weer wat koffie en bouillon gehad heeft“.

„Dat liegen ze“, zegt mevrouw Augustin. „Ik kan niet geloven dat hij op die manier zijn hongerstaking zou doorbreken. Daarom wilde hij ook niets anders dan water hebben“.

Deskundigen

Het Duitse ministerie: „Augustin wordt niet gefolterd, hij leeft niet geïsoleerd van alle geluid. Via diplomatische kanalen hebben we van de Nederlandse regering het verzoek gekregen een commissie van deskundigen toe te laten die zijn omstandigheden hier kan beoordelen. We hebben laten weten dat we daartoe de allen tijde bereid zijn.“ Noch het ministerie van Justitie noch dat van B.Z. weten echter iets van een deskundigencommissie van onderzoek. „Dat bericht moet op een misverstand berusten“, aldus de woordvoerder van de Nederlandse ministerie.

Inmiddels beklagde zich gisteren de justitie-autoriteiten uit Hannover tegen ons: „De pers doet het voorkomen dat dit alles iets te maken heeft met wat er dertig jaar geleden voorgevallen is. Dat willen wij natuurlijk wel vermijden“.

Minister Van der Stoel:

'TOESTAND NIET ZO ERNSTIG'

(Van onze Haagse redactie)

DEN HAAG, dinsdag — De Nederlandse consul in Hamburg heeft herhaalde malen geprobeerd te spreken met Ronald Augustin, de Nederlander die in Westduitse gevangenschap al een maand in hongerstaking is.

Augustin weigert echter hem te ontvangen, zodat de consul niet met eigen ogen kan constateren hoe het met hem gaat. De consul heeft wel geregeld contact met de justitie-autoriteiten in Hannover, om zich over de ontwikkelingen te informeren.

Volgens minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) is de toestand waarin Augustin verkeert en de behandeling die hij in de gevangenis heeft ondervonden, minder ernstig dan door de sympathisanten van Augustin is verklaard. Augustin is lid van de zgn. „Rote Armee Fraktion“, een in Duitsland verboden linkse militante organisatie.

Van der Stoel heeft gisteren ruim anderhalf uur gesproken met mevrouw J. Augustin uit Amsterdam, de moeder van Ronald. „Het gesprek was zowel voor de minister als voor mevr. Augustin informatief“, aldus een woordvoerder. „De minister heeft haar gezegd, dat Ronald niet in levensgevaar verkeert en momenteel niet meer in het gevangenisziekenhuis, maar in een open ziekenhuis kliniek verblijft, waar de medische behandeling zeker voldoende is“.

Intussen is Augustin gisteravond weer teruggebracht naar de gevangenis. De artsen van het academisch ziekenhuis in Hannover vonden dat een langer verblijf in hun ziekenhuis niet nodig was. Hij blijft echter wel onder hun controle.

De Haagse politie heeft gistermiddag een eind gemaakt aan een anti-Duitse demonstratie voor het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag. De acht demonstranten eisten een onmiddellijke vrijlating van Augustin. De demonstratie vond gelijktijdig met het gesprek tussen minister Van der Stoel en mevrouw Augustin plaats. De reden van het optrekken van de demonstranten was het feit dat de betogers geen vergoeding hadden aangevraagd. Toen de politie die hen aanbood weigerden zij deze, daar de politie hen had verzocht plaats te nemen aan de andere kant van de weg. Hierna zijn zij in een arrestantenwagen naar het hoofdbureau overgebracht waar zij na een proces-verbaal gekregen te hebben weer op vrije voeten werden gesteld.

MOEDER VAN RONALD AUGUSTIN (BAADER-MEINHOF):

Ze willen mijn zoon kapot maken

AMSTERDAM — „Ron heeft me nooit iets verteld over zijn politieke motieven en waar hij mee bezig was. Hij kwam regelmatig thuis en dan was het gewoon gezellig. Ik heb nooit gemerkt dat hij contacten had met de RAF (Rote Armee Fraktion), beter bekend als de Baader-Meinhofgroep.”

Dat zegt Jos Augustin-Bas, de moeder van Ronald Augustin die ruim een jaar geleden aan de Nederlands-Duitse grens werd gearresteerd en die sinds mei van dit jaar verblijft in de dodencel in de gevangenis van Hannover. Sinds die tijd is een gesprek tussen Ronald Augustin en de buitenwereld stil gevallen. Er komen spaarzame brieven door naar Amsterdam en zijn moeder bezoekt hem samen met haar dochter Monique elke maand. Maar praten waar zij over willen praten is er niet bij.

Politiemacht

Want de muren hebben hier meer dan waar ook oren. Het blijft bij oppervlakte-opmerkingen, waarvan een gevangenisfunctionaris driftig aantekeningen maakt. Ze zitten met zes man in de cel tijdens zo'n bezoek. Mevrouw Augustin met haar zoon en dochter, een tolk, een lid van het Sonderkommando en een lid van het gevangenispersoneel. Daarvoor zijn Jos Augustin en haar dochter al door de fouilleringsluik gegaan. Een „aangesproken” pakje sigaretten mag zelfs niet mee de cel in. Een metaaldetector heeft hen dan al afgetast om te weten te komen of zich iets „scherns” op hun lichamen bevindt.

RONALD AUGUSTIN is de gevangene van de „Justizvollzugsanstalt” in Hannover. Zijn cel, 5½ bij 2 meter, draagt nummer 712. Het is een zogenaamde dodencel. West-Duitsland herbergt op het ogenblik zo'n tachtig politieke gevangenen. Een groot deel daarvan behoorde tot de Rote Armee Fraktion (RAF), beter bekend als de Baader-Meinhofgroep. Bij de Duitse justitie bestaat het idee dat alle leden van de groep zijn gearresteerd, maar zeker weten doet men het niet. Een speciale politiemacht is in het leven geroep om deze mensen — mochten er nog meer zijn — te zoeken en op te sluiten. In Nederland en ook in Duitsland zijn comités gevormd die zich inzetten om van de Duitse justitie een eerlijk proces af te dwingen. Er is tussen deze Nederlandse en Duitse comités een nauwe samenwerking en het is dan ook niet denkbeeldig dat Amsterdam, waar het „Komitee Anti Duitse Terreur (KADT)” zijn zetel heeft, door de Duitse politie en justitie nauwkeurig in de gaten wordt gehouden. De Nederlandse

In deze omstandigheden kan van een (echt) gesprek nauwelijks sprake zijn. Mevrouw Augustin daarover: „Het blijft bij algemeenheden. Bij dingen die geen kwaad kunnen. Alles wat wordt gesproken wordt opgeschreven. Dat alleen al is eng. Zo'n figuur die letterlijk de woorden uit je mond vlak onder je neus optekent. Ron zegt helemaal niets over waar zijn hart toch vol van moet zijn. Dat kan hij gewoonweg niet, want dat zou tijdens zijn proces gebruikt kunnen worden tegen hem. Ik heb nu gehoord dat zijn proces in het voorjaar van 1975 zal zijn. Het is voor mij een lachertje, want ze hebben al zoveel gezegd. Ze vertellen je pertinente onjuistheden. Toevallig heb ik dat laatst kunnen checken. Op 25 september was ik bij Ron op bezoek. Hij vertelde me dat hij zich niet wilde laten onderzoeken door een arts. Op dat moment was hij al twee weken in hongerstaking. Toen ik terugkwam in Amsterdam lag daar een brief van de gevangenis, waarin stond dat Ron zich had laten onderzoeken. Een leugen. Zo'n onderzoek willen ze trouwens op alle mogelijke manieren uitlokken. Eerst sturen ze een mannelijke

arts met mooie woorden. Dan volgt een mooie vrouwelijke arts die met zoetgevooid taal probeert de gevangene over te halen. Ik geloof dat ze Ron kapot willen krijgen. Geestelijk kapot. Bij verschillende politieke gevangenen is dat gelukt, maar Ron is er tot nu toe niet onder te krijgen. Hij is hard en wil koste wat het kost overleven. De Duitsers het plezier niet gunnen dat ze weer een slachtoffer hebben gemaakt.” Over de Baader Meinhofgroep (RAF): „Ik weet niet welke rol Ron precies gespeeld heeft. Ik weet ook niet of hij een belangrijke figuur in de organisatie was. Hij is wel nummer zes genoemd. Wat de groep zelf betreft. Ik ben ervan overtuigd dat de RAF van oorsprong geen guerrillabeweging is geweest. De RAF is niet begonnen met geweld. Zij heeft alleen gereageerd op geweld dat werd uitgelokt door de politie. Het is toch te gek dat in Duitsland een speciale politiemacht van duizenden agenten op de been is gebracht ter bestrijding van het in vergelijking vrij kleine groepje RAF-mensen. Er is een massahysterie ontzettend tegen deze groep die

groep overweegt een proces tegen de Duitse staat. Zij eisen: vrijlating van gevangenen uit de dodencel en wat Augustin betreft: het uitsluiten van zijn straf in Nederland, na berechting in Duitsland.

Wij spraken met de moeder van Ronald Augustin, op wie lange tijd jacht werd gemaakt en die eind juli 1973 aan de Nederlands-Duitse werd gepakt. Op 24 juli van dat jaar verplaatste hij zich met de boemeltrein Hengelo-Osnabrück op zoek naar een nieuwe schuilplaats. (Hij was al een jaar lang ondergedoken).

Ondanks zijn zware vermomming werd hij gegrepen bij de grensovergang Springbiel (tussen het Twentse plaatsje Dene-kamp en Bentheim). In zijn paspoort stond de naam Christof Johann Bissler. Het duurde een week voordat justitie erachter kwam dat men te maken had met de „gevreemde” Ronald Augustin, lid van de Baader-Meinhofgroep.

wordt beschuldigd van vijf moorden en 54 moordaanlagen. Maar wat er ook gebeurd is deze (politieke) gevangenen hebben recht op een eerlijk proces. Alles duidt er echter op dat al de processen schijnprocessen zijn”. Mevrouw Jos Augustin-Bas zegt: „Ook hier in Amsterdam houden we er altijd rekening mee dat we in de gaten worden gehouden. Vooral aan de telefoon zijn we zeer voorzichtig. Bij een van de leden van het „Komitee Anti Duitse Terreur (KADT)”, waarvan mijn dochter voorzitter is, is al eens aan de auto geprutst. Gelukkig voor hem niet, fataal. De wagen stond geparkeerd voor mijn huis”.

Hallucinaties

Ondanks de typemachine in de dodencel, ondanks radio en enkele kranten en uitgezochte boeken wordt Ronald Augustin langzaam geestelijk murw gemaakt. Hoe kan dat? Ik spreek daarover met Irene van 't Hof van het Instituut voor ontwikkelingspsychologie in Utrecht. Zij zegt daarover: „Wat bij Ronald gebeurt is zintuigenroof. In een totaal geïsoleer-

de ruimte (slechts nu en dan dringt er het geluid van een rijdende trein door, verder niets) wordt het evenwicht verstoord. Nu kun je wel een radio neerzetten, een type-machine, kranten, maar daarmee bewerk je geen communicatie. Hij heeft geen enkele mogelijkheid om contacten te leggen. Die apparaten bevestigen hem alleen maar in zijn eenzaamheid, in het zich op zichzelf teruggegooid worden. Ook de bezoeken van zijn moeder en zus doorbreken dat niet.

Hier kan nauwelijks van een gesprek sprake zijn met al die mensen erbij. Hij kan niet vrijuit praten. Als je gedurende lange tijd verstoken blijft van welke vorm dan ook van menselijk contact krijg je hallucinaties. Dat werkt weer in op de biologische processen. Dan volgen klachten over maagpijn, hartkloppingen, zweten. Als ik de schuldvraag even buiten beschouwing mag laten dan zeg ik: wat Ronald of een van de anderen van de groep ook gedaan heeft, je mag mensen niet blootstellen aan deze toestand. Je maakt levende doden van hen of anders gezegd op hen wordt „moord op krediet” gepleegd”.

Moeder van Ronald Augustin: Ik heb nooit iets gemerkt van zijn activiteiten voor de Baader Meinhofgroep

Ronald Augustin is de gevangene van de „Justisvollzugsanstalt“ in Hannover. Zijn cel, 5½ bij 2 meter, draagt nummer 712. Het is een zogenaamde dodencel. West-Duitsland herbergt op het ogenblik zo'n tachtig politieke gevangenen, een groot deel daarvan behoort tot de Rote Armee Fraktion (RAF), beter bekend als de Baader-Meinhofgroep. Bij de Duitse justitie bestaat de idee dat alle leden van de groep zijn gearresteerd, maar zeker weten doet men het niet. Een speciale politiemacht is in het leven geroepen om deze mensen -mocht er nog zijn- te zoeken en op te sluiten.

In Nederland en ook in Duitsland zijn comités gevormd die zich inzetten om van de Duitse justitie een eerlijk proces af te dwingen. Er is tussen deze Nederlandse en Duitse comités een nauwe samenwerking en het is dan ook niet denkbeeldig dat Amsterdam, waar het „Komitee Anti Duitse Terror (KADT)“ zijn zetel heeft, door de Duitse politie en justitie nauwkeurig in de gaten wordt gehouden. KADT heeft verschillende acties lopen. Zo zijn alle Duitse bedrijven die in Nederland een vestiging hebben benaderd. Zo werden open brieven geschreven aan de

Nederlandse ministers van Justitie en Buitenlandse Zaken en aan Den Uyl. Zo is er een kaartenactie (van de Aktie Andere Koers - AKK - in Leiden).

De Nederlandse groep heeft alle mensen van Hannover een brief gestuurd waarin de groep uiteenzet wat er gebeurt in de gevangenis in hun plaats. De groep overweegt een proces tegen de Duitse staat. Zij eisen: vrijlating van gevangenen uit de dodencel en wat Augustin betreft: het uitzetten van zijn straf in Nederland, na berechting in Duitsland.

Wij spraken met de moeder van Ronald Augustin, op wie lange tijd jacht werd gemaakt en die eind juli 1973 aan de Nederlands-Duitse grens werd gepakt. Op 24 juli van dat jaar verplaatste hij zich met de boemeltrein Hengelo-Osnabrück op zoek naar een nieuwe schuilplaats (Hij was al een jaar lang ondergedoken). Ondanks zijn zware verminking werd hij gegrepen bij de grensovergang Springbiel (tussen het Twentse plaatsje Denekamp en Bentheim). In zijn paspoort stond de naam Christof Johann Bissler. Het duurde een week voordat justitie erachter kwam dat men te maken had met de „gevreemde“ Ronald Augustin, lid van de Baader-Meinhofgroep.

Van tevoren zijn Jos Augustin en haar dochter al door de fouilleringsluik gegaan. Een „aangesproken“ pakje sigaretten mag zelfs niet mee de cel in. Een metaaldetector heeft hen dan al afgetast om te weten te komen of zich iets „scherps“ op hun lichamen bevindt.

Eng

In deze omstandigheden kan van een (echt) gesprek nauwelijks sprake zijn. Mevrouw Augustin daarover: „Het blijft bij algemeenheden. Bij dingen die geen kwaad kunnen. Alles wat wordt gesproken wordt opgeschreven. Dat alleen al is eng. Zo'n figuur die letterlijk de woorden uit je mond vlak onder je neus optekent. Ron zegt helemaal niets over waar zijn hart toch vol van moet zijn. Dat kan hij gewoonweg niet, want dat zou tijdens zijn proces gebruikt kunnen worden tegen hem.

Ik heb nu gehoord dat zijn proces in het voorjaar van 1975 zal zijn. Het is voor mij een lachertje, want ze hebben al zoveel gezegd. Ze vertellen je pertinente onjuistheden. Toevallig heb ik dat laatst kunnen checken. Op 25 september was ik bij Ron op bezoek. Hij vertelde me dat hij zich niet wilde laten onderzoeken door een arts. Op dat moment was hij al twee weken in hongerstaking. Toen ik terugkwam in Amsterdam lag daar een brief van de gevangenis, waarin stond dat Ron zich had laten onderzoeken. Een leugen.

Zo'n onderzoek willen ze trouwens op alle mogelijke manieren uitlokken. Eerst sturen ze een mannelijke arts met mooie woorden. Dan volgt een mooie vrouwelijke arts die met zoetgevoelde taal probeert de gevangene over te halen. Ik geloof dat ze Ron kapot willen krijgen. Geestelijk kapot. Bij verschillende politieke gevangenen is dat gelukt, maar Ron is er tot nu toe niet onder te krijgen. Hij is hard en wil koste wat het kost overleven. De Duitsers het plezier niet gunnen dat ze weer een slachtoffer hebben gemaakt. Over de Baader Meinhofgroep (RAF): „Ik weet niet welke

rol Ron precies gespeeld heeft. Ik weet ook niet of hij een belangrijke figuur in de organisatie was. Hij is wel nummer zes genoemd. Wat de groep zelf betreft. Ik ben ervan overtuigd dat de RAF van oorsprong geen guerrillabeweging is geweest. De RAF is niet begonnen met geweld. Zij heeft alleen gereageerd op geweld dat werd uitgelokt door de politie. Het is toch te gek dat in Duitsland een speciale politiemacht van duizenden agenten op de been is gebracht ter bestrijding van het in vergelijking vrij kleine groepje RAF-mensen.

Hysterie

Er is een massahysterie ontkend tegen deze groep die wordt beschuldigd van vijf moorden en 54 moordaanslagen. Maar wat er ook gebeurd is deze (politieke) gevangenen hebben recht op een eerlijk proces. Alles duidt er echter op dat al de processen schijnprocessen zijn.

Mevrouw Jos Augustin-Bas zegt: „Ook hier in Amsterdam houden we er altijd rekening mee dat we in de gaten worden gehouden. Vooral aan de telefoon zijn we zeer voorzichtig. Bij een van de leden van het „Komitee Anti Duitse Terror (KADT)“, waarvan mijn dochter voorzitter is, is al eens aan de auto geprutst. Gelukkig voor hem niet, fataal. De wagen stond geparkeerd voor mijn huis.“

Ondanks de typemachine in de dodencel, ondanks radio en enkele kranten en uitgezochte boeken wordt Ronald Augustin langzaam geestelijk murw gemaakt. Hoe kan dat? Ik spreek daarover met Irene van 't Hof van het Instituut voor ontwikkelingspsychologie in Utrecht.

Zij zegt daarover: „Wat bij Ronald gebeurt is zintuigenroof. In een totaal geïsoleerde ruimte (slechts nu en dan dringt er het geluid van een rijdende trein door, verder niets) wordt het evenwicht verstoord. Nu kun je wel een radio neerzetten, een typemachine, kranten, maar daarmee bewerk je geen communicatie. Hij heeft geen enkele mogelijkheid om contacten te leg-

gen. Die apparaten bevestigen hem alleen maar in zijn eenzaamheid, in het zich op zichzelf teruggegooid worden. Ook de bezoeken van zijn moeder en zus doorbreken dat niet. Hier kan nauwelijks van een gesprek sprake zijn met al die mensen erbij. Hij kan niet vrijuit praten. Als je gedurende lange tijd verstoken blijft van welke vorm dan ook van menselijk contact krijg je hallucinaties. Dat werkt weer in op de biologische processen. Dan volgen klachten over maagpijn, hartkloppingen, zweten.

Als ik de schuldvraag even buiten beschouwing mag laten dan zeg ik: wat Ronald of een van de anderen van de groep ook gedaan heeft, je mag mensen niet blootstellen aan deze toestand. Je maakt levende doden van hen of anders gezegd op hen wordt „moord op krediet“ gepleegd.“

Ronald Augustin, de gevangene van cel 712, wordt beschuldigd van het vervalsen van papieren. Hij werd gepakt, terwijl hij een paspoort bij zich droeg onder de naam Christof Johann Bissler. Bovendien was hij in het bezit van een vuurwapen, waarmee

hij de douane-ambtenaar bedreigde. Het duurde een week voordat men achter de ware naam was. Zijn moeder in Amsterdam moest naar Duitsland reizen om het te bevestigen. De verminking van haar zoon was voor haar ook niet te doorzien. Over haar eerste gang naar haar zoon het volgende.

„Ik ben nog nooit zo gevolgd in een trein als toen. Toen men mijn naam had gezien werd de douanepost gewaarschuwd. Ik werd steeds gevolgd en de douane-beambte legde die dag ongehoorde afstanden af en week geen moment uit mijn blikveld. Ik was verdacht. Want ik heette Augustin en die naam was op dat moment de schrik van Duitsland. Ik heb achteraf wel wat leedvermaak dat de douanebeambte die dag heel wat overuren heeft moeten maken. Na die keer heb ik hem niet meer getroffen. Waarschijnlijk is het de man geweest die Ron heeft gearresteerd. Maar elke keer als ik naar Duitsland reis leef ik weer in angst dat ik deze man tref.

Augustin is een beladen woord geworden“.

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM — „Ron heeft me nooit iets verteld over zijn politieke motieven en waar hij mee bezig was. Hij kwam regelmatig thuis en dan was het gewoon gezellig. Ik heb nooit gemerkt dat hij contacten had met de RAF (Rote Armee Fraktion), beter bekend als de Baader-Meinhofgroep.

Dat zegt Jos Augustin-Bas, de moeder van Ronald Augustin die ruim een jaar geleden aan de Nederlands-Duitse grens werd gearresteerd en die sinds mei van dit jaar verblijft in de dodencel (Cel 712) in de gevangenis van Hannover. Sinds die tijd is een gesprek

tussen Ronald Augustin en de buitenwereld stil gevallen. Er komen spaarzame brieven door naar Amsterdam en zijn moeder bezoekt hem samen met haar dochter Monique elke maand. Maar praten waar zij over willen praten is er niet bij.

Want de muren hebben hier meer dan waar ook oren. Het blijft bij oppervlakte-opmerkingen, waarvan een gevangenisfunctionaris driftig aantekeningen maakt. Ze zitten met zes man in de cel tijdens zo'n bezoek. Mevrouw Augustin met haar zoon en dochter, een tolk, een lid van het Sonderkommando en een lid van het gevangenispersoneel.

Een politiek gevangene in West-Duitsland

Rudie van Meurs

Minister mr. M. van der Stoel (Buitenlandse Zaken) heeft begin deze week mevrouw J. Augustin beloofd dat hij zal trachten 'betere informatie' te krijgen over de omstandigheden waaronder haar zoon, Ronald Augustin, in Duitse gevangenschap verblijft. De minister stelde het heel wat mooier voor dan het is. Noch hij, noch zijn ambtenaren hebben immers in de achterliggende maanden ook maar een greintje belangstelling getoond voor de 25-jarige Nederlander — hoewel er toch al lange tijd berichten zijn dat deze een uiterst onbarmhartige behandeling krijgt.

Ronald Augustin zit waarschijnlijk op dit ogenblik, na een kort verblijf in de strafinrichting in Lingen-Ems gevolgd door opname in het ziekenhuis, weer in de zogenaamde 'dode vleugel' van de gevangenis in Hannover. Dat is het leegstaande deel van de ziekenboeg op de eerste etage. Ronald verblijft hier al sinds 3 mei van dit jaar, in een cel die zo geïsoleerd is dat er geen geluid uit de buitenwereld in doordringt. De muren van de cel hebben grauwege en staalblauwe kleuren. De ramen hebben een dubbele beglazing. Zelfs geluid op de binnenplaats van de gevangenis dringt niet tot de cel van Ronald door. Vóórdat hij naar Hannover werd overgebracht, verbleef Ronald Augustin bijna een jaar in voorarrest in de Vollzugsanstalt in Stuttgart-Stammheim. Ook daar speelde z'n gevangenschap zich af in strikt isolement — hij werd alléén gelucht, en elk contact met andere gevangenen werd angstvallig vermeden. Toen Ronald op 3 mei vanuit Stuttgart overgebracht werd naar Hannover, gebeurde dat door middel van twintig agenten. Hij was gevoeid aan handen en voeten en het vervoer geschiedde uit veiligheidsoverwegingen per helicopter. Bij aankomst in Hannover werd hij, nog steeds gevoeid en onder bedreiging van politiemensen met karabijn in de aanslag, in een kleine kooi gestopt. Onder begeleiding van politieauto's met felle zwaalichten ging de stoet daarop snel richting Sulemburger Landstrasse waar Ronald opgeborgen werd in de dode vleugel van de gevangenis. De Nederlandse regering

reageerde niet. Op zaterdag 3 augustus protesteerde voor de gevangenis in Hannover een aantal artsen, psychiaters en psychologen van het Duitse artsenkolektief tegen de behandeling van Ronald Augustin. Zij eisten onmiddellijk overplaatsing van de Nederlander uit de dode vleugel naar een normale gevangenis.

De minister van Buitenlandse Zaken in Nederland liet niet van zich horen.

Vorige week

Pas vorige week, toen bleek dat Ronald Augustin als gevolg van gedwongen voeding in een precare gezondheids-toestand was geraakt, nam het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag contact op met het ministerie van Justitie in Hannover. Dat is althans de lezing van Edgar Isermann persoonlijke woordvoerder van minister Schäfer (Justitie) van de Westduitse deelstaat Neder-Saksen die verantwoordelijk is voor de behandeling van Ronald Augustin.

Hij zegt: 'Via diplomatiek overleg heeft uw ministerie van Buitenlandse Zaken ons eind vorige week verzocht een commissie van deskundigen te mogen sturen om te onderzoeken hoe de toestand en de behandeling van Herr Augustin is. Wij hebben direct ja gezegd. Wij willen graag meehelpen dat het verhaal uit de wereld verdwijnt dat Herr Augustin hier gevangen gehouden wordt onder een situatie die herinnert aan de Hitler-tijd.'

Is er dan nooit eerder contact geweest tussen Hannover en Den Haag? Isermann: 'Wij hebben nooit eerder contact gehad. Dat was ook niet nodig. Eind vorige week, na die berichten over de hongerstaking van Herr Augustin, heeft het Nederlandse ministerie van zich laten horen.'

Volgens de heer Isermann heeft Nederland alle vrijheid bij de samenstelling van de commissie. 'Uw ministerie kan er iedereen inzetten, wij willen alleen de zekerheid hebben dat het deskundigen zijn. Het moeten serieuze mensen zijn. Leden van de Baader-Meinhofbende komen er natuurlijk niet voor in aanmerking. Voor de rest hebben wij ja gezegd en zullen wij uw commissie alle vrijheid geven zich op de hoogte te stellen van de toestand rondom Herr Augustin.'

De heer Isermann meldt dat het besluit om een onderzoeksdelegatie vanuit Ne-

derland te zenden, eind vorige week genomen is. Om onnaspeurbare redenen wordt dit initiatief in Den Haag evenwel geheim gehouden. Mevrouw Augustin en mr. P. H. Bakker Schut die afgelopen maandag minister Van der Stoel een bezoek brachten, blijken althans niet op de hoogte te zijn gesteld. Zij vernemen slechts dat de minister graag 'hoor en wederhoor' toepast, dat hij zal trachten de 'beste' informatie te krijgen die beschikbaar is en dat hij zich 'regelmatig' op de hoogte zal stellen. Ook de woordvoerdster van de minister houdt de geheimzinnigheid hoog: 'Dit is een zuiver informatief gesprek geweest. Ook over de voorgeschiedenis hebben wij niets te melden. Wij achten dat niet opportuun.'

Pistool

Wat kan de reden zijn van de aanvankelijke onverschilligheid van minister Van der Stoel voor de zaak-Augustin en van zijn latere huiver om te melden nu echt met de affaire bezig te zijn? Daarvoor moeten we ons bezig houden met de reden waarom Ronald Augustin in Duitsland vastgehouden wordt en de omstandigheden waaronder hij anderhalf jaar geleden gearresteerd werd.

Dat gebeurde aan de Duits-Nederlandse grens waar Ronald Augustin op 24 juli vorig jaar een grenswacht ontmoette die z'n paspoort niet vertrouwde. Er ontstond een woordenwisseling en Ronald zou plotseling een pistool uit z'n zak hebben gehaald waarmee hij vervaarlijk zou hebben gezwaaid. Niet duidelijk is of Ronald Augustin zich op dat ogenblik bedreigd gevoelde door de grenswacht. Wel is bekend dat Ronald al voor z'n arrestatie door de Duitse politie gezocht werd in verband met zijn connecties met de Rote Armee Fraktion (RAF) oftewel zijn 'lidmaatschap van de Baader-Meinhofbende', zoals Herr Isermann het formuleert. De 'poging tot doodslag' (het zwaaien met een pistool) die Ronald ten laste is gelegd is dan ook van ondergeschikt belang. Hoogstens een gezochte aanleiding. De werkelijke reden waarom hij anderhalf jaar in voorarrest verblijft en waarom zijn proces pas begin volgend jaar zal worden gehouden, is zijn eventuele verbinding met de in Duitsland met zoveel hysterie en afschuw omringde RAF-beweging. Daarom wordt Augustin, ontkenningen van

het ministerie van Justitie in Hannover ten spijt, behandeld als een politieke gevangene. Daarom verblijft hij, geïsoleerd en gescheiden van de andere gevangenen, in een bijzondere afdeling van de gevangenis. De heer Isermann zegt: 'Tegen Herr Augustin bestaat de verdenking dat hij lid is van de Baader-Meinhofbende. Hij is daarom nog geen politieke gevangene. Die hebben wij hier niet. Er zijn echter bijzondere maatregelen tegen hem getroffen. U weet toch wat de Baader-Meinhof beweging in Duitsland voor vreselijks heeft teweeg gebracht?'

Overigens zegt Isermann, dat het niet volledig duidelijk is welke rol Ronald Augustin in de Baader-Meinhofbeweging speelde. Ulrike Meinhof en Andreas Baader, die deel uitmaken van de kerngroep van de gelijknamige groepering, zeggen Augustin niet te kennen. Ronald zelf zou, althans volgens de berichten die de heer Isermann van de Rechtbank ontving, 'duidelijk geprofileerd hebben' deel uit te maken van de 'Baader-Meinhofbende.' Ronalds moeder ziet haar zoon hoogstens als een meeloper.

De afschuw en de onberedeneerde angst voor Baader-Meinhof, die in Duitsland de omvang van een volksziekte hebben aangenomen, hebben zich ook meester gemaakt van minister Van der Stoel. Dat is tenminste de enige verklaring voor het feit, dat hij zich tot eind vorige week niets aan Ronald Augustin gelegen liet liggen. Pas toen alarmerende berichten verschenen over de gevolgen van het geweld waarmee Duitse gevangenisautoriteiten de al een maand durende hongerstaking van Ronald wilden breken, nam de minister via de ambassade contact op met zijn verantwoordelijke collega in Neder-Saksen. Prompt kwam een einde aan de brute 'propfen-methoden' en kreeg Ronald ook weer drinkwater, dat hem lange tijd geweigerd was. Maar de minister wil vermijden openlijk in actie te komen tegen de terreur die door Duitse autoriteiten tegen een Nederlandse gevangene uitgeoefend wordt. Daarom spreekt hij niet over de commissie van deskundigen die Ronald zou gaan bezoeken. Daarom treedt hij niet in discussie over het verschijnsel dat ook Duitsland z'n politieke gevangenen heeft, want dat zou de Duits-Nederlandse relaties maar ook de mythes rondom Baader-Meinhof kunnen vers'

GESPREK GEVOERD MET CONSUL Augustin weggehaald uit isoleervleugel

Hongerstaking voortgezet

Van onze correspondenten

HANNOVER/AMSTERDAM

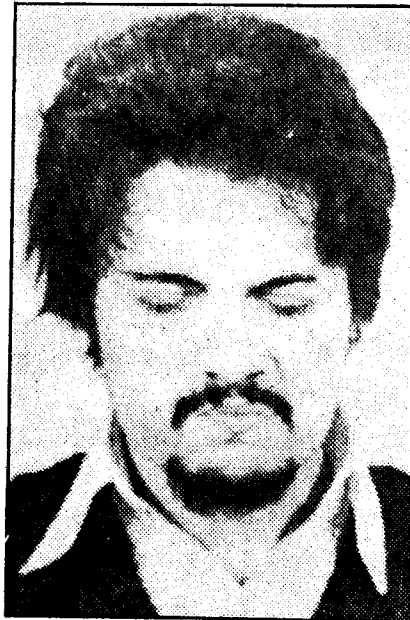
— Ronald Augustin, de 25-jarige Amsterdammer die vijftien maanden in West-Duitsland in voorarrest zit, heeft na lang aandringen van zijn advocaten over zijn situatie gepraat met de Nederlandse consul in Hamburg.

Tevens is hij van zijn geluiddichte cel in de beruchte „dode vleugel” van de gevangenis in Hannover overgebracht naar een cel in de ziekenafdeling, waar hij kan uitkijken op de binnenplaats waar andere gevangenen worden gelucht en waar hij ook geluiden van buitenaf kan opvangen. Hij heeft bovendien de beschikking over een schrijfmachine, radio en kranten.

Augustin is echter vastbesloten zijn hungerstaking voort te zetten uit protest tegen de geïsoleerde behandeling die hij en andere politieke gevangenen krijgen. Het menselijk contact met andere gevangenen wordt hem nog steeds ontzegd. Augustin wordt ervan verdacht lid te zijn van de Rote Armee Fraktion (Baader-Meinhofgroep).

Klacht

De consul zei de indruk te hebben dat Augustin redelijk gezond is. De moeder van Augustin, die haar zoon pas heeft bezocht, denkt daar anders over. Ook artsen die Ronald in het ziekenhuis van Hannover hebben be-

RONALD AUGUSTIN

handeld noemen zijn toestand slecht. Mevrouw Augustin: „Door een tekort aan eiwitten waren zijn benen opgezet.”

Mevrouw Augustin beklagde zich er donderdag over dat ze, samen met haar dochter, ruim twee uur heeft moeten wachten om tot haar zoon te worden toegelaten. „Het bleek dat we niet werden verwacht, terwijl de afspraak al weken van tevoren is gemaakt,” aldus mevrouw Augustin.

Bezoeken van de Nederlandse consul waren tot woensdagmiddag steeds gestuit op verzet van Augustin, die alleen onder vier ogen met de consul wilde spreken. De Duitse justitie in Hannover weigerde tot voor kort op

deze voorwaarde in te gaan, waarbij de justitie zich formeel beriep op het consulaire verdrag met Nederland.

De Duitse justitie heeft deze houding opgegeven nu Augustin niet meer in zijn oude cel is. De Nederlandse consul, die onaangekondigd kwam, werd woensdagmiddag onmiddellijk ontvangen door de directie van de gevangenis. Hij werd rondgeleid en kon ongehinderd met Augustin praten.

Over de inhoud van het gesprek is niet veel meegedeeld. Augustin heeft onder meer gezegd, dat hij zonder censuur mag corresponderen. Hij heeft echter de indruk dat hij niet alle brieven ontvangt, zo heeft de consul laten weten. Deze deelde verder mee dat tweemaal per dag een arts controleert of de kunstmatige voeding, die Augustin via een infuus in de bloedbaan wordt toegediend, goed verloopt.

Delegatie

Binnenkort zal ook een Nederlandse delegatie van artsen en journalisten de gevangenis in Hannover kunnen bezoeken. De Duitse ambassade in Den Haag zal hierbij bemiddelend optreden. Het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT), die van mening is Augustin's verhuizing door druk uit Nederland is bewerkstelligd, bereidt de samenstelling van zo'n commissie voor. Daarvoor zijn een jurist en een Nederlandse arts aangezocht.

Uit betrouwbare waarnemingen is gebleken dat Augustin in het verleden wel degelijk totaal geïsoleerd (ook verstoken van geluid) is geweest. Minister-president Den Uyl, minister Van der Stoep (Buitenlandse Zaken) en ook de Westduitse justitie hebben dat steeds ontkend. Augustin's cel waar nu een ander in zit, bevindt zich in een doodlopende gang met drie cellen. De beide andere cellen waren niet bezet en zijn dat ook nu niet.

Augustin wenst
privé-gesprek ^{24/x}
met consul ⁷⁴
De Volkskrant

Van onze correspondent

HANNOVER — Kurt Groenewold, één van de advocaten van de Nederlander Ronald Augustin, heeft meegedeeld dat Augustin wel met de Nederlandse consul in Hamburg over zijn situatie in de gevangenis van Hannover wil spreken, mits dit gesprek onder vier ogen kan worden gevoerd. Groenewold sprak hiermee Nederlandse berichten tegen dat Augustin herhaaldelijk heeft geweigerd met de consul te spreken.

Augustin, die ervan wordt verdacht lid te zijn van de Rote Armee Fraktion (Baader-Meinhof-groep) zit al vijftien maanden in voorarrest, volgens diverse actiegroepen en zijn advocaten totaal geïsoleerd.

Augustin, die al enige tijd in hungerstaking is, gaat er van uit dat een gesprek over zijn situatie in de gevangenis geen zin heeft, zolang elk woord hierover via zijn bewakers de Duitse justitie ter ore komt. Zijn ervaring is bovendien dat gesprekken met zijn moeder direct worden onderbroken, zodra hij haar iets wil vertellen over de gevangenis.

Het ministerie van justitie in Hannover heeft begin deze week verklaard, dat het geen bezwaar heeft tegen een bezoek van een Nederlandse commissie van deskundigen aan de gevangenis in Hannover, waar Augustin sinds dinsdag weer verblijft.

Als lid van een groep van vijf Nederlandse deskundigen heeft onze redacteur mr. F. Kuitenbrouwer deze week de Duitse deelstaat Nedersaksen bezocht. Doel van de reis: de situatie rond Ronald Augustin, de Nederlander die in de gevangenis van Hannover een hongerstaking houdt. Augustin zit in voorarrest wegens poging tot moord op een Duitse grenswacht, vervalsingsdelicten en lidmaatschap van een „criminele vereniging”: de Baader-Meinhof-groep. Over het hoe en waarom van dit bezoek wordt elders in deze krant bericht.

Je zal er maar zitten

DE Justizvollzugsanstalt (JVA) Hannover - bouwjaar 1963 - bestaat uit een paar hedendaagse utiliteitsbouw. In het achterste vierkant op de eerste verdieping bevindt zich het gevangenis-lazaret: een lange gang met aan de ene kant de onvermijdelijke glas-in-beton-ramen en aan de andere kant de onvermijdelijke gele metalen celdeuren. Het laatste stuk van die gang is afgesneden door een blauw stalen schot met daarin een deur. Daarachter zijn zes cellen en aan het eind een badkamer: de zogeheten "dode vleugel".

Dat stuk is in mei van dit jaar speciaal afgescheiden voor de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin. Deze zit sinds vorig jaar juli in voorarrest wegens poging tot moord op een Duitse grenswacht, vervalsingsdelicten - en lidmaatschap van een "criminele vereniging": de Baader-Meinhofgroep oftewel RAF ("Rote Armee Fraktion").

Augustin is in hongerstaking sinds 13 september, de dag waarop Ulrike Meinhof dit protest afkondigde voor alle gevangenen gehouden verdachten van de RAF. Een protest tegen de "dode vleugels" waarin zij zitten. Een protest tegen wat

wordt genoemd "isolatiefolter". Dat staat dan voor "sensorische deprivatie" (beroving van zintuiglijk contact) respectievelijk "sociale deprivatie" (onthouding van contacten met andere mensen).

De manier waarop de autoriteiten van de deelstaat Nedersaksen hebben gereageerd op Augustins hongerstaking biedt in meer opzichten een verhelderend kijkje in de methode van de Westduitse strafrechtspleging. Een hele falanx Ministerialräte en andere topambtenaren onder aanvoering van SPD-minister van justitie Schaefer beijvert zich het probleem in het juiste, "rechtsstatelijke" perspectief te zetten.

Dat is dan artikel 58 van de Untersuchungshaftvollzugsordnung onder het hoofdde "dwangbehandeling": "Volhardt een gedetineerde in de weigering voedsel op te nemen dan wordt hij onder toezicht van de arts kunstmatig gevoed." Toestemming van de rechter is daarvoor nodig. Op 3 oktober kwam die af voor het geval de arts gevaar voor Augustins gezondheid of leven vaststelde. Wat valt er verder nog te vragen, betogen de autoriteiten: „Je mag iemand zichzelf toch niet te gronde laten richten?"

Zo zwart-wit ligt het natuurlijk niet, wanneer er sprake is van een duidelijke noem het politiek gemotiveerde wilsuiking van een individu. Wanneer deze zo lang volhoudt dat hij op de grens van leven en dood komt kan je nog zeggen dat er niet veel anders op zit dan in te grijpen. Maar daarvoor moet toch alles gedaan worden het betrokken individu te respecteren.

Zo niet hier. Eenmaal op gang gebracht ging het justitieapparaat onverstoortbaar zijn weg. Op 7 oktober nog stelde een naburig ziekenhuis vast dat Augustins gezondheid nog niet "wezenlijk" bedreigd werd (laat staan zijn leven). De autoriteiten hadden echter reeds een heel andere preoccupatie in het hoofd: waar zou die dwangbehandeling kunnen plaatsvinden? De JVA-Hannover was daarvoor niet voldoende toegerust.

Tenminste, dat is de officiële versie. Mij zou het niet verbazen als de medische afdeling van dit gesticht (nog) helemaal niet voelde voor dwangingrepen. In plaats van de zaak nog eens rustig te bekijken werd echter gezorgd voor een nieuw rechterlijk geval om Augustin over te brengen naar het centrale gevangenisziekenhuis Lingen, in

een uithoek v Nedersaksen.

Maagslan

Gaf de rechter zomaar? "Ach ver weg", zeg eenvoudig. In de overbrenging time gevangene reld die bereid matige voeding met een ma volgen nog t luidt de officiële Na het weeke gebeurde ging aan. Dat werd met inzet van en een zwaar Het gevangenis het is aan te 1835 is gebouwd alle extra maa delijk veiligheid directeur, Wern Hoe dat ook zi men van wa werd direct in "droge cel": we gewoon water van zout voor te voorkomen) gelijk allerlei voedingskracht suiker, melk, neraalwater -

Neder-
lacteur
ek de
ezocht.
nd Ro-
e in de
onger-
rarest
Duitse
n lid-
vereni-
Over
bezoek
ht.

al
ar
en

efolter".
sorische
an zin-
ievelijk
houding
e men-

toritei-
dersak-
rd op
g biedt
n ver-
methode

straf-
falanx
re top-
voering
justitie
et pro-
chtssta-
ten.

van de
sord-
hoofdje
olhardt
weige-
en dan
van de
" Toe-
nter is
oktober
eval de
ins ge-
stelde.
te vra-
en: „Je
ch niet

Augustin, Ronald,
20. 11. 49 Amsterdam

Zo zwart-wit ligt het natuurlijk niet, wanneer er sprake is van een duidelijke noem het politiek gemotiveerde wilsuiking van een individu. Wanneer deze zo lang volhoudt dat hij op de grens van leven en dood komt kan je nog zeggen dat er niet veel anders op zit dan in te grijpen. Maar daarvoor moet toch alles gedaan worden het betrokken individu te respecteren.

Zo niet hier. Eenmaal op gang gebracht ging het justitieapparaat onverstoort zijn weg. Op 7 oktober nog stelde een naburig ziekenhuis vast dat Augustins gezondheid nog niet "wezenlijk" bedreigd werd (laat staan zijn leven). De autoriteiten hadden echter reeds een heel andere preoccupatie in het hoofd: waar zou die dwangbehandeling kunnen plaatsvinden? De JVA-Hannover was daarvoor niet voldoende toegerust.

Tenminste, dat is de officiële versie. Mij zou het niet verbazen als de medische afdeling van dit gesticht (nog) helemaal niet voelde voor dwangrepen. In plaats van de zaak nog eens rustig te bekijken werd echter gezorgd voor een nieuw rechterlijk geval om Augustin over te brengen naar het centrale gevangenisziekenhuis Lingen, in

een uithoek van de provincie Nedersaksen.

Maagslang

Gaf de rechter dat bevel dan zomaar? "Ach, de rechter zit ver weg", zegt een ambtenaar eenvoudig. In afwachting van de overbrenging werd een parttime gevangenisarts opgeschard die bereid was een kunstmatige voeding toe te dienen met een maagslang. Daarna volgden nog twee infusen, zo luidt de officiële verklaring.

Na het weekeinde waarin dit gebeurde ging het op Lingen aan. Dat werd een hele operatie met inzet van twee helikopters en een zwaarbewapend geleide. Het gevangenisziekenhuis - dat het is aan te zien dat het in 1835 is gebouwd - was, ondanks alle extra maatregelen een duidelijk veiligheidsrisico..., zegt de directeur, Werner.

Hoe dat ook zij: in Lingen wist men van wanten. Augustin werd direct ingesloten in een "droge cel": weiger hem volledig gewoon water (waswater werd van zout voorzien om drinken te voorkomen) maar biedt tegelijk allerlei vloeistoffen met voedingskracht aan. Thee met suiker, melk, vruchtesap, mineraalwater - zelfs bier. Nota

bene: alcohol wanneer je bijna een maand hongert!

En iedere dag gewoon drie maaltijden. Een tekenend detail: de koks van het gevangenisziekenhuis sloofden zich uit alle voedsel "in hervorragend optischer Weise" - verlucht met peterselie, frisse tomaten en andere keukenkunst - op te dienen. „Geen wonder" - zo zegt een oppasser - „dat hij op een gegeven moment het eten uit het raam ging gooien". Over wie zegt dat nu eigenlijk iets?

De taktiek was duidelijk: een hongerstaker kan het niet zonder vocht stellen. Anders droogt hij totaal uit of raakt hij vergiftigd (zijn lichaam moet bepaalde stoffen kunnen blijven afscheiden). Aangezien de hongerstaker iedere voeding principieel weigert is hij dus wel aangewezen op gewoon water, of ongezoete thee.

Was de taktiek in Lingen dus niet alleen een regelrechte aanslag op de wil maar ook op het leven van Augustin? Ten antwoord trekken de autoriteiten het onvermijdelijke stuk jurisprudentie uit het dossier: een uitspraak van het Oberlandesgericht Hamburg van vorig jaar. Daarin staat dat onthouding van water onder gelijktijdige aanbieding van vloeistof met voedingswaarde als minder ingrijpend de voorkeur verdient boven regelrechte dwangvoeding.

Een aardig kluitje voor de rechtsgeleerden. Maar in dit geval was er wel een medisch gegeven dat precies in de andere richting wees: de kunstmatige voeding die Augustin voor zijn aankomst in Lingen was toegediend. Wanneer dat gebeurt als de betrokkene reeds geruime tijd in hongerstaking is - zo luidt de mening van tenminste één onbetwiste medisch expert in deze zaak - dan verstoort dat het evenwicht dat zijn hongerende lichaam heeft gevonden.

Dat betekent dat men dan bepaald niet met die wateronthoudingstaktiek mag aankomen. Wanneer men dan al wenst in te grijpen, dan is voortzetting van de kunstmatige voeding op haar plaats. Dat hadden de autoriteiten kunnen weten toen ze Augustin naar Lingen stuurden. En dat hebben ze tenslotte geweten: op verzoek van de verdediging besliste een rechter na drie dagen dat Augustin direct water moest krijgen.

Machtsvertoon

Daarna is Augustin met hetzelfde machtsvertoon overgebracht naar de Medizinische

Hochschule van Hannover. Daar heeft hij het weekeinde uitgezeten. Artsen onderzochten hem en gaven hem kunstmatige voeding. De artsen naar eigen keuze – waarom hij herhaaldelijk gevraagd heeft, overigens zonder namen te (kunnen) noemen – waren dat niet. Maar ze gingen kennelijk een eind in de goede richting.

Daarop stuurden de medici hem terug naar de JVA-Hannover. Medisch was het niet nodig hem in de kliniek te houden en de aanwezigheid van Augustin was voor de universiteitskliniek niet vol te houden: politieauto's over het hele terrein, zwaarbewapende wachten in huis en op de gang. En Augustin's cel (de enige in de kliniek) was op de hartafdeling....

Sinds zijn terugkeer in het gevangenislazaret wordt Augustin kunstmatig gevoed – zo zeggen de gestichtsleiding en de gevangenisartsen – met melk en *Biosorbin MCT* via een maagslang die telkens wordt ingebracht. De gedetineerde maakt daartegen bezwaar – zoals hij dat steeds gedaan heeft. In het algemeen weigert hij iedere medewerking aan iedereen die hij als een instrument van de justitie beschouwt.

Volgens diverse mensen die met hem te maken hebben (gehad) is zijn verzet overwegend verbaal. Maar er wordt ook gezegd dat hij in Lingen de arts dr. Kollutschek een glas melk in het gezicht heeft gegooid. De verdediging heeft deze arts aangeklaagd wegens poging tot moord: de „droge-celmethode en het doorprikken van een ader.

Ook zonder dat moet deze patiënt hem slecht bekomen zijn. Deze wat oudere heer, toch al uit zijn doen door alle toestanden die de komst van Augustin meebracht, zou op dat glas melk in zijn gezicht hebben gereageerd met een hartaanval. Hij was afgelopen woensdag in ieder geval niet bereikbaar.

Na zijn terugkeer in de JVA is Augustin niet meer teruggeplaatst in zijn oude cel 712 (een voormalige tbc-isoleercel) in de „dode vleugel“, waartegen de klachten zich richtten. Hij zit nu in cel 720. Verderop in dezelfde lazaretgang maar voor de blauwe deur.

Erg levendig is het ook daar niet, maar onder zijn celdeur zat dinsdag een streepje licht – zodat men mag aannemen dat hij tenminste geluiden van de gang opvangt.

Naast zijn nieuwe cel is aan de ene kant een soort ziekenzaaltje en aan de andere kant zit een etenhaler gedetineerd. Toen drie leden van de Nederlandse

groep bij zijn cel werden aangediend (de twee journalisten was een gesprek onder vier ogen verboden) kwam hij zelf aan de deur om te zeggen dat hij niets van dit bezoek wilde weten. „Bleek, perkamentachtig, mager – maar wakker“, zo was ongeveer de indruk.

In zijn oude cel zat nu een jongeman, die desgevraagd zei dat hij er sinds vrijdag (voor een tijdje) zat en het wel lekker rustig vond. De kleuren zijn gevangenisgeel met een blauwachtig stuk rond de wastafel. En het geluid? Natuurlijk wordt de proef op de som genomen. Terwijl wij achter de deur zijn staat de stoet functionarissen die ons begeleidt in de gang een opgewekte conversatie gaande te houden.

Inderdaad, het onmiskenbaar geluid van uit het middenrif bassende mannenstemmen is door de celdeur wel te smoren maar niet volledig tegen te houden. Bonken vanuit de naburige cel (bewakersruimte) klinkt niet door. „Dat is toch ook de bedoeling van een cel“, is de reactie van plaatsvervangend JVA-directeur Pomper. Wanneer de blauwe tussendeur in het slot wordt gegooid valt in cel 712 een doffe klap waar te nemen.

In het lazaret hangt overigens een spreukje aan de wand, dat aldus begint: „*Hort die Bitten, hort die Klagen/Lasst dass laute Türren schlagen*“. Je zal er maar zitten.

Dit is duidelijk het saaiste stuk van het gesticht. Het raam biedt uitzicht op een kale binnenplaats met een toegang voor de anderhalve auto die ooit dit deel van de JVA binnen moet, de kerk (waar zondags het geluid van gezang uit moet klinken) en een rood grintpad. Augustin is wel een radio toegestaan, plus schrijfmachine en vier kranten.

De vraag is natuurlijk of dit voldoende is voor een geïsoleerde gedetineerde, die door hongerstaking toch al moeilijk zit. Een oordeel is achteraf niet te geven. In ieder geval heeft een gevangenisarts in mei de aantekening gemaakt dat Augustin's afzondering medisch niet verantwoord leek. Hij haast zich daaraan toe te voegen dat hij dit deed omdat Augustin geen onderzoek toestond zodat hij niets kon uitsluiten en dat later is vastgesteld dat geen psychische toestanden waren te vrezen.

Bezoek

Maar toch: de staatssecretaris van justitie Bartsch schrikt zich

zie verder pag. Z5

JE ZAL ER MAAR ZITTEN

vervolg van pag. Z.4

kennelijk een hoedje wanneer hem dit wordt voorgehouden. Dit wist hij niet. En dat wordt dan ook de oplossing van het probleem, er is geen formele „Antrage” gedaan door de arts. Zelfs de directie heeft er niets van gehoord; officieel althans (want Pomper geeft toe dat hij er wel degelijk van gehoord

heeft). „Dus” kon er niets gedaan worden. Je zal er maar zitten.

„Sociale deprivatie” is inderdaad wel het minste wat er van Augustin's toestand te zeggen valt. De voorschriften staan bezoek toe van alleen zijn naaste familie en de verdediging. In de praktijk betekent dit: sinds 28 mei vijfmaal bezoek van moeder en zuster. Onder toezicht. Zelfs de gevangenisarts heeft te horen gekregen dat er altijd iemand bij moet zijn wanneer hij Augustin bezoekt.

De raadslieden (9 bezoeken sinds 7 mei) mogen krachtens de wet de verdachte alleen spreken. Maar dat betekende: door een plexiglasen ruit met kleine gaatjes (opdat ze geen ballpoint, vuurwapen of zo doorsmokkelden). De verdediging heeft dit aangevochten. Met succes. In de tussentijd weigerden de raadslieden overigens Augustin te zien uit protest tegen die ruit: vier maanden geen bezoek van de raadsman.

Maar dat is in het algemeen precies het punt in de zaak Augustin: het Westduitse gevangeniswezen is wel wat anders dan wij hier in Nederland gewend zijn. De JVA Hannover is gebouwd voor 760 gedetineerden maar heeft er meer dan 900 in huis. Twee man in een eenmanscel. Of een triest, slordig ingericht zaaltje voor zo'n twintig illegale vreemdelingen die op uitzetting wachten.

„Daar zijn wij nu ongelukkig over” – zegt plaatsvervangend directeyr Pomper – „en niet over Der Augustin”. „Wilt u wel bedenken” – zo vervolgt hij –

„dat 20 procent van de verdachten in voorarrest hier in strenge isolatie worden gezet? Bevel van de rechter.” Dat zegt dan minder over de juistheid van de maatregelen in het geval Augustin dan over de kwaliteit van de Westduitse strafrechtspiegeling. Niet voor niets regent het daarover klachten bij de Europese Commissie voor Mensenrechten in Straatsburg.

De geldende voorschriften zeggen dat de gedetineerde in voorarrest moet worden aangesproken met „Sie” – en voegen daar bijna in één adem aan toe dat hij in de regel gescheiden wordt gehouden van medegedetineerden. Contact kan door de rechter worden toegestaan op schriftelijke aanvraag. Haast triomfantelijk citeert minister van justitie Schaefer de toepasselijke bepaling en zegt: „Augustin heeft nooit zo'n verzoek ingediend”.

Er staat echter nog een zinnetje in het wetsartikel: de gedetineerde mag ook met anderen in een ruimte worden gebracht „wanneer zijn lichamelijke of geestelijke toestand dit eist”. Toelichting: dit hangt niet af van de wil van de gedetineerde. Hebben de autoriteiten hierin nooit aanleiding gezien de afzondering van Augustin althans enigszins te doorbreken?

Stress

Dan komt de aap uit de mouw van Ministerialdirigent Berlitz, hoofd van het gevangeniswezen: „U kent toch de stress die detentie veroorzaakt. Een vonk in het kruitvat en je hebt *Bambule*, zoals wij dat hier noemen.” Plaatsvervangend directeur Pomper vult aan: „Wij moeten optreden tegen de gevangenis-subcultuur. Wanneer die politiseert is het eind zoek.”

Berlitz: „Wij wilden Augustin aanvankelijk echt wel in het algemene cellenhuis voor preventief gedetineerden onderbrengen. Maar dat kon niet vanwege de ervaringen in vorige gestichten waar hij gezeten

heeft.” Dat slaat bijvoorbeeld op het zelfgeschreven vlugschrift dat Augustin in Stuttgart-Stammheim moet hebben toegevoegd aan medegedetineerden.

Het was een combinatie van aansporing tot „actief verzet” en een „rood front” met eisen van betere betaling van gevangenisarbeid en beter voedsel. Maar, zo geeft een ambtenaar van het gevangeniswezen later toe.. „we hebben wel moeilijker jongens in huis”.

Dan komt de officier van justitie Hunger uit de hoek. Sombor in zijn dikke dossiers bladerend. Om veiligheidsredenen kan hij niet in details gaan. Maar dit kan hij wel zeggen: het gevaar van bevrijdingspogingen van buitenaf is concreet en levensgroot. Zie het opgerolde anarchistencomplot in Bremen.

Een concreet detail wordt genoemd: bij bezoek van een van Augustin's raadslieden zijn 7 patroonhulzen in zijn tas gevonden. Lege – maar toch...

Accoord: daarvoor zijn er dan de metaaldetectors waarmee men de bezoekers visiteert. Dat sluit toch niet uit dat binnenshuis althans pogingen worden gedaan het bestaan van Augustin te vermenselijken. Ook de beampten van het Duitse gevangeniswezen weten toch hoe dat gaat: ook in de JVA-Hannover zitten er wel kijkgaatjes van celdeuren dichtgeplakt.

Dat men zich in het geval Augustin vastklemt aan starre legalismen en niet de alternatieven zoekt zal wel zijn verklaring vinden in het klimaat dat in Duitsland is gegroeid door het optreden van de RAF – en de reacties daarop (denk alleen aan de Springer-pers). Maar zelfs in dat klimaat moet men toch oog kunnen hebben voor die oude volkswijsheid aan de muur van een worsttentje langs een weg buiten Hannover: „*Wer gut aufraunt ist bloss zu faul um zu suchen*”. Wie goed opruimt is alleen maar te lui om te zoeken.

Tussenkomst Amnesty in ^{NRC 4} ⁹⁻¹¹⁻⁷⁴ zaak-Augustin dringend nodig

Door onze redacteur
mr. F. KUITENBROUWER

HANNOVER, 9 nov. — Wat men onder „martelen” verstaat is in sterke mate een kwestie van definitie. Dat is — hoe cru het ook klinkt — nu net het probleem in de affaire rond Ronald Augustin, de 24-jarige Nederlander die in de gevangenis van Hannover sinds 13 september in hongerstaking is. De klacht luidt hier: „isolatie-marteling”.

Het gezaghebbende Report on torture (1973) van Amnesty International typeert marteling als een kwestie van gradatie op een continuüm van leedtoevoeging. Wanneer is de grens overschreden? Daarvoor is volgens het rapport in ieder geval vereist dat de leedtoevoeging systematisch is — en er op gericht het slachtoffer „te breken”. Daarmee rijzen uiterst moeilijk te beantwoorden vragen van opzet bij de Westduitse overheid.

Niet voor niets waarschuwt het Amnesty rapport voor „dat grijze gebied waarin de moderne staat en de moderne technologie zo graag opereren”. Dat is precies de indruk die ik als lid van een groep van vijf Nederlandse deskundigen overhoud aan ons bezoek aan Hannover: een helend vlak waarop het glijden al begonnen is.

Of dit nu martelen is of niet vind ik niet alleen moeilijk te beantwoorden maar ook minden belangrijk dan de noodzaak duidelijk te maken dat vanuit humanitair oogpunt iets gedaan moet worden.

In zekere zin zou men bijna wensen dat van „marteling” niet te spreken valt, want volgens het boekje maakt het systematisch karakter daarvan de remedie veel moeilijker dan in de voorfase.

De autoriteiten van Nedersaksen klemmen zich vast aan de stelling dat zij juridisch gebeiteld zitten. Op zichzelf is dat al de vraag: Augustins raadsliden hebben tenminste twee rechterlijke interventies gewonnen. Meer in het algemeen leidt deze houding van star legalisme tot

Ronald Augustin werd vorig jaar 24 juli gearresteerd in de D-trein 239 tussen Oldenzaal en Bentheim. De beschuldiging luidt dat hij toen met een pistool de „Bundesgrenzschutz” Fabian trachtte dood te schieten om te voorkomen dat deze zou ontdekken dat hij een valse pas (op naam van Bissler) had, alsmede verboden wapenbezit en munitie. En ook dat hij op eigen naam werd gezocht als verdachte van lidmaatschap van een „criminele vereniging”: de Rote Armee Fraktion oftewel Baader—Meinhof-groep.

Na de arrestatie volgde een ware odyssee door Duitse strafgestichten: Hannover, Wittich, Stuttgart-Stammheim en sinds mei dit jaar weer Hannover. De Anklageschrift (een dikke driehonderd bladzijden) is nu uitgebracht. Dat is de formele beschuldiging, die door de rechter definitief moet worden vastgesteld. Wanneer het eigenlijk proces begint is niet te zeggen — de rechter heeft in ieder geval het voorarrest tot eind januari volgend jaar verlengd.

een doodgrijselijk gebrek aan interesse in de persoon van de gedetineerde die op het spel staat.

Bezwaren

Tegen het bezoek van de groep van vijf zijn bezwaren ingebracht — en dat zorgde zo voor zijn eigen moeilijkheden. De moeder en zuster van deze verdachte en zijn raadsman dr. Kurt Groenewold uit Hamburg hebben geweigerd met de Nederlandse groep te praten — net zoals Augustin zelf later in Hannover. Het comité anti-Duitse terreur heeft zich tegen het bezoek gekeerd. Dat past in het algemene beeld van de RAF-za-

ken. (RAF - Rote Armee Fraktion).

Amnesty International/Duitsland hield een enquête onder familieleden van RAF-gedetineerden. Er kwam geen enkel antwoord binnen. Wel vertelden enkele familieleden, dat de verdedigers hen hadden afgeraden te antwoorden. Amnesty heeft ook van een raadsman te horen gekregen dat contact alleen op basis van zijn materiaal mogelijk is. Geen apart onderzoek.

De stelling, als zou de Nederlandse groep de voorwaarden hebben gesteld, dat men met de verwanten van Augustin alleen buiten aanwezigheid van adviseurs wilde praten, is onjuist. Wel hebben de Nederlanders zich in Hannover op het standpunt gesteld, dat een gesprek met Augustin buiten aanwezigheid van een toezichthouder zou plaatsvinden. De autoriteiten stonden dat tenslotte toe, al werden de twee deelnemende journalisten er van uitgesloten om geen precedent te scheppen.

Dan is er de stelling — een van de redenen die Augustin voor zijn weigering opgaaf — dat de Nederlandse groep de komst naar Hannover van twee vertrouwensmannen van mevrouw Augustin, de advocaat mr. P. H. Bakker-Schut en de zenuwarts Sjef Theunis, heeft doorkruist. Minister Van der Stoep (buitenlandse zaken) zou toezeggingen in die geest hebben gedaan.

Een woordvoerder van het departement zegt dat de minister op verzoek van mevrouw Augustin de mogelijkheid van een bezoek van beide heren aan haar zoon heeft laten onderzoeken. Het resultaat is dat mevrouw Augustin is bericht dat haar vertrouwensmannen daartoe een verzoek hebben in te dienen bij de bevoegde „Haftrichter” en de directeur van de gevangenis in Hannover. Dat zij toestemming kunnen krijgen voor een gesprek onder vier ogen is onwaarschijnlijk.

Ook naar de andere kant was de oriëntatiereis van de Nederlandse groep gekwalificeerd: het had wat de Nedersaksische

autoriteiten betreft duidelijk het karakter van een „briefing” en het betreft hier een nog niet afgelopen strafzaak. Prof. Rüter die behalve het Duitse recht ook de Duitse gewoonten kent — heeft echter als voornaamste woordvoerder van de groep vriendelijk doch vasthoudend en af en toe met duidelijk resultaat doorgevraagd. Bovendien zijn er buiten het officiële programma om gesprekken geweest met allerlei mensen die bemoeienis met het geval Augustin hebben (gehad).

Dat neemt niet weg, dat niets met stelligheid is te zeggen over stellingen alsdat de Nedersaksische autoriteiten niets veranderd hebben aan Augustins voormalige cel in de „dodenvleugel” — waaruit hij inmiddels overgeplaatst is.

Wat de huidige isolatie van Augustin betreft is van belang dat de formele aanklacht is ingediend, zodat het gevaar voor verduistering van bewijsmateriaal — een van de gronden voor afzondering — geen rol meer kan spelen. Wat de tweede grond van het vluchtgevaar betreft valt, zoals de Nederlandse minister De Gaay Fortman tijdens de gijzeling in de Scheveningse strafgevangenis zei, te bedenken dat alle risico toch nooit helemaal uit te sluiten valt.

De Westduitse strafrechtspleging is in het algemeen al hard en het klimaat dat rond de RAF-zaken is ontstaan lijkt dat alleen maar te verheugen. Meermalen brengen de Nedersaksische autoriteiten veiligheidsargumenten naar voren die niet concreet en oorzakelijk op Augustin slaan maar op de RAF-beweging in het algemeen.

Daartegenover staat een tactiek van de verdediging die vanuit humanitair oogpunt bezien ook bepaald niet van hardheid ontbloomt is. Een uitzichtloze escalatie dreigt, zo zij al niet op gang is — en dat maakt tussenkomst van Amnesty International dringend geboden.

Zie ook het Z-bijvoegsel.

Duitse justitie verwerpt kritiek op toestand Augustin

12-XI-74
WRC-4

HANNOVER, 12 nov. — Het ministerie van justitie van de Westduitse deelstaat Nedersaksen heeft er geen bezwaar tegen dat Amnesty International wordt ingeschakeld bij een onderzoek naar de omstandigheden waaronder de 24-jarige Nederlander Ronald Augustin, die lid zou zijn van de Baader-Meinhofgroep, in Hannover gevangen gehouden wordt. Het ministerie zal een verzoek hiertoe steunen en wel om de publieke opinie de gelegenheid te bieden, „zelf tot erkenning te komen dat de gevolgde procedure die van een rechtsstaat is”. Augustin zit zestien maanden in voorarrest wegens poging tot moord.

De kritiek van de Nederlandse commissie-Rüter op de situatie waarin Augustin verkeert heeft het ministerie gisteren met nadruk van de hand gewezen. De commissie noemde eind vorige week na een bezoek aan Duitsland een onderzoek door Amnesty International, een internationale organisatie die zich het lot van politieke gevangenen aantrekt, dringend nodig.

Een woordvoerder van het ministerie zei dat de Nederlandse commissie de omstandigheden die „voor de Duitse justitie met betrekking tot het gehele Baader-Meinhofcomplex van belang zijn”, niet voldoende kent. Niet alleen de eerder gepleegde aanslagen, maar ook de jongste „tragische gebeurtenissen in Berlijn” tonen aan met welke „misdadige intensiteit de leden van sympathisanten van de Baader-Meinhofgroep” optreden. De getroffen veiligheidsmaatregelen zijn het resultaat van deze feiten.

Als de commissie vreest, aldus de woordvoerder van het

ministerie, dat de situatie waarin Augustin zich nu bevindt, binnen afzienbare tijd moet leiden tot blokkering van de „elementaire menselijke contacten”, miskent zij het feit dat Augustin geen aparte behandeling ondergaat en dat de omstandigheden waaronder hij gevangen zit, zoals gebruikelijk „tot beperking van de ervaringswereld” leiden.

Augustin, aldus de woordvoerder, heeft tot dusver geen gebruik van zijn recht gemaakt om met een ander die in voorarrest zit, samengebracht te worden.

Over de verklaring van de Nederlandse commissie dat de Westduitse justitie „geen begrip heeft voor de bijzondere mentaliteit en ideologie van Augustin, merkte de woordvoerder op dat „het geen taak van de justitie kan zijn” voor de ideologie van iemand die in voorarrest zit, begrip op te brengen. Voor de situatie waarin Augustin zich nu bevindt, is alleen de beschuldiging beslissend dat hij misdrijven heeft begaan.

Kans dat Ronald Augustin gesprek weigert

Trouw 4-11-74

Kritiek op bezoek van delegatie aan in Duitse cel zittende Nederlander

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — Het Comité Anti-Duitse Terreur (KADT) is weinig gelukkig met het feit, dat vandaag een Nederlandse delegatie naar West-Duitsland vertrekt om daar te onderzoeken onder welke omstandigheden de Nederlander Ronald Augustin in Westduitse gevangenschap verkeert, of hij in de gevangenis is gefolterd en hoe de gevangenisautoriteiten getracht hebben zijn hongerstaking te doen breken.

Zoals bekend beijvert het KADT zich in eerste instantie voor een verbetering van de positie van Augustin, die op 24 juli vorig jaar werd gearresteerd op verdenking lid te zijn van de Rote Armee Fraktion (RAF, ook wel Baader-Meinhof-groep genoemd). Sinds zijn aanhouding zit hij in voorarrest zonder dat er een proces tegen hem gevoerd is. Van die bijna anderhalf jaar heeft hij vier maanden moeten doorbrengen in een 'dodenvleugel' van de gevangenis in Hannover, waar hij vastgezet zat en als

gevolg van deze behandeling werd beroofd van zijn zintuigen.

De ongeveer zeventig politieke gevangenen in West-Duitsland, onder wie ook Augustin, zijn uit protest tegen deze behandeling in hongerstaking gegaan. Deze staking duurt nu al ruim zes weken. Augustin raakte in levensgevaar, toen de gevangenisautoriteiten hem water onthielden en hij via een slang gedwongen werd toch kunstmatige voeding tot zich te nemen. Hierdoor kreeg hij een verstikkingsaanval en moest in een ziekenhuis worden opgenomen. Hierna werd hij weer overgebracht naar de gevangenis in Hannover, maar niet meer naar de dodenvleugel. Hij kreeg nu een cel, waarin wel geluiden van buitenaf konden doordringen.

Het KADT meent, dat deze verbetering van zijn positie mede te danken is aan acties, die in West-Duitsland, maar ook in Nederland tegen de behandeling van de politieke gevangenen worden gevoerd. Een Nederlandse delegatie gaat nu op uitnodiging van de Westduitse regering een onderzoek instellen naar de positie van Ronald Augustin. Leden van deze delegatie zijn: dr. H. van Geuns, (longarts), prof. mr. C. F. Rüter (hoogleraar strafrecht), mr. W. J. van Bennekom, mr. F. Kuitenbrouwer (medewerker NRC/Handelsblad en 'De Tijd'-journalist Ton Crijnen).

Verrast

Het KADT, dat totaal door deze manoeuvre van de Westduitse regering is verrast, omdat het zelf, in overleg met minister Van der Stoel, al bezig was een dergelijke delegatie naar West-Duitsland te sturen, is nu bang dat deze delegatie door de Westduitse autoriteiten gebruikt zal worden om de acties die in Nederland en West-Duitsland worden gevoerd voor de politieke gevangenen, in de kiem te smoren. Het comité meent, dat de leden van de delegatie, met uitzondering van de Amsterdamse advocaat Van Bennekom, nauwelijks op de hoogte zijn van de situatie, waarin Augustin verkeert.

Een gesprek met de leden van het KADT om informatie te vertrekken, werd door de delegatie geweigerd. Wel wilde men met mevrouw J. Augustin, de moeder van Ronald, onder vier ogen een gesprek hebben, maar zij weigerde dit, omdat ze vond dat de leden van het KADT, die zich met Ronald Augustin bezig houden, daar best bij mochten zijn. Ook het ministerie van buitenlandse zaken was niet op de hoogte van het feit, dat deze Nederlandse delegatie naar West-Duitsland vertrekt, terwijl evenmin leden van de vaste Kamercommissie van justitie zijn ingelicht. De leden van de delegatie zijn allen persoonlijk uitgenodigd.

De Westduitse autoriteiten hebben een programma voor de delegatie opgesteld, dat onder meer omvat gesprekken met minister Schaefer van justitie van de deelstaat Nedersaksen en gevangenisdirecteur Berlitz van Hannover. Tevens staat een bezoek aan de cel van Ronald Augustin op het programma, maar de kans is erg groot, dat Augustin zelf een gesprek weigert met de delegatie, omdat hij geheel buit het vooroverleg is gehouden.

Grief

Minister Van der Stoel heeft in een gesprek met mevrouw J. Augustin, de Nederlandse advocaat van Ronald, mr. P. H. Bakker Schut en de psychiater Sjef Teuns, toegezegd dat hij zou ijveren voor een commissie die Ronald zou mogen bezoeken. De grootste grief van het KADT is, dat de delegatie die nu gaat, zich nauwelijks serieus op haar taak heeft kunnen voorbereiden en dat ze zich door de autoriteiten zal laten inpakken. Het KADT is er voorstander van, dat ook een politieke gevangene, die zelf martelingen heeft ondergaan, deel van een dergelijke commissie uitmaakt, omdat het aan de buitenkant moeilijk is te constateren of een gevangene gemarteld is of niet.

Men vreest nu, dat het bezoek van deze delegatie aan West-Duitsland, de afspraken die met Van der Stoel zijn gemaakt, zal doorkruisen.

„VERTROUWENSMANNEN AUGUSTIN GEPASSEERD“ Ongenoegen over commissie

Van onze verslaggever

BEN HAVEMAN

LEIDEN — Op verzoek van de Duitse ambassade in Nederland brengen vier Nederlanders vandaag een bezoek aan de gevangenis van Hannover. Het doel is een onderzoek in te stellen naar de veel bekritiseerde omstandigheden waarin politieke gevangene Ronald Augustin uit Amsterdam verkeert. „Een schertsvertoning“, volgens Augustins belangrijkste advocaat, de Hamburgse strafpleiter Kurt Groenewold.

Duitse strafpleiter:
„Dode vleugel“
haastig
verbouwd

De Hamburgse advocaat onthulde dit zaterdagmiddag op een bijeenkomst in Leiden van het Comité Anti-Duitse Terreur (KADT). Bij het KADT bestaat wantrouwen en ongenoegen over de samenstelling van de onderzoekscommissie, die bestaat uit de hoogleraar strafrecht professor Rueter, de Amsterdamse advocaat mr Van Bennekom, de longarts Van Geuns en de journalisten Crijnen (Weekblad De Tijd) en Kuitenbrouwer (NRC/Handelsblad).

In een gesprek met minister Van der Stoep van Buitenlandse Zaken heeft de moeder van Baader-Meinhof sympathisant Ronald Augustin er onlangs op aangedrongen dat haar vertrouwensman, de advocaat mr Bakker Schut en de psychiater Sjet Teuns en journalisten die de affaire Augustin langer hebben gevolgd, deel zouden uitmaken van een onderzoekscommissie. De Duitse justitie heeft nu dus de Duitse mede-weten van het Nederlandse ministe-

rie van Buitenlandse Zaken snel een keuze op anderen laten vallen om, zoals een Duitse woordvoerder het uitdrukte, „een einde te maken aan de perscampagne in Nederland“ die ten onrechte heet te zijn gevoerd tegen de behandeling van politieke gevangenen in de Bondsrepubliek.

Het KADT zet vraagtekens achter deze commissie en twijfelt met name aan de neutraliteit van de Amsterdamse advocaat Van Bennekom, die vorig jaar te weinig zou hebben gedaan om de uitlevering van een jonge Duitser (verdacht van „links-radicaal sympathieën“) aan Duitsland te verhinderen.

Inge Spruit, lid van het KADT, zegt dat de vier aangezochte Nederlanders hebben geweigerd informatie te ontvangen van Augustins advocaten. Wel wilde men een onderhoud met mevrouw Augustin. Deze ging er niet op in omdat haar vertrouwensmannen niet bij het gesprek mochten

zijn om de commissie in te lichten.

„De commissie is vóór-geprogrammeerd“, meent Inge Spruit. „Want men wordt eerst ontvangen door minister Schäfer van justitie in Nedersaksen, daarna door gevangenisdirecteur Berlit, vervolgens door hoofdofficier van justitie Hunger en gaat pas daarna naar de gevangenis. Het is nog de vraag of Ronald Augustin deze mensen wil ontvangen.“

Verslag

Als de commissie woensdag in Nederland verslag uitbrengt zal er, zo vreest het KADT, geen kans meer zijn voor een tweede commissie met vertrouwensmensen. „Wij blijven voor een internationale commissie met onder meer ex-gevangenen en psychiaters“, aldus Inge Spruit.

Advocaat Kurt Groenewold heeft zich er over beklagd dat de verdedigers van politieke gevangenen slechts tien percent van de documenten in handen krijgen die er over de gevangenen bestaan; dat hun huizen worden onderzocht door de politie en dat de Duitse pers hen beschuldigt van staatsgevaarlijke activiteiten. Groenewold noemt de Duitse psychiater en senator uit Nedersaksen professor Klug als de man die voorstelde met psychiatrische rapporten aan te tonen dat politieke gevangenen „verrückt“ (gek) zijn, zodat ze kunnen worden afgevoerd en niet meer voor de rechter hoeven te verschijnen.

De Nederlandse psychiater Sjet Teuns heeft ernstige kritiek op Duitse politieartsen die zoals in het geval Augustin, politieke gevangenen in hongerstaking „het fundamentele recht op water onthouden en zelfs de mogelijkheid ontnemen om urine te drinken bij een hongerstaking levensmelk en bier voorgezet, waarvan het drinken bijeen hongerstaking levensgevaarlijk kan zijn.“

De overweging van de Duitse justitie om Ronald Augustin na anderhalf jaar voorarrest zonder berechting uit te wijzen vloeit volgens Teuns voort uit Nederlandse protesten op de „Sonderbehandlung“. De psychiater heeft ook kritiek op de Duitse afdeling van Amnesty International, nu deze hulporganisatie de politieke gevangenen in Duitsland heeft verzocht hun hongerstaking tegen de slechte behandeling op te geven.

Inmiddels heeft een lid van de commissie van vier, de longarts Herman van Geuns voor zijn vertrek naar de gevangenis van Hannover desgevraagd zijn verbazing uitgesproken over de houding van het Comité Anti Duitse Terreur. Hij liet in bedekte termen weten dat men zich door de gevangenisautoriteiten geen zand in de ogen zal laten strooien. Op de vraag of hij op de hoogte was van de snelle verbouwing in de „dode vleugel“ waar Augustin zit, antwoordde Van Geuns: „Wij zijn natuurlijk niet naïef.“

ONDERZOEK AMNESTY GEVRAAGD Commissie hekelt situatie Augustin

Van onze verslaggever
BEN HAVEMAN

DEN HAAG — Ronald Augustin bevindt zich in een situatie „waaraan mensen niet behoren te worden blootgesteld”. Dat is de conclusie van vijf Nederlanders, die op uitnodiging van de West-Duitse ambassade in Den Haag een onderzoek hebben ingesteld naar de toestand rond deze 24-jarige Amsterdammer in de gevangenis van Hannover.

De delegatie vreest dat ook andere gevangenen van de Rote Armee Fraktion (Baader Meinhofgroep) door „de verregaande eenzijdige accentuering van het veiligheidsaspect” zo worden behandeld, en dringt dan ook „met de grootste nadruk” aan op een onderzoek naar deze toestand door een missie van Amnesty International.

Augustin, die uit protest tegen zijn behandeling tijdens anderhalf jaar voorarrest sinds 13 september in hongerstaking is, verkeert in omstandigheden die welhaast moeten leiden tot het blokkeren van elementaire menselijke contacten, aldus de groep Nederlanders. Juist in een gevangenis-situatie zijn die contacten nodig voor een menselijk individu, wil het zich als persoonlijkheid nog handhaven.

Initiatief

De Amsterdamse hoogleraar straf-prof. C. Rüter onthulde zaterdag dat hij zelf het initiatief heeft genomen voor het onderzoek in Nedersaksen, waarna de Duitse ambassade alle vier andere Nederlanders, die prof. Rüter aanbeval, uitnodigde: oud Amnesty Internationalvoorzitter en longarts H. van Geuns uit Rotterdam (die tevens een onderzoek instelde naar martelingen in Noord-Ierland), de Amsterdamse advocaat mr W. van Bennekom (bekend als verdediger van de Amerikaanse Vietnam-deserteur Ralph Waver) en de journalisten T. Crijnen en F. Kuitensbrouwer.

Het vijftal oordeelt dat de huidige situatie van Augustin van dien aard is, dat alle betrokkenen onvoorwaardelijk hun volle medewerking verlenen aan een missie van Amnesty International.

„We hebben slechts ten dele gebruik gemaakt van het programma dat door de Duitse autoriteiten was opgesteld”, aldus prof. Rüter. „Wij hebben een dubbel leven geleid en nogal fiet-achtig doorgevraagd. 's Avonds en 's nachts dienden zich allerlei informanten aan”.

Onverantwoordelijk

De arts Van Geuns zei nogal geschokt te zijn door de houding van Duitse medici, die de hongerstaking van Ronald Augustin tot dusver hebben begeleid. „Er is medisch volstrekt onverantwoordelijk met Augustin gesold”, meent Van Geuns, „en er is een aantal medici uitgele-

den door hun medewerking te geven aan het onthouden van water als middel om Augustins hongerstaking te doorbreken”. Men heeft Augustin steeds geurige maaltijden en vloeistoffen met calorieën voorgezet en daarmee zijn persoonlijkheid en ideologie volstrekt genegeerd, meent Van Geuns.

Augustin heeft lange tijd in een cel van de „dodenvleugel” verbleven die zo geïsoleerd was, dat hij beroofd werd van de mogelijkheid om geluidservaringen op te doen, laat staan contact te hebben met zijn medegevangenen.

Advocaat Van Bennekom zei zelf de proef op de som te hebben genomen. Als er op de muur wordt gebonsd is een naburige cel dan hoorst de gevangene geheel niets, gepraat

Houding Duitse medici schokt arts

op de gang vervaagt tot een dof ge-roezemoes en sluiten van een zwaar ijzeren hek dichtbij de cel komt slechts over met een doffe bons.

Gesprek

Augustin zit nu in een andere cel, waar de commissie geen geluid-proeven heeft kunnen nemen. Van Bennekom: „Ik geloof wel aan te kunnen nemen dat de geluidsisolatie daar even sterk is als in de oude cel”.

Wat de moeder en de zus van Ronald Augustin nooit lukte werd drie commissieleden wel toegestaan: een gesprek met Ronald Augustin zonder aanwezigheid van bewakers of andere gevangenisautoriteiten. Maar Ronald Augustin heeft twee keer beslist geweigerd de Nederlanders te ontvangen. Zijn argumenten: „Julie zijn instrumenten van de Duitse justitie”.

Omdat Augustin deze mening samen met zijn Duitse advocaten had geformuleerd drong de Nederlandse commissie niet nogmaals aan. Duide-lijk is dat de Duitse verdedigers van Ronald Augustin een harde houding aannemen, die niet altijd even vlek-loos overkomt. Aan deze houding is het ook mede te wijten dat de gevangenisdirectie volgens mr Van Bennekom niet werkelijk is geïnteresseerd in alternatieven voor een betere behandeling van Augustin.

Zo werden bij één van de bezoeken van Augustins verdedigers zeven lege patroonhulzen in een tas gevonden, en werd één van de andere ad-vocaten begin van dit jaar gearres-

teerd in een huis te Hamburg waar een groot aantal wapens aanwezig was. Advocaat Van Bennekom: „Het strategisch concept waar Augustins verdediging van uitgaat is, dat er al-leen plaats is voor de ideologische kant van de zaak”.

Augustin was dit jaar vier maanden achtereenvolgens verstoort van contact met zijn advocaten, omdat men protesteerde tegen de wand van plexi-glas in de bezoekerscel, waardoor communicatiemogelijkheden tot een absoluut minimum waren beperkt. Deze „Trennscheibe” is op bevel van het Landesgericht van Osnabrück later verwijderd.

Augustin en zijn advocaten zijn onderworpen aan een streng veiligheidsonderzoek. Augustin mag maximaal anderhalve kilo fruit ontvangen van zijn bezoekers, en die hoeveelheid moet hij nog tijdens het bezoek zelf opeten. Hij wordt zelfs door bewakers begeleid als hij in het bad gaat, kan een zender van de Duitse radio zeer gebrekkig ontvangen en heeft verder de mogelijkheid om vier kranten te lezen.

De zware veiligheidsmaatregelen, die Augustin tot een eenzaam man hebben gemaakt, werden door prof. Rüter verklaard uit vrees van de autoriteiten voor politisering onder de gevangenen. Nu bestaat er in principe de mogelijkheid voor een gevangene om een verzoek in te dienen voor contact met medegevangenen, maar op grond van zijn ideologie heeft Ronald Augustin dat niet gedaan. „En deze ideologie, die moet je hem wel gunnen, zonder dat je het met hem eens hoeft te zijn. Ik vraag me af of de Duitse justitie de souplesse heeft om dat te zien”, aldus prof. Rüter.

Prof. Rüter meent ook dat er in strikt juridische zin weinig op de „ongelofelijke veiligheidsaspecten” rond Augustin valt af te dingen. „Als ik alleen jurist zou zijn zou ik zeggen: het is wel in orde. Maar ik geloof dat de meeste mensen in dit land niet meer alleen jurist zouden kunnen zijn.”

Prof. Rüter zei het te betreuren dat het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT) niet bereid was gebleken om de groep van vijf Nederlanders informatie te verschaffen over Ronald Augustin voordat de groep naar Duitsland vertrok. Hij weersprak de mededelingen van het KADT als zou de groep van vijf onwettig zijn geweest om een gesprek over de zaak-Augustin te voeren met het KADT.

Ook zei prof. Rüter dat zowel bij het KADT als bij Augustin zelf ten onrechte het idee had post gevat dat minister Van der Stoep (Buitenlandse Zaken) alsnog een onderzoekcommissie (met onder meer de advocaat mr P. H. Bakker Schut en de psychiater Sief Teuns) naar de gevangenis van Hannover wilde afvaardigen. Een van de redenen waarom Ronald Augustin de Nederlandse delegatie vorige week niet wilde ontvangen was, dat hij vond dat deze delegatie de plannen doorkruiste van een mogelijk andere commissie.

UITGEBREIDER ONDERZOEK ZAAK AUGUSTIN BEPLEIT

(Van een onzer verslaggeefsters)

AMSTERDAM, maandag — Het internationaal uitvoerend comité van Amnesty International heeft dit weekeinde zijn bezorgdheid uitgedrukt over de omstandigheden waaronder de Nederlander Ronald Augustin en andere leden van de Rote Armee Fraktion (RAF) in Duitsland gevangen worden gehouden. Amnesty overweegt op korte termijn een internationale onderzoekscommissie naar Duitsland te sturen om die omstandigheden verder te onderzoeken.

„Maar,” aldus de Nederlander prof. dr. A. Heijder, lid van het comité, „dat hangt af van de medewerking van de Duitse autoriteiten en van de gedetineerden en hun advocaten zelf, omdat het anders wel een erg onevenwichtig beeld wordt.”

Onderzoek

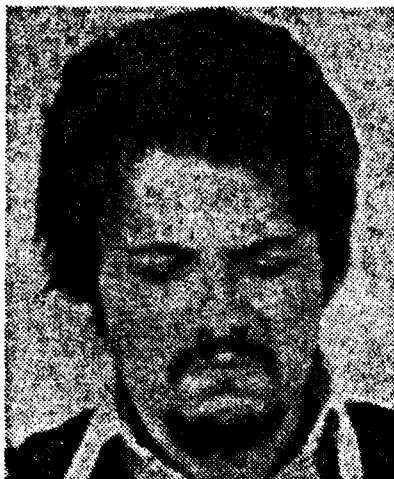
Amnesty baseert zich voorlopig op gegevens van haar afdeling in Duitsland en wacht nog op het verslag van een Nederlandse commissie van deskundigen die vorige week een onderzoek naar de situatie van Ronald Augustin heeft ingesteld.

Deze commissie, bestaande uit de Rotterdamse longarts Van Geuns, de Amsterdamse hoogleraar strafrecht prof. Rüter, de Amsterdamse advocaat mr. Van Bennekom en de journalisten Ton Crijnen (De Tijd) en Frank Kuitenbrouwer (NRC/Handelsblad) heeft op een persconferentie zaterdagmiddag gepleit voor een internationale onderzoekscommissie van Amnesty.

De Nederlanders zijn tot de conclusie gekomen dat de omstandigheden waaronder Augustin in Hannover wordt vastgehouden, zeker niet volledig worden gerechtvaardigd door de daarvoor aangevoerde veiligheidsargumenten.

16 maanden

Augustin zit nu 16 maanden in voorarrest, beschuldigd van poging tot moord op een Duitse grenswacht en van lidmaatschap van de verboden Baader-Meinhofgroep. Zijn advocaten en het Komitee Anti Duitse Terreur (KADT) beschuldigen de Duitse justitie er van dat ze Augustin folteren, onder andere doordat ze hem maandenlang in een geluiddichte cel hebben opgesloten en omdat ze proberen zijn hongerstaking sinds zeven weken met geweld te breken. De

RONALD AUGUSTIN

Duitse autoriteiten hebben marteling ontkend.

Van Bennekom: „De commissieleden hebben zich niet uitgesproken over de vraag of er nu gemarteld wordt. Het is ook niet gemakkelijk uit te maken; het hangt ook af van wat de justitie wil, of ze Augustin primair politiek wil breken of hem alleen maar uit wil schakelen van ieder veiligheidsrisico. Of de grens van het martelen al bereikt is, daarvoor weet ik te weinig. Ook al omdat we daarover niet met Augustin hebben kunnen spreken.”

Geen gesprek

Het feit dat Augustin een gesprek onder vier ogen met drie leden van de Nederlandse commissie geweigerd

heeft berust volgens Van Bennekom op tegenwerking van diens advocaat Groenewold en op de onjuiste informatie dat minister Van der Stoel een officiële onderzoekscommissie naar Duitsland zou willen sturen. Volgens Groenewold en dus Augustin werd dat officiële onderzoek nu door deze commissie doorkruist.

Van Bennekom: „Om met Ronald Augustin alleen te mogen praten, dat heeft ons ontzettend veel moeite gekost. Maar dinsdagmorgen om tien over half twaalf was het dan zo ver en stonden Rüter, Van Geuns en ik voor cel 720 buiten gehoorsafstand van de Duitse autoriteiten die een meter of dertig verder de gang opstonden. Toen de deur openging stond Augustin op de drempel — ik denk om te voorkomen dat we binnen konden komen — met zijn handen in de zij. Ik zei: meneer Augustin, mogen we met u praten?” Augustin zei: „ik wil niet praten” en toen, in het Duits „Hau ab, Sie können zuschliessen”.

Briefje

Wij deden nog een poging een hele zin te zeggen maar ondertussen ging de deur al dicht.” Omdat de commissieleden geen wig tussen Augustin en zijn verdediging wilden drijven drongen ze op dat moment niet langer aan, maar lieten een briefje achter („We zijn speciaal gekomen om uw klachten te horen. Wilt u niet nog een overwegen?”) en gingen weg. Ook de tweede poging met Augustin te praten stuitte af op zijn weigering.

MEVROUW J. AUGUSTIN-BAS

Vorige week woensdag is mevrouw J. Augustin-Bas voor het laatst bij haar zoon Ronald geweest. Die zit in Hannover al ruim anderhalf jaar in een isolatiecel gevangen, omdat hij verdacht wordt lid te zijn van de beruchte Baader-Meinhofgroep. Eens in de maand mag ze haar zoon, die in hongersstaking is tegen deze „isolatiefoltering“, bezoeken. Dat doet ze meestal met haar dochter Monique.

Meermalen naar Hannover gaan zou, behalve dat het niet toegestaan is, ook te duur zijn (de reis kost ruim 200 gulden retour) en te veel energie vergen (10 uur met de trein heen en terug). De laatste keer is mevrouw Augustin al zondagsgeslagen, omdat ze de begrafenis van Holger Meins wilde meemaken, die na een hongersstaking van bijna twee maanden is overleden.

Elke keer als mevrouw Augustin haar zoon bezoekt heeft en na anderhalf uur weer buiten de gevangenis van Hannover staat voelt ze zich „goed belazerd“. Om de spanning van haar af te gooien gaat ze dan maar op de sloep zitten en rookt een sigaretje.

Iedere keer blijkt ook weer dat een bezoek aan haar zoon Ronald eigenlijk niets te maken oft met een bezoek, met een gesprek tussen moeder en zoon. „Het is meer een verhoor“, zegt ze. „Voordat ze echter het gebouw binnen mag controleert een metaaldetector of ze niets „gevaarlijks“ bij zich heeft.

Mevrouw Augustin over isolatie van haar zoon:

WINSCH, KR. 28/11/74

„Ik heb geen behoefte te gaan zitten janken“

Haar zakken worden doorzocht en Augustin zelf moet zich voor en na het bezoek helemaal omkleeden. „Je blijft er sarcastisch onder. Op alle mogelijke manieren proberen ze je bang te maken. Daar moet je boven staan“.

Via een ingewikkelde weg „die ik nooit meer zou terugvinden“ gaat het naar een afgelegen cel in de zogenaamde „dode vleugel“ van de gevangenis. Die wordt al sinds jaren niet meer gebruikt en daar zit Augustin opgesloten, totaal geïsoleerd, zonder contact met medegevangenen. Aan een houten tafeltje vindt dan het gesprek plaats. Nou ja, gesprek.

Vier bewakers staan in elke hoek ieder woord, iedere lichaamsbeweging nauwkeurig op te nemen. Een Duitse ambtenaar, die uitstekend Nederlands verstaat, zit vlak naast mevrouw Augustin en schrijft in steno alles op wat er gezegd wordt. Volgens haar heeft die man („tolk“) noemen ze hem ironisch in de gevangenis) zich nooit aan haar voorgesteld. Ook de manier waarop zij door het gevangenispersoneel wordt aangesproken, roept angstige herinneringen op. „Het is typisch Duits, ze blaffen je af“.

Wat er gepraat wordt, is feitelijk niet veel. Over koetjes en kalffes, af en toe een politieke discussie, maar een echt gesprek van man tot man is onmogelijk. „Ze verstaan alles“, zegt Monique. Bij wijze van spreken denkt mevrouw Augustin bij elk woord na wat ze zegt. „Het is afschuwelijk. Het enige, dat mekaar ziet. Echt praten kan niet“, zegt ze. Volgens haar letten de bewakers ook op, als ze haar zoon een zoen geeft of ze hem dan niets „gevaarlijks“ geeft.

Iets meebrengen voor hem (fruit, sigaretten, een boek) doet ze niet. Mag

ook niet. Sigaretten zijn verboden en boeken die Augustin wil lezen moeten eerst goedgekeurd worden door de gevangenisdirectie. Fruit gaat sowieso niet omdat Augustin nog steeds vanaf half september in hongersstaking is. Voordat hij in hongersstaking ging mocht ze anderhalve kilo fruit meenemen, maar dat moest dan tijdens het bezoek opgegeten worden.

Roken tijdens het bezoek is eveneens verboden; een kopje koffie of een ander versterkend drankje wordt mevrouw Augustin na zo'n lange reis niet gepresenteerd.

De isolatie van Augustin begon al direct met zijn arrestatie. Dat werd nog

erger toen hij in mei van dit jaar naar Hannover werd overgebracht. Hij werd in cel 712 geplaatst, in de „dode vleugel“. Die speciaal geïsoleerde was gemaakt. Vroeger was 712 een tbc-isoleer cel. Iets horen kon Augustin daar niet en het uitzicht was alleen een blinde muur van de binnenplaats.

Mevrouw Augustin vertelt, dat onafhankelijke rechters zich eens in de cel hebben opgesloten en dat zij niets konden horen toen de ijzeren deur, die toegang geeft tot die vleugel met een klap werd dichtgegooid. Ook hoorden zij niets van het ijzeren etenskarretje, dat

voor de cel reed. Praten vlak voor de celdeur drong niet door. Een Nederlandse delegatie van juristen, die de situatie, waaronder Augustin gevangen zat wilde onderzoeken, heeft hetzelfde gedaan. Zij hoorden de ijzeren deur wel, maar dan als een doffe bons. Zij hoorden ook heel zacht mensen, die voor de celdeur stonden te roepen.

BRIEVEN

Volgens mevrouw Augustin is dat geen wonder, want nadat haar zoon uit die cel was overgeplaatst hebben ze cel 712 omgebouwd en de geluids-isolatie weggehaald. In elk geval heeft het protest van Augustin in zoverre succes gehad dat hij omlaags uit cel 712 gehaald is en opgesloten is in cel 720, waar iets meer geluid binnendringt.

Ook wat brieven, post en boeken betreft zijn de Duitsers zeer streng. Alles wordt gecensureerd. Politiek „gevaarlijke“ boeken zijn verboden. Augustin heeft 14 kranten aangevraagd om te kunnen lezen, maar daarvan heeft hij er vier gekregen: Der Spiegel, Het Parool, Le Monde en de Frankfurter Allgemeine.

Na de dood van Meins, zo vertelt mevrouw Augustin, heeft hij een weeklang geen kranten gehad. Datzelfde gebeurt, als de Palestijnen iets uithalen, zoals bijvoorbeeld een vliegtuigkaping. Als er iets in de kranten staat wat zij niet geschikt achten, dan knippen ze dat er niet uit, maar dan geven ze die kranten doodgewoon niet.

Een brief naar haar zoon is weken onderweg en ook omgekeerd duurt het soms nog langer voordat de post arriveert. „Vorige week kregen we ineens twee brieven van 2 en 4 september. Iedere brief met een persoonlijk tintje wordt in beslag genomen“, zegt Monique.

BEHANDELING

Mevrouw Augustin praat nooit met haar zoon over zijn behandeling, hoe hij het daar maakt en hoe de Duitsers zich gedragen. Ze heeft de indruk, dat dan het gesprek abrupt afgebroken wordt. Bij de vrouw van Ekkehard Bleck, ex-eneens verdacht van Baader-Meinhof sympathieën, is dat gebeurd. Zijn vrouw begon over de behandeling van haar man en Bleck wilde daar zelf ook over praten. „Daar mag niet over gepraat worden“, werd er gezegd. Bleck nam dit niet en moest zijn verzet bekopen met verwijdering. Hij werd weggesloopt“, aldus mevrouw Augustin.

Vandaar dat ze het risico niet neemt om daarover te beginnen. Af en toe maakt ze toch een slipperje en gaat wat vlugger en op fluster toon praten. In het niet mogelijk om met Ronald in het Amsterdams te praten? „Ik weet niet of hij dat nog verstaat“, zegt ze.

TYPMACHINE

Wat Augustin de hele dag doet, weet ze niet. Vraagt ze ook niet, ze gelooft dat hij veel leest en schrijft. Augustin heeft de beschikking over een typemachine en een oude radio, waar maar één zender op zit.

Na het laatste bezoek zag Augustin er volgens zijn moeder goed uit. Hij is volgens haar wel wat magerder geworden; tijdens het voorlaatste bezoek had hij ingevallen wangen. Dat Augustin er goed uitziet is niet verwonderlijk want de gevangenisarts dient hem dagelijks via de nuchtere calorische kunstmatige voeding toe. Twee keer per dag. Augustin heeft bij het laatste bezoek van zijn moeder gezegd, dat hij dat niet langer wil. Hij is van plan één voeding te weigeren. „Hij wordt overvoerd, vetgemest“, zegt zijn moeder. Normaal krijgt een mens zo'n 1800 calorieën.

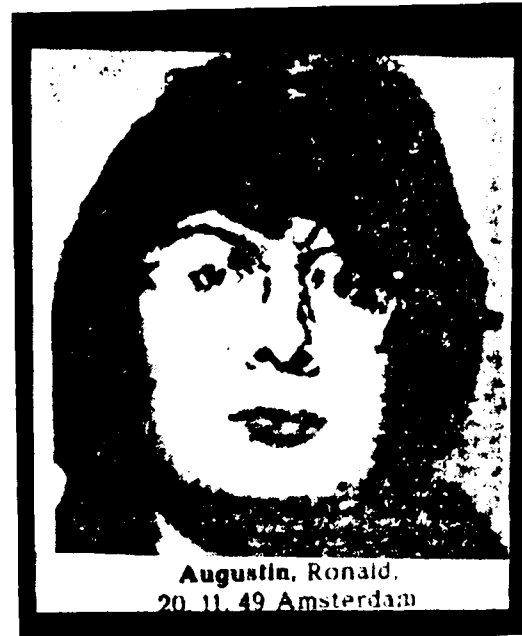
Tegen die kunstmatige voeding biedt Augustin passief verzet. Zou hij dit lang volhouden? Mevrouw Augustin: „Hij gaat door tot het einde, tot de isolatie van alle groepleden is opgeheven. Het ligt natuurlijk aan de wilkeur van de justitie hoe ze de mensen zullen behandelen. Op het laatste hebben ze Holger Meins maar 400 calorieën gegeven. Die lag gewoon te sterven“.

Of mevrouw Augustin haar zoon nog

levend zal terugzien, weet ze niet. „Ik hoop het alleen maar. Ik geloof niet dat hij gauw vrijkomt. Ze kunnen van alles met hem doen. Die hongersstaking is de dood op afbetaling“.

Is het psychologisch vol te houden? Gaat ze er niet onder door? „Je went eraan. Daar moet je je niet aan overgeven. Ik heb er geen behoefte aan om te gaan zitten janken. Dan kan ik wel tien jaar janken. Je staat wel met de gedachten aan Ronald open gaat ermee naar bed“.

Tekst: Cees Stolk

Augustin, Ronald.
20.11.49 Amsterdam

RONALD AUGUSTIN

ONDERZOEK NAAR ISOLATIE AUGUSTIN NODIG

mens nu eenmaal niet zonder vocht kan. Het lichaam droogt anders uit en wordt vergiftigd.

Uiteraard protesteerden de Duitse advocaten van Augustin scherp tegen deze maatregel. De rechter groep na drie dagen in en Augustin werd weer overgebracht naar Hannover, waar de kunstmatige voeding nu gebeurt via een slang van een vinger dikte.

Vorige week is een delegatie van Nederlandse juristen bij Augustin geweest, maar hij wilde hen niet ontvangen, omdat hij dacht dat zij het verleggen waren van de Duitse justitie. De delegatie mocht zelfs onder vier ogen met Augustin praten, maar de gedetineerde maarde hen af en wilde alleen praten met de Nederlandse advocaat mr. Bakker Schut, de man die ook de verdediging gevoerd heeft voor Rode Jeugd lid Lucien van Heesl, maar misschien beter bekend is als voorzitter van het NOS-opel „Kort geding“ indertijd.

Een van de delegatieleden mr. Frank Kuitensbroeker van NRC Handelsblad schrijft over zijn ervaringen daar, dat hij de indruk heeft, dat de gevangenisdirectie Augustin wel in een gewone cel wil opsluiten, maar dat het toch beter schijnt hem te isoleren omdat hij een vingschrift heeft geschreven aan andere gedetineerden. Daarin spoort hij hen aan tot „actief verzet“ en het maken van een „rood front“ en elst een betere betaling van gevangensalaris en beter voedsel.

Tegen de NRC geeft de directie toe „wel moeilijker jongens in huis te hebben“. Maar het gevaar van een complot en van een bevrijdingsoproep bestaat levensgevaar, zo is hun redenering. Bovendien, zo wijst de directie erop, heeft men bij één van de advocaten van Augustin patroonschutten aangetroffen. Lege...

De geruchten worden trouwens steeds sterker, dat Augustin binnenkort over de grens gezet wordt. In Hannover, waar de justitie geen enkele ervaring heeft met dit soort opsluitingen, zit men duidelijk met Augustin in hun maag. De Nederlandse consul in Hamburg J. Fiedersma, met na een bezoek aan Augustin tegen de NRC dat „Ik de indruk heb, dat ze in Nederland de maag dolgrang kwijt willen. De jongen is toch maar een meeloopertje. Het zou me dan ook niet verbazen, als ze hem op een dag over de grens zetten“.

Mevrouw Augustin gelooft niets van die vrijlating. „Dat zou betekenen, dat Ronald vrij is, want in Nederland heeft hij niets gedaan“. Zij denkt voelers, dat de heer Fiedersma het allemaal verkeerd heeft begrepen en niet goed inziet, wat voor belang de Duitse justitie stelt in een BM-lid of sympathisant.

NGEF

Dat Augustin de Nederlandse delegatie niet wilde ontvangen is, vanuit zijn ideologie gezien wel begrijpelijk. Hij wil alleen praten met degenen, die overwaardelijk achter zijn ideeën staan. Maar aan de andere kant is die houding toch wat af te bovenmatig en ook zelf. Als hij zelfs een Amnesty delegatie weigert te ontvangen, kan dat publiekelijk zijn taak nog meer schaden.

Dat hij niet laztet, dat derden zich het lot van gevangenen (ook politieke) aantrekken en voor hen in de bres springen, is gelijkhebbend op plaatsen hem gauw in een bakje, waar iedereen hem toch al gedacht heeft: het bakje van de agnitionevting, misschien met de misdadiger.

En dat moet nu juist vermoeden worden. Serieuze moet onderzoek worden onder welke omstandigheden Augustin en andere Baader-Meinhofleden gevangen zitten. En wie weet komt het dan ook eens tot een andere analyse over het hoe en waarom van de BM-groep. De terreur is niet alleen begonnen uit vaak tegenover de maatschappij, maar toch ook wel, omdat de Duitse samenleving na de oorlog de ultra-linkse zo weinig spectruum heeft gegeven om hun ideeën te uiten.

In het moordige Duitsland had de mens staat allereerst behoefte aan rust en veiligheid en toen kon geen afwijkend geduld geduld worden. De intolerantie heeft daardoor ook voortgeduurd en misschien is het daarom wel te verklaren, dat de Dooderepubliek op een gegeven moment gecentreerd werd met de meest felle reactie van links: het geweld van de Baader-Meinhofgroep. Dat geweld is verwoestend, maar er moet met verdere vergoeden, dat de reactie van de Duitse justitie en zeker ook de Duitse pers dat geweld van de BM-groep in zekere zin in de hand heeft gewerkt.

Baader-Meinhof heeft minder rechten d

Een brief van de PvdA over de hetze in Duitsland

30-X-74 U N

Rudie van Meurs

Eind vorige week suggereerde een onheilsrapport van de federale recherche in West-Duitsland dat de Rote Armee Fraktion (RAF) zelfs bij machte zou zijn *piloten* op te leiden die met *bommen* kunnen omgaan. Deze week vraagt het bestuur van de Partij van de Arbeid aan de SPD-voorzitter Willy Brandt de Westduitse autoriteiten er op te wijzen dat de hysterie rondom de Baader-Meinhofgroep nu toch wel echt angstige vormen gaat aannemen.

De Partij van de Arbeid is vervuld met 'diepe zorg' over de politieke ontwikkeling in West-Duitsland. Na lang aarzelen is tenslotte besloten een brief te sturen aan de voorzitter van de Westduitse zusterpartij Willy Brandt. Daarin wordt opgemerkt dat ook voor de leden van Baader-Meinhof de rechtsregels op loyale wijze moeten worden toegepast.

Willy Brandt zal de brief waarschijnlijk nog deze week ontvangen. De Partij van de Arbeid zal de precieze inhoud pas publiceren als de SPD er kennis van heeft kunnen nemen, zo werd begin deze week door het secretariaat van de PvdA gezegd.

De brief is geschreven nadat vorige

week de Westduitse ministers van justitie bekend maakten dat zij veranderingen willen aanbrengen in de regels voor de procesvoering tegen de 'harde kern' van de Baader-Meinhofgroep. *De ministers willen de contacten tussen de verdedigers en de verdachten gaan controleren*, iets wat mogelijk is zodra er verdenking bestaat van samenzwering tussen de RAF-leden en hun advocaten. Die verdenking is in West-Duitsland inmiddels gecreëerd. Bovendien moeten volgens de ministers de processen desnoods gevoerd kunnen worden *in afwezigheid* van de verdachten, als deze hun proces saboteren. Ook 'demonstraties en samenscholingen' in de omgeving van het gerechtsgebouw moeten verboden kunnen worden.

Tegen die aanpassing van de rechtsregels heeft het bestuur van de Partij van de Arbeid grote bezwaren. *Zijervaart het als 'bijzonder pijnlijk' dat nu die rechtsregels wel veranderd kunnen worden, terwijl dat bij de berechting van oorlogsmisdadigers niet mogelijk was.* Partijvoorzitter Ien van den Heuvel, die de brief aan de SPD ondertekent, wijst er op dat de rechtsregels voor iedereen gelden. Zij wil graag de reactie van Willy Brandt daarover.

Rapport

Het is inmiddels wel duidelijk dat de brief van de PvdA niet alleen wrijving zal veroorzaken binnen de eigen partij, maar dat ook de verhoudingen tussen PvdA en SPD er niet beter op zullen worden. De SPD heeft tot dusver alles nagelaten om de hysterie in West-Duitsland rondom de Baader-Meinhofgroep tegen te gaan. Een paar dagen geleden nog werd mede door SPD-ministers een suggestief rapport gepubliceerd van de federale recherche in West-Duitsland, waarin deze illustere

dienst een aantal *denkbeeldige* acties opsomt die eventueel tot het scala van mogelijkheden van de RAF gerekend kunnen worden. Ministers *zouden* ontvoerd kunnen worden, een illegale radiozender *zou* geïnstalleerd kunnen worden terwijl de 160 anarchisten die sympathiseren met de RAF zelfs niet *zouden* terugdeinzen voor het vormen van militair kader.

De brief van het partijbestuur van de PvdA wordt ondermeer, zo is bekend, door minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) niet in dank afgenomen. Hij heeft — om de goede verstandhouding met de Westduitse regering niet te verstoren — tot dusver geweigerd zich serieus in te spannen voor de Nederlandse Ronald Augustin, die verdacht van samenwerking met de Baader-Meinhofgroep in Hannover in de gevangenis zit. Ronald Augustin is nog altijd in hongerstaking, hoewel berichten die regelmatig verstrekt worden door de Westduitse justitie een andere suggestie wekken. Minister Schäfer (justitie) van de deelstaat Neder-Saksen heeft een aantal malen laten weten dat elk verzoek van het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken, om een delegatie te zenden die het vertrouwen heeft van Ronald, ingewilligd zal worden. Maar Van der Stoel heeft dat verzoek nooit gedaan, hoewel de advocaat P. H. Bakker Schut een aantal malen de bemiddeling van het ministerie gevraagd heeft om een delegatie te kunnen samenstellen voor een bezoek aan de gevangenis in Hannover.

De brief van het PvdA-bestuur rept niet over het specifieke geval Ronald Augustin. Tussen de regels door wordt wel zijn lange voorarrest en zijn 'Sonderbehandlung' afgekeurd. Voor alle gevangenen, ook zij die lid zijn of sympathiseren met de RAF, horen dezelf-

de regels te gelden schrijft de PvdA aan Willy Brandt.

Noeri en Tamimah

Al lange tijd werd binnen de Partij van de Arbeid druk uitgeoefend om zich met de SPD in verbinding te stellen. Het lijkt er op alsof het partijbestuur plotseling meer vrijheid gevonden heeft de brief te schrijven, sinds eind vorige week althans Nederland op gelukkige wijze verlost werd van zijn twee eigen politieke gevangenen, Adnam Noeri en Sami Tamimah. De SPD had eerder nog reden de PvdA te verwijten dat ook in Nederland mensen geïsoleerd gevangen worden gehouden. Dat verwijt kan nu niet gemaakt worden.

Overigens was al vorige week vrijdag duidelijk dat Nederland geen enkele aarzeling zou tonen om — zodra zich die mogelijkheid voordoed — de twee leden van de Arabische jeugdorganisatie voor de bevrijding van Palestina uit te leveren. Op die dag werden namelijk, kort nadat de jongste kaping was ingezet, Tamimah en Noeri erop voorbereid dat ze mogelijk naar Tunis zou-

(Ingezonden mededeling)

DP
DF

Paul Fagel

DUURSTED

Maleborduurstraat 7
Wijk bij Duurstede, tel. 03435-2946
Zondag en maandag gesloten

(Ingezonden mededeling)

avondstudies mr/drs
rechten/economie/geschiedenis
door geheel nederland
KUR Veemarktplein 35, Utrecht 030-940641

den vertrek
gen gehouden
het peniten
gen, werd
uit hun iso
Schiphol ge
Na de gijze
vangenis o
mijn van v
'strafisolati
den de vier
lopen. Afge
titie moete
van de stra
penitentiari
moest gebe
twee heeft
dan ook in
verloft.

De twee P
gens voort
den dat zij
zouden ver
al veel eer
zijn organis
ling tot do
dat alleen
zouden heb
voortdurend
en wist hij
ningen ged
Taminmah
uit Nederl
landse au
voortdurend
herenigd z
loften zijn
gijzeling in
mah zich in
vriend Noe
den echter
niet ging er
en de publi
Tamimah 1

Enkele led
vangenen t

Meinhof heeft minder rechten dan nazi-beulen

de hetze in Duitsland

30-X-74 U.N.

De Westduitse ministers van justitie maakten dat zij veranderingen aanbrengen in de regels voor voeding tegen de 'harde kern' Baader-Meinhofgroep. De ministers willen de contacten tussen de leden en de verdachten gaan controleren, iets wat mogelijk is zodra er een verklaring bestaat van samenzwering. De RAF-leden en hun advocaten, die de RAF-acties in West-Duitsland als gecreëerd, Bovendien moeten de ministers de processen desgevoerd kunnen worden in afwezigheid van de verdachten, als deze hun advocaten betrouwen. Ook 'demonstraties en scholingen' in de omgeving van rechtsgebouwen moeten verboden worden.

De aanpassing van de rechtsregels heeft het bestuur van de Partij Arbeid grote bezwaren. Zij eren als 'bijzonder pijnlijk' dat nu de regels wel veranderd kunnen worden, terwijl dat bij de berechting van misdadigers niet mogelijk is. Partijvoorzitter Ien van den Heuvel gaf de brief aan de SPD onderwijst er op dat de rechtsregels iedereen gelden. Zij wil graag de afzender van Willy Brandt daarover.

port

Onmiddels wel duidelijk dat de afzender van de PvdA niet alleen wrijving voorzaken binnen de eigen partij, maar ook de verhoudingen tussen de SPD en SPD er niet beter op zullen zijn. De SPD heeft tot dusver gelaten om de hysterie in West-Duitsland rondom de Baader-Meinhofgroep te gaan. Een paar dagen later werd mede door SPD-ministers een suggestief rapport gepubliceerd van de federale recherche in West-Duitsland, waarin deze illustere

dienst een aantal denkbeeldige acties opsomt die eventueel tot het scala van mogelijkheden van de RAF gerekend kunnen worden. Ministers zouden ontvoerd kunnen worden, een illegale radiozender zou geïnstalleerd kunnen worden terwijl de 160 anarchisten die sympathiseren met de RAF zelfs niet zouden terugdeinzen voor het vormen van militair kader.

De brief van het partijbestuur van de PvdA wordt ondermeer, zo is bekend, door minister Van der Stoep (buitenlandse zaken) niet in dank afgenomen. Hij heeft — om de goede verstandhouding met de Westduitse regering niet te verstoren — tot dusver geweigerd zich serieus in te spannen voor de Nederlandse Ronald Augustin, die verdacht van samenwerking met de Baader-Meinhofgroep in Hannover in de gevangenis zit. Ronald Augustin is nog altijd in hongersstaking, hoewel berichten die regelmatig verstrekt worden door de Westduitse justitie een andere suggestie wekken. Minister Schäfer (Justitie) van de deelstaat Neder-Saksen heeft een aantal malen laten weten dat elk verzoek van het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken, om een delegatie te zenden die het vertrouwen heeft van Ronald, ingewilligd zal worden. Maar Van der Stoep heeft dat verzoek nooit gedaan, hoewel de advocaat P. H. Bakker Schut een aantal malen de bemiddeling van het ministerie gevraagd heeft om een delegatie te kunnen samenstellen voor een bezoek aan de gevangenis in Hannover.

De brief van het PvdA-bestuur rept niet over het specifieke geval Ronald Augustin. Tussen de regels door wordt wel zijn lange voorarrest en zijn 'Sonderbehandlung' afgekeurd. Voor alle gevangenen, ook zij die lid zijn of sympathiseren met de RAF, horen dezelfde

de regels te gelden schrijft de PvdA aan Willy Brandt.

Noeri en Tamimah

Al lange tijd werd binnen de Partij van de Arbeid druk uitgeoefend om zich met de SPD in verbinding te stellen. Het lijkt er op alsof het partijbestuur plotseling meer vrijheid gevonden heeft de brief te schrijven, sinds eind vorige week althans Nederland op gelukkige wijze verlost werd van zijn twee eigen politieke gevangenen, Adnam Noeri en Sami Tamimah. De SPD had eerder nog reden de PvdA te verwijten dat ook in Nederland mensen geïsoleerd gevangen worden gehouden. Dat verwijt kan nu niet gemaakt worden. Overigens was al vorige week vrijdag duidelijk dat Nederland geen enkele aarzeling zou tonen om — zodra zich die mogelijkheid voordeed — de twee leden van de Arabische jeugdorganisatie voor de bevrijding van Palestina uit te leveren. Op die dag werden namelijk, kort nadat de jongste kaping was ingezet, Tamimah en Noeri erop voorbereid dat ze mogelijk naar Tunis zouden

den vertrekken. In alle stilte en verborgen gehouden voor vrijwel iedereen in het penitentiair centrum in Scheveningen, werd het tweetal zondagmorgen uit hun isolatiecellen gehaald en naar Schiphol gebracht.

Na de gijzeling in de Scheveningse gevangenis onderging Noeri voor een termijn van vier weken een zogenaamde 'strafisolatie'. Deze week woensdag zouden de vier weken streng isolement afgelopen. Afgelopen maandag had de justitie moeten beslissen over het vervolg van de strafmaatregel. Niemand in het penitentiair centrum wist precies wat er moest gebeuren. De uitlevering van de twee heeft de Nederlandse autoriteiten dan ook in dubbel opzicht van een last verlost.

De twee Palestijnen hebben er overigens voortdurend rekening mee gehouden dat zij vroegtijdig uit Nederland zouden vertrekken. Tamimah had zelfs al veel eerder een actie verwacht van zijn organisatie, die hun invrijheidstelling tot doel zou hebben. Hij wist ook dat alleen acties van buitenaf succes zouden hebben. Daarom heeft hij Noeri voortdurend gevraagd kalm te blijven en wist hij dat de gijzeling in Scheveningen gedoemd was te mislukken.

Tamimah en Noeri zijn met enige wrok uit Nederland vertrokken. De Nederlandse autoriteiten beloofden hen voortdurend dat zij in de gevangenis herenigd zouden worden, maar die beloften zijn nooit nagekomen. Tijdens de gijzeling in Scheveningen wilde Tamimah zich in de kerkzaal voegen bij zijn vriend Noeri. Justitie en politie oordeelden echter dat het beter was dat hij niet ging en daarom vertelden ze Noeri en de publieke opinie in Nederland dat Tamimah niet wilde.

begeleid, laten weten, het onbillijk te vinden als — nu de twee Palestijnen zijn vrijgelaten — de strafisolatie voor de andere gijzelaars van Scheveningen (Jan Brouwers, Daan Denie en de Algerijn Koudache) voortduurt. Zij vinden dat nu ook voor de twee Nederlanders een vorm van gratie moet kunnen gelden.

(Ingezonden mededeling)

Young Marxist
Bezoekmur

f 9,75

Verkrijgbaar in elke
goede boekhandel.

(Ingezonden mededeling)

DF

Paul Fagel

DUURSTED

Maleborduurstraat 7
Wijk bij Duurstede, tel. 03435-2946
Zondag en maandag gesloten

Enkele leden van het team dat de gevangenen in Scheveningen sociaal heeft

"Geen isolatiefolter leden Baader-Meinhof"

17-12-74
NRG-4

Door onze correspondent S. VAN DER ZEE

BONN, 17 dec. — Volgens de voorzitter van de Britse sectie van Amnesty International, de Anglicaanse predikant Paul Österreicher, is de beschuldiging, dat de gevangenen leden van de Baader-Meinhof-groep aan „isolatefolter” worden blootgesteld, onjuist. Deze beschuldiging had onlangs de Franse schrijver Jean-Paul Sartre geuit, nadat hij een bezoek aan Andreas Baader had gebracht.

Österreicher heeft eveneens Baader bezocht, maar daarnaast nog eens acht andere gevangenen neo-anarchisten. Hij is tot de conclusie gekomen, dat het niet helemaal te rechtvaardigen is om enkele gevangenen zo lange tijd geïsoleerd te houden. Dit zou in het bijzonder gelden voor de Nederlander Ronald Augustin, die in de gevangenis van Hannover verstoken zou zijn van elk contact. Hiervoor zou snel een oplossing moeten worden gevonden, omdat radio en kranten sociaal contact niet kunnen vervangen.

Österreicher zei dit gisteren op een persconferentie in Hamburg. Sinds eind november probeert hij op verzoek van familieleden van de gevangenen neo-anarchisten een compromis te vinden, waardoor een einde kan worden gemaakt aan de hongerstaking. Volgens de Anglicaanse predikant die van Duitse afkomst is, wachten de gevangenen op een goede reden om hun hongerstaking af te breken. Daarvoor had hij het vertrouwen moeten winnen van alle betrokkenen, de Westduitse justitie als ook de gevangenen en hun advocaten, waarin hij zou zijn geslaagd.

Desondanks was naar zijn zeggen de speelruimte voor een compromis zeer klein. Zijn streven was er thans op gericht de voorwaarden, waaronder de hongerende neo-anarchisten worden gevangengehouden, op korte termijn zo te veranderen, dat elk verwijt over isolering volkomen ongegrond zou zijn. Aan de andere kant zouden de Westduitse autoriteiten zich naar zijn zeggen niet door beschuldigingen behoeven te laten chanteren, dat zij van „isolatefolter” zouden gebruik maken.

Gebroken

Hij had tijdens zijn gesprekken de indruk gekregen, dat terwijl Ulrike Meinhof verbitterd en ge-

broken was, Andreas Baader zichzelf als een persoon „van historische betekenis” zag.

Nadat ook bondspresident Heinemann met een brief aan Ulrike Meinhof de neo-anarchisten heeft proberen te bewegen hun hongerstaking af te breken, is hij gisteren fel bekritiseerd door de CDU/CSU-oppositie. Een CDU-woordvoerder verklaarde „ontzet” te zijn over de eenzijdigheid, waarmee Heinemann in zijn brief op het Baader Meinhof-complex is ingegaan. Met geen enkel woord zou hij over „de criminele activiteiten van de bende” hebben gerept.

Enkele vooraanstaande leden van de Baader Meinhof-groep, onder wie Andreas Baader en Gudrun Ensslin, hebben in een verklaring laten weten, dat zij elke medische behandeling van de hand wijzen.

Ook wanneer zij het bewustzijn zouden verliezen, zou men hen niet mogen behandelen. Volgens een vooraanstaande Westduitse arts die in de gevangenis van Stuttgart-Stammheim de gevangenen neo-anarchisten moet observeren, kunnen de hongerstakers nog lopen, praten en denken, maar kan in hun situatie een lichte verkoudheid reeds tot een levensgevaarlijke infectie leiden.

Moord

Intussen heeft de Westberlijnse politie alle politiebureaus in de Bondsrepubliek verzocht „met voorrang” te zoeken naar de 26-jarige neo-anarchist Ralf Reinders. Hij wordt er sterk van verdacht deel te hebben genomen aan de moord op de president van het Westberlijnse Kammergericht, Günther von Drenkmann. Reinders is lid van de organisatie „Commando 2 juni” en wordt al vijf jaar gezocht. Volgens de politie staat vast, dat hij nog in begin van deze maand een bank heeft overvallen en 48.000 mark heeft buitgemaakt.

Milder regime voor Augustin

Door onze correspondent

BONN, 20 dec. — Ronald Augustin, de Nederlander die in Hanover in voorlopige hechtenis zit, mag aan gemeenschappelijke bijeenkomsten met andere gevangenen deelnemen. Ook mag hij met hen worden gelucht.

Gisteren heeft de rechtbank in Osnabrück besloten tot verlichting van de omstandigheden waaronder Augustin, lid van de groep Baader-Meinhof, gevangen zit.

Daarentegen heeft het gerechtshof in Stuttgart een verzoek de omstandigheden voor Ulrike Meinhof, Andreas Baader, Gudrun Ensslin en Jan Carl Raspe te verzachten, afgewezen. Uit veiligheidsoverwegingen en wegens de gevaarlijkheid van Baader en Raspe acht het hof het nodig ongecontroleerd contact met andere gevangenen te verhinderen.

Ronald Augustin uit volledige

isolatie

HANNOVER (DPA) — De Nederlander Ronald Augustin, die ervan wordt verdacht voor de Baader-Meinhofgroep passen vervalst te hebben en van poging tot moord wordt beschuldigd, waarvoor hij in Hannover gevangen zit, krijgt van de rechtbank meer bewegingsvrijheid. Hij mag met onmiddellijke ingang gaan deelnemen aan een groep voor vrijetijdsbesteding onder leiding van een beambte en ook samen met andere gevangenen beweging nemen in de open lucht, zo werd meegedeeld.

De rechtbank in Stuttgart heeft donderdag een verzoek om verlichting van de gevangenisstraf voor Ulrike Meinhof, Andreas Baader, Gudrun Ensslin en Jan-Carl Raspe afgewezen, zodat de hongerstaking die dezen voeren, voorlopig wel niet zal worden beëindigd.

De rechtbank zegt dat Baader en Raspe vooral daarvoor te gevaarlijk zijn. Uit veiligheidsoverwegingen is het geboden een „niet te controleren omgang” met andere gevangenen te verbieden. Met nadruk herhaalt de rechtbank dat van „isolering” niet kan worden gesproken omdat de betrokken gevangenen bezoek mogen ontvangen en in contact kunnen komen met de gevangenisleiding, geestelijken, artsen en het overige personeel.

Augustin houdt zich al enige tijd niet meer volledig aan de hongerstaking. Enkele dagen geleden heeft hij nog geweigerd met andere in hechtenis zijnde gevangenen in een gemeenschappelijke cel te worden ondergebracht.

Zie ook pagina 7

Van der Stoel: extra steun voor Augustin

DEN HAAG, 27 dec. — Voor de in Duitsland gedetineerde Nederlander Augustin wordt van Nederlandse zijde meer gedaan dan gebruikelijk is voor in het buitenland gevangen gezette Nederlandse staatsburgers. Dit heeft minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) geantwoord op schriftelijke vragen van de Tweede-Kamerleden Kosto, mevrouw Haas-Berger en De Vries (PvdA) en Jurgens (PPR).

Volgens de minister zit Augustin inderdaad alleen in een cel. Hij is evenwel niet zo van menselijk contact afgesneden, dat dit ook maar op enige wijze als „marteling” zou kunnen worden omschreven, aldus de minister. Augustin kan bezoek van familieleden en van zijn advocaten ontvangen en hij heeft geregeld contact met het personeel van de gevangenis. Bovendien beschikt hij over een radio.

De lange duur van de voorlopige hechtenis van de Nederlander is grotendeels toe te schrijven aan het gebruik dat hij en andere gedetineerden, die in een overeenkomstige positie verkeren, evenals hun advocaten, maken van procedurele middelen. Zij maken bijvoorbeeld, aldus de bewindsman, een verregaand gebruik van het recht om te weigeren vragen te beantwoorden.

In zijn algemeenheid kan niet worden gezegd dat verdachten van terreurdaden in de Bondsrepubliek een andere strafrechtelijke behandeling ondergaan dan verdachten van andere ernstige strafbare feiten, vervolgt de minister. Wel worden bij personen die ervan verdacht worden lid te zijn van terroristengroepen, aanvullende veiligheidsmaatregelen noodzakelijk geacht.

Wat de jongste ontwikkelingen betreft: een week geleden

is beslist, dat Augustin mag deelnemen aan groepsgewijze besteding van de vrije tijd, evenals aan beweging in de open lucht, samen met andere gedetineerden. Volgens de laatste berichten wenst Augustin echter niet aan dit gemeenschappelijk luchten deel te nemen. Ook vernam minister Van der Stoel opnieuw dat Augustin onderbrenging in een cel gemeenschappelijk met anderen heeft geweigerd.

De minister deelde voorts mee, dat volgens de verwachtingen van de Duitse autoriteiten het proces tegen de Nederlander mogelijk medio februari kan beginnen.

Minister Van der Stoel geeft in zijn antwoord op de vragen uit de Kamer verder een uitvoerig overzicht van de contacten die de Nederlandse consul met Augustin heeft gehad en van diens bevindingen.

EXTRA INSPANNINGEN

Van der Stoel ontkent marteling Augustin

Proces begint waarschijnlijk in februari

DEN HAAG (ANP) — Voor de in Duitsland gedetineerde Ronald Augustin wordt van Nederlandse zijde meer gedaan dan gebruikelijk is voor in het buitenland gevangen gezette burgers. Dit heeft minister Van der Stoel (Buitenlandse Zaken) geantwoord op schriftelijke vragen van vier Kamerleden. Volgens de minister bevindt Augustin zich inderdaad alleen in een cel. Hij is niet op een manier van menselijk contact afgesneden, die ook maar op enige wijze als „marteling” zou kunnen worden omschreven, aldus de minister. Augustin kan bezoek van familieleden en van zijn advocaten ontvangen. Bovendien beschikt hij over een radio.

De lange, duur van de voorlopige hechtenis is grotendeels toe te schrijven

aan het gebruik dat door hem wordt gemaakt van middelen rond de procedure, zoals het recht te weigeren vragen te beantwoorden. Augustin wenste overigens niet met anderen in een cel te worden ondergebracht.

Minister Van der Stoel deelt mee, dat volgens de verwachtingen van de Duitse autoriteiten het proces tegen de Nederlander mogelijk medio februari een aanvang kan nemen.

De bewindsman geeft in zijn antwoord een uitgebreid overzicht van de ondernomen stappen en de resultaten.

Bij een bezoek van de zijde van het Nederlandse consulaatgeneraal te Frankfurt aan Augustin in de gevangenis te Stuttgart begin april, gaf de Nederlander te kennen pogingen tot het verkrijgen van toestemming voor een gesprek onder vier ogen overbodig te achten.

Op 15 juni van dit jaar weigerde Augustin, die inmiddels was overgeplaatst naar Hannover, de Nederlandse consul te ontvangen, omdat geen bezoek onder vier ogen was toegestaan. Op 23 augustus liet het consulaatgeneraal hem weten, dat het consulaat bereid was de gebruikelijke consulaire bijstand te verlenen, zo hij dit wenste. Augustin diende dan om bezoek van de consul te vragen en te verklaren, dat hij de geldende bezoekersregels aanvaardde. Augustin heeft op deze brief nimmer gereageerd, aldus de minister.

De Nederlander ontving de consul voor een gesprek onder vier ogen op 22 oktober. Hij weigerde evenwel de consul te ontvangen op 8 november en op 20 november, ofschoon een gesprek onder vier ogen was toegestaan. Op 13 december ontving hij de consul weer wel. Minister Van der Stoel hoopt nu, dat het contact tussen

Augustin en het Nederlandse consulaatgeneraal voortaan normaal zal verlopen.

Ook wat betreft de behandeling van Augustin verstrekt minister Van der Stoel gegevens.

Gang

Vanaf de eerste dag van zijn verblijf in de gevangenis te Hannover is Augustin ondergebracht geweest in een cel gelegen aan een gang, die deel uitmaakt van het lazaret. Alle cellen op deze gang hebben uitzicht op een binnenplaats. Voorbij het midden is in deze gang een ijzeren deur aangebracht. De gang mondt uit in een badkamer. Ook de badkamer heeft een raam, dat uitzicht geeft op de binnenplaats, aldus een rapport van de consul aan de bewindsman.

Dit is dan de doodlopende gang, in een aantal publicaties volgens Van der Stoel ten onrechte vertaald als „dodenvleugel”. In de gevangenis te Hannover bestaat geen „dodenvleugel” aldus wordt gezegd in het ministeriële antwoord aan de Kamerleden.

De binnenplaats, waarop alle cellen op de bedoelde gang uitzicht hebben, kenmerkt zich door rust. Vanuit de gang dringen in de cellen, bij gesloten deur, slechts onbestemde geluiden door. Het gaat volgens de bewindsman te ver hieruit te concluderen, dat Augustin onderworpen zou zijn aan bewuste geluidsisolatie. In tegenspraak met deze bewering is ook het feit, dat de Nederlander de beschikking had en heeft over een kleine draagbare radio, zodat hij nieuwsberichten kan beluisteren. Ook ontvangt hij kranten, waaronder een Nederlands dagblad, en een tijdschrift.

Augustin wordt nog steeds kunstmatig gevoerd. Bij gelegenheid van een bezoek van zijn moeder aan minister Van der Stoel, op 21 oktober, drong de bewindsman er meermalen bij haar op aan, haar invloed op Ronald aan te wenden, opdat hij zijn hongerstaking zou beëindigen, zijn moeder verklaarde zich hiertoe niet bereid, zo zegt de minister.

Van der Stoel: extra steun voor Augustin

DEN HAAG, 27 dec. 1944. Voor de in Duitsland gedetineerde Nederlander Augustin wordt van Nederlandse zijde meer gedaan dan gebruikelijk is voor in het buitenland gevangen gezette Nederlandse staatsburgers. Dit heeft minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) geantwoord op schriftelijke vragen van de Tweede-Kamerleden Kosto, mevrouw Haas-Berger en De Vries (PvdA) en Jurgens (PPR).

Volgens de minister zit Augustin inderdaad alleen in een cel. Hij is evenwel niet zo van menselijk contact afgesneden, dat dit ook maar op enige wijze als „marteling” zou kunnen worden omschreven, aldus de minister. Augustin kan bezoek van familieleden en van zijn advocaten ontvangen en hij heeft geregeld contact met het personeel van de gevangenis. Bovendien beschikt hij over een radio.

De lange duur van de voorlopige hechtenis van de Nederlander is grotendeels toe te schrijven aan het gebruik dat hij en andere gedetineerden, die in een overeenkomstige positie verkeren, evenals hun advocaten, maken van procedurele middelen. Zij maken bijvoorbeeld, aldus de bewindsman, een verregaand gebruik van het recht om te weigeren vragen te beantwoorden.

In zijn algemeenheid kan niet worden gezegd dat verdachten van terreurdaden in de Bondsrepubliek een andere strafrechtelijke behandeling ondergaan dan verdachten van andere ernstige strafbare feiten, vervolgt de minister. Wel worden bij personen die ervan verdacht worden lid te zijn van terreurgroepen, aanvullende veiligheidsmaatregelen noodzakelijk geacht.

Wat de jongste ontwikkelingen betreft: een week geleden

is beslist, dat Augustin mag deelnemen aan groepsgewijze besteding van de vrije tijd, evenals aan beweging in de open lucht, samen met andere gedetineerden. Volgens de laatste berichten wenst Augustin echter niet aan dit gemeenschappelijk luchten deel te nemen. Ook vernam minister Van der Stoel opnieuw dat Augustin onderbrenging in een cel gemeenschappelijk met anderen heeft geweigerd.

De minister deelde voorts mee, dat volgens de verwachtingen van de Duitse autoriteiten het proces tegen de Nederlander mogelijk medio februari kan beginnen.

Minister Van der Stoel geeft in zijn antwoord op de vragen uit de Kamer verder een uitvoerig overzicht van de contacten die de Nederlandse consul met Augustin heeft gehad en van diens bevindingen.

Van der Stoel:

Augustin

wil geen contact

Moeder wilde geen eindhongerstaking

DEN HAAG. — Ronald Augustin heeft stelselmatig geweigerd samen met andere gedetineerden in Hannover te luchten of met hen in een gemeenschappelijke cel ondergebracht te worden.

Dit heeft minister Van der Stoel in een ruim 1600 woorden tellende verklaring medegedeeld aan de Tweede Kamerleden mevr. Haas-Berger, de heren Kosto en De Vries (PvdA) en Jurgens (PPR). Ze hadden de minister gevraagd wat er waar is van de berichten, dat de van Baader-Meinhof-activiteiten verdachte Nederlander, aan psychische foltering blootstaat.

Minister Van der Stoel komt in zijn gedetailleerde rapport, waarin zelfs een beschrijving van gangen en cellen van het Huis van Bewaring wordt gegeven, tot de slotsom, dat Augustin geen „speciale behandeling” ondergaat.

Weliswaar zit de Nederlander alleen in zijn cel, schrijft de minister, maar hij is niet op zodanige wijze van menselijk contact afgesneden, dat dit ook maar op enige wijze als „marteling” zou kunnen worden omschreven. Augustin kan bezoek van familieleden en van zijn advocaten ontvangen. Hij heeft geregeld contact met het gevangenisper-

sonnel en bovendien beschikt hij over een radio.

De lange duur van de voorlopige hechtenis van de Nederlander is grotendeels toe te schrijven aan het gebruik dat door hem wordt gemaakt van het recht te weigeren vragen te beantwoorden.

Enkele bezoeken van de Nederlandse consul werden door Augustin geweigerd, een gevangenispredikant zette hij eens eigenhandig zijn cel uit.

De doodlopende gang, waaraan Augustins cel ligt, is volgens de verklaring van de minister, ten onrechte vertaald als „dodenvleugel”. Van een bewuste geluidsisolatie is geen sprake, wat ook al wordt bewezen door het feit, dat hij een draagbare radio in zijn cel heeft en kranten, waaronder een Nederlands dagblad, en een tijdschrift kan lezen.

Het is volgens minister Van der Stoel juist, dat Augustin in strenge afzondering wordt gehouden, maar deze maatregel berust op veiligheidsoverwegingen en is mede het gevolg van een poging door hem zelf vervaardigde pamfletten onder zijn medegevangenen te verspreiden, waarin hij oproep tot weerstand en gebruik van geweld. Bij dit alles dient volgens de minister niet uit het oog te worden verloren, dat er pogingen zijn geweest de Baader-Meinhofgroep te bevrijden en dat als gevolg van terreuracties van deze groep reeds verscheidene mensenlevens zijn te betreuren.

Wat Augustins hongerstaking betreft, deelt mr. Van der Stoel mee, dat hij de moeder van Augustin gevraagd had haar zoon te bewegen zijn actie te beëindigen. Zij verklaarde zich daartoe echter niet bereid.

Wit Vrije Volk 27.12.44

Mevrouw Augustin: 'Ronald hongert uit protest tegen isolatiemarteling'

„MOORD”, zegt mevrouw Augustin. Hoewel ze zich duidelijk getraind heeft in het beheersen van haar emoties klinkt de haat tegen het Duitse gezag er doorheen. Ze is niet de enige die deze conclusie trekt na de fatale verlopen hongerstaking van Holger Meins. Allen die ervan worden verdacht lid te zijn van de Rote Armee Fraktion RAF, beter bekend als Baader-Meinhof-groep, denken er zo over. Ook Ronald Augustin, de 25-jarige grafisch ontwerper uit Amsterdam, die al zestien maanden geïsoleerd gevangen zit in Duitsland.

Dat isolement, die uitzonderingsbehandeling dus, heeft de jonge Amsterdammer niet te danken aan de misdrijven waarvan hij wordt verdacht, zoals poging tot moord, het reizen op een vals paspoort en verboden wapenbezit. Dat isolement is hem „om veiligheidsoverwegingen” opgelegd omdat ook hem het lidmaatschap van de anarchistische organisatie wordt aangewreven.

De dood van Holger Meins ervaart mevrouw Augustin als een schok. Ze zegt het constaterend. Het lijkt of ze het nu allemaal heeft verwerkt. Maar als je vraagt of ze bij de dood van Holger aan Ronald heeft gedacht omdat die immers ook in hongerstaking is, wordt ze wat kortaf.

Ze herinnert aan de uitdrukkelijke afspraak voor het interview dat er niet over persoonlijke zaken zou worden gesproken. Net zo min als over politiek trouwens, omdat dit mogelijkwerijs de verdediging bij de behandeling van de zaak tegen haar zoon komend voorjaar in de wielen zou kunnen rijden.

(Door Pieter van de Vliet)

AMSTERDAM — Die afspraak voor het interview komt niet makkelijk tot stand. Een niet uitgesproken wantrouwen tegen wat de burgerlijke (dus kapitalistische) pers wordt genoemd is niet de reden. Ze is bang dat door een al te persoonlijk verhaal over „het arme moedertje” de linkse pers zal worden afgeschrikt. Maar ze is vooral bang iets verkeerd te zeggen wat later tegen haar zoon kan worden gebruikt.

De eerste gesprekken met journalisten worden derhalve begeleid door een aantal leden van het KADT (Komitee Anti Duitse Terror) dat de actie tegen de eenzame opsluiting van de RAF-leden (een vorm van marteling wordt gezegd) op gang brengt. Een eerste telefoontje van mij met mevrouw Augustin levert een duidelijk nee op. Interventie van het Utrechtse actiecentrum de Raadsleider helpt evenmin.

En zelfs na de toezegging van de Nederlandse raadman van Ronald, de Utrechtse advocaat Bakker Schut (bekend van het in sommige kringen voor links doorgegaande NOS-programma Kort Geding en als verdediger van het Rode Jeugdlied Lucien van Hoesel), is er enige overredingskracht voor nodig om met haar te kunnen spreken. Dat gebeurt in haar flat. In een onopvallende straat in Slotervaart. Veel pamfletten, die er voor Ronalds arrestatie niet hingen. Ook het pamflet op posterformaat waarin wordt opgeroepen voor een demonstratie op 15 november tegen de „voorgenomen moord op Ronald Augustin.” Op het in oranje en zwart bedrukte papier prijken de foto's van Holger Meins en Ronald. Door de foto's heen krantenkoppen als „Advocaten van na hongerstaking bezwijken anarchist: Justitie liet Meins langzaam doodgaan” en een aan duidelijke

Uitwijzing? dat weigert Ronald

heid niets overlatend kruis door de beeltenis van de overledene. Gesuggereerd wordt dat Augustin dat lot ook wel eens zou kunnen treffen.

Ook mevrouw Augustin weet dat. En misschien wil ze het daarom niet weten. Vooral niet tegenover buitenstaanders.

Ondanks alle beperkingen praat ze wat vrijuit dan in de afgelopen tijd toen bij elk interview tenminste vier KADT-leden aanwezig waren. Dat is veranderd sinds er in het KADT wat moeilijkheden zijn geweest. Twee dissidenten, die volgens mevrouw Augustin zich een wat autoritair optreden permitteerden, traden uit de organisatie en zorgden daarmee voor de „opheffing”. Op de dag van de zogenaamde opheffing wordt in Amsterdam een demonstratie gehouden tegen de Westduitse justitie die haar politieke gevangenen zo slecht behandelt. Er zijn zo'n honderd demonstranten. Het NRC-Handelsblad maakt tot groot genoegen van mevrouw Augustin en haar dochter Monique gewag van „honderd KADT-leden.”

Sindsdien is haar vrijheid om zelf te bepalen met wie ze praat vergroot. „Ik had de indruk dat ik enigszins werd gebruikt,” zegt ze. Waarmee ze niet al wil doen aan hetgeen de KADT presteert. Dat ligt volgens haar op hetzelfde niveau als de Rode Hulp, de organisatie die linkse mensen helpt die in „de cellen van het establishment” belanden.

Ik citeer de Westduitse leider van de christen-democratische oppositie in de Bondsdag, Karl Carstens. Hij heeft gezegd dat leden van de Baader-Meinhofgroep, die in gevangenschap in hongerstaking zijn gegaan, niet gedwongen moeten worden gevoed. „Je moet ze laten sterven als dat hun wens is,” zei hij in een interview voor de televisie.

Het lijkt even of mevrouw Augustin een schampere opmerking zal maken. Maar ze reageert correct, zij het koel. „Er wordt beweerd dat de dood van Holger Meins z'n eigen schuld was. Dan

Een kruis door zijn gezicht

had-ie maar moeten eten, wordt gezegd. Maar ze vergeten dat die hongerstaking het laatste middel is wat hem restte. Het enig overgebleven middel om te protesteren tegen die wetenschappelijk verantwoorde, technologisch uitgedokterde behandelingsmethode, die ik gewoon martelen noem. Iemand zelfs van z'n minimaal nodige portie gehuld beroven is misdadig. Daarmee ontnemen je hem iets wezenlijks waardoor normaal leven onmogelijk wordt.”

Weekblad De Tijd-redacteur Ton Crijnen, een van de leden van de omstreden commissie-Ritter, die Augustin in zijn cel in Hannover bezocht en een poging deed om met hem te praten, schrijft: „Hij wordt afzonderlijk gelucht, maar slechts alleen het badhuis in en wordt ook bij alle andere gelegenheden strikt van zijn medegevangenen gescheiden gehouden.”

Mevrouw Augustin: „De RAF-mensen willen geen zelfmoord plegen, zijn geen zelfvernietigers. De Duitse justitie en pers proberen hen dat image te bezorgen. Ze draaien het probleem opzettelijk om. Holger Meins had 1800 calorieën per dag moeten krijgen. Maar hij kreeg er maar vierhonderd. Dan is er sprake van overleving. Boven dien is hij gestorven in zijn cel terwijl de dokter met weekendverlof was.”

Ze herinnert aan twee andere gevangenen genomen anarchistische eveneens in levensgevaar verkeerden maar toch in de gevangenis moesten blijven. „Geen ziekenhuis wilde ze opnemen, aldus de autoriteiten. Maar zodra dat bekend werd, bood een ziekenhuis in Stuttgart aan hen te verzorgen.”

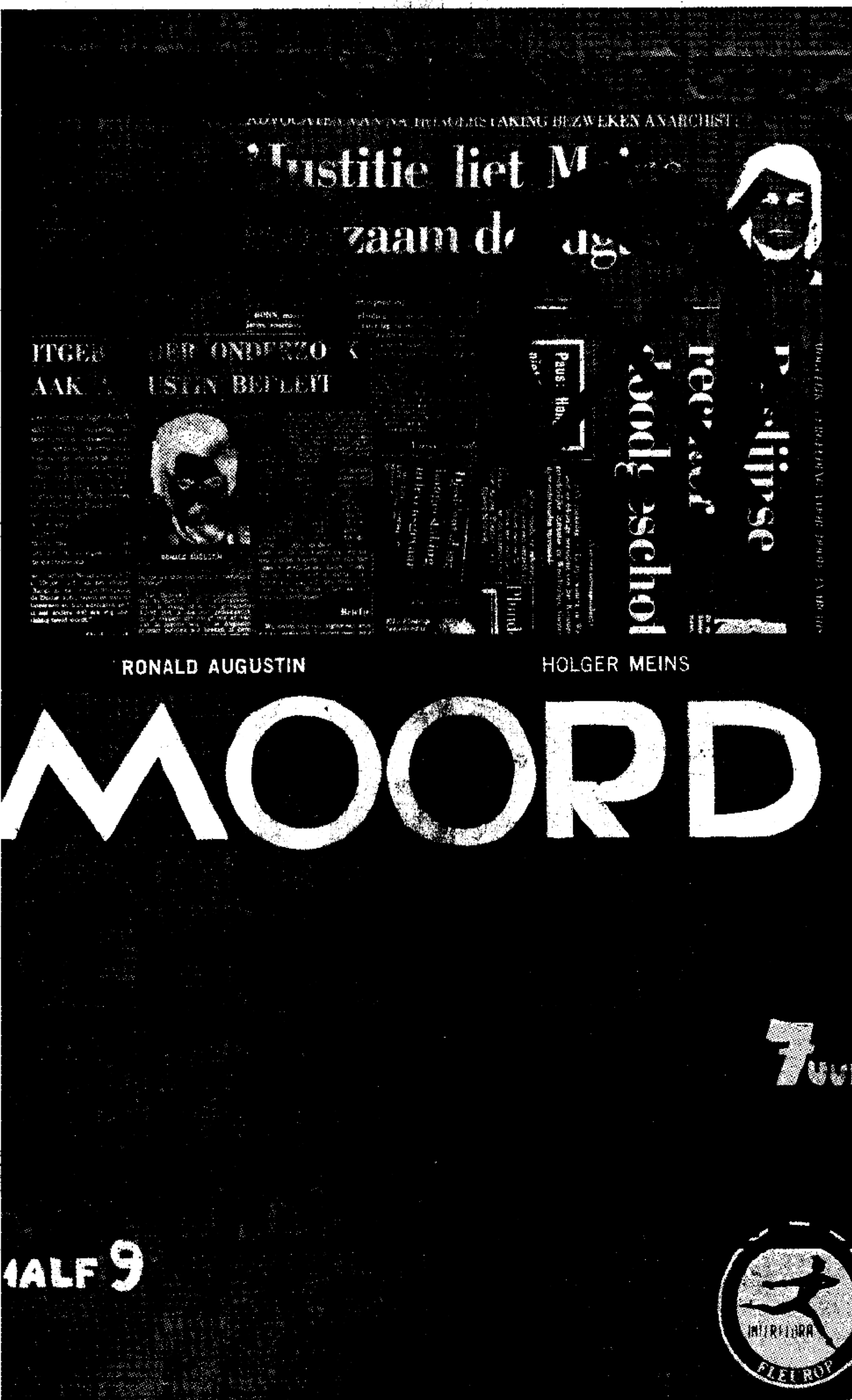
Volgens mevrouw Augustin krijgen weer andere politieke gevangenen aanzienlijk te veel calorieën omdat ze er tijdens hun proces bloezend uit moeten zien.

Die wetenschap heeft ze van het advocaten-collectief. Aanvankelijk werden de verhalen van die wel zeer betrokken advocaten nauwelijks het geloven waard gevonden.

Dood van Holger was schok

Maar sinds de Nederlandse commissie-Ritter, begeleid door de Westduitse ambassade in Den Haag notabene, constateerde dat er behoorlijk wat mis zit bij de behandeling van de politieke gevangenen, is die geloofwaardigheid toegenomen.

Die commissie vond het nodig dat Amnesty International een onderzoek instelt (Een van de leden,

HET OPMERKELIJKE VAN dit pamflet, waarin wordt opgeroepen te demonstreren tegen de behandeling van Ronald Augustin, is rechts onderin het tignet van de bloemistenorganisatie Interflora. Dat staat op de wijze waarop de opperste rechter in West-Berlijn werd vermoord. Een zestal bood hem op z'n verjaardag bloemen aan en schoot hem toen neer. Die moord wordt beschouwd als wraak voor de dood van Holger Meins.

Je kan niet praten met tikmachine

de longarts Geuns is voormalig voorzitter van deze vooral tegen martelingen strijdende organisatie.

De commissie over Augustin: „Hij wordt vastgehouden onder omstandigheden waaraan mensen niet behoren te worden blootgesteld. Dit moet wel haast leiden tot het blokkeren van essentiële menselijke contacten. Juist in de gevangenis moeten die in stand worden gehouden. Wil de persoonlijkheid tenminste niet afgebroken worden.”

Desondanks blijft bij mevrouw Augustins wantrouwen tegen de commissie hangen. Haar zoon zei: „t zijn instrumenten van de Westduitse justitie”. En ook zij vindt het nog steeds merkwaardig dat de commissie niet in eerste instantie contact met haar en het KADT heeft gezocht, maar pas nadat de contacten met de Westduitse ambassade al waren gelegd. Ook een onderzoek van Amnesty ziet ze niet zo zitten. De Westduitse en Nederlandse afdelingen hebben volgens haar te weinig gedaan.

Mr. F. Kuitenbrouwer (redacteur van NRC-Handelsblad, voordien redacteur van het UN) was lid van de commissie. Hij schreef dat Amnesty in Duitsland een enquête had willen houden onder familieleden van RAF-gedetineerden, maar dat mislukte omdat de raadslieden hadden afgeraden te antwoorden.

Een ander commissielid, mr. Van Bannekom, wordt niet door het wantrouwen van mevrouw Augustin getroffen. De advocaat, die naam maakte als verdediger van de Amerikaanse deserteur Ralph Waver, heeft volgens haar ook uitstekend werk verricht voor de nogal „tumultueus” in Amsterdam gearriveerde Duitser Achterath.

Overigens zijn die gesprekken voor haar geen onverdeelde genoegen. Want er zijn altijd 'n hoge gevangenisfunctionaris, 'n tolk en 'n politiemans bij. Mevrouw Augustin: „Je voelt je geblokkeerd. 't Is geen gesprek, maar een verhoor. Ze laten je voelen dat ook jij als staatsgevaarlijk wordt beschouwd.”

Elk bezoek moet worden aangevraagd. De toch voor nauwegezet doorgaande Duitsers blijken dan

„De enige reden dat ze hem negen maanden gevangen hebben gehouden was dat ze hem verdachten lid te zijn van de verboden organisatie SPK. Van Bannekom heeft zich tot het uiterste voor hem ingespannen.”

Deze Amsterdamse advocaat constateert dat in cel 712 in Hannover zeer weinig geluid doordringt. Hoewel zo'n tien Duitsers zijn vlak voor de celdeur uitloven door schreeuwend te „converseren” komt dat binnen de cel slechts ever als een dof gezoem. De knal van de zware stalen deuren, die toegang geven tot de „dodengang” komt over als een bons. Volgens mevrouw Augustin is er vlak voor de komst van de commissie „gesleuteld” aan de cel. „Dus je kunt nagaan hoe 't werkelijk is”, zegt ze.

Tijdens een gesprek met minister Van der Stoep in Den Haag kwam die geluidsisolatie ter sprake. De minister zei: uw zoon heeft toch een radio en een tikmachine. Toen zei ik: heeft u wel eens met een tikmachine gepraat? Hij reageerde daar niet op, maar ging gauw op iets anders over. Bovendien was de FM uit die radio gehaald, vermoedelijk omdat hij dan niet de politie zou kunnen ontvangen. Al is het me een raadsel wat hij met die politiebellen had moeten doen. Vermoedelijk heeft ook dat te maken met de Baader-Meinhof psychose waaronder de Duitsers lijden,” aldus mevrouw Augustin.

Hoewel ze het persoonlijke angstvallig ontwijkt, ik wil niet als moeder Augustin in de krant, want ik ben mevrouw Augustin”, blijkt toch dat ze als moeder voor haar zoon vecht.

Slechts één maal per maand mag ze Ronald samen met haar dochter Monique (19) bezoeken. Het gesprek mag anderhalf uur duren. „Ik kijk op m'n horloge en ik zorg wel dat ik geen minuut tekort kom. Als het even kan, zorg ik dat het langer duurt.”

Overigens zijn die gesprekken voor haar geen onverdeelde genoegen. Want er zijn altijd 'n hoge gevangenisfunctionaris, 'n tolk en 'n politiemans bij. Mevrouw Augustin: „Je voelt je geblokkeerd. 't Is geen gesprek, maar een verhoor. Ze laten je voelen dat ook jij als staatsgevaarlijk wordt beschouwd.”

Elk bezoek moet worden aangevraagd. De toch voor nauwegezet doorgaande Duitsers blijken dan

ook uit haar verzoek aan het ministerie van buitenlandse zaken om op de hoogte te worden gehouden van zijn gezondheidstoestand.

Mevrouw Augustin: „Twee dagen na het overlijden van Holger Meins word ik opgebeld door een hoge ambtenaar van buitenlandse zaken. Hij wilde mij mededelen dat mijn zoon in dorststaking was gegaan, dus geen water meer wilde drinken. Ik vroeg hem: weet u waarom? Nee, antwoordde hij. Ik zei: omdat Meins is vermoord. Dat heb ik genoteerd, zei hij toen.”

Monique: „Het plan heeft bij alle gevangenen bestaan om als alleruiterste middel niet meer te drinken. De bedoeling was de boel buiten weer aan de gang te zetten. Maar dat was niet meer nodig. Dat hoefde niet meer na de moord op Holger Meins.”

Monique is een vriendelijk meisje met dezelfde vrolijke lach als haar moeder. Ook zij heeft iets onverwoestbaars. Iets van: wij gaan onoverwinnelijk door met de strijd.

Monique: „M'n broer heeft z'n kunstmatige voeding een tijd zelf aangelengd omdat hij bang was dat ze er drugs door zouden doen

't Is geen gesprek maar een verhoor

om hem aan het praten te krijgen. Beiden waren bij de begrafenis van Meins. Monique: „De dominee hield een duidelijke rede. Hij zei dat hij ook een revolutionair kende: Jezus Christus. Die zei: vader vergeef hen, want ze weten niet wat ze doen. Daarop begon de menigte te joelen: zij weten wel wat ze doen. En toen werd de Internationale gezongen. Dat was indrukwekkend.”

— Von Drenkmann, de hoogste rechter in Berlijn, zou als wraak voor de dood van Meins zijn doodgeschoten. Toch heeft hij nooit politieke gevangenen veroordeeld.

Mevrouw Augustin: „Maar het was wel een nazi in de oorlog”.

Monique: „Moeder, dat is al zo lang geleden”.

Mevrouw Augustin (kortaf): „Ik weet niet wie hem heeft doodgeschoten. Maar hij is als hoogste rechter natuurlijk wel verantwoordelijk voor die processen tegen politieke gevangenen”.

Voorzichtig probeer ik geweld, waarvan niet betrokken burgers het slachtoffer werden, op een rijtje te zetten. Het geweld van veiligheidsdiensten (CIA), van grote ondernemingen (ITT), van vliegtuigkapers (PLO) en van de IRA die de oorlog heeft verklaard aan Engeland. Bij „Birmingham” trekken ze een bedenkelijk gezicht. Maar als ik de RAF in het rijtje wil plaatsen, trekt mevrouw Augustin zich terug. Ze is bang dat haar mening op dit punt bij het proces tegen haar zoon zal worden gebruikt. Elk risico wil ze vermijden. Maar Monique zegt: „De RAF heeft nog nooit geweld gebruikt

(ADVERTENTIE)

Sommige mensen hebben dit beeld van de politie:

Anderen weer dit:

Wie heeft er gelijk?

Inbreken mag niet. Vrouwen aanranden en doorrijden na een aanrijding evenmin. Geen zinnig mens die bezwaar maakt als de politie daartegen optreedt.

'n Universiteit bezetten, parkeren op de stoep en vissen zonder acte, mag ook niet. Als de politie daar iets tegen doet, klinken er nogal eens protesten.

Mischien wel begrijpelijk. Maar het is onredelijk als de politiemans milieupunt van die protesten wordt. Hij heeft de wetten niet bedacht. Hij moet er wel voor zorgen dat ze worden nageleefd. Dat is een deel van z'n taak.

Soms leidt die taak tot het verspreiden van demonstranten. Soms tot het helpen van een oud dame bij het oversteken.

Daarom zal de een de politiemans zien als een boeman. En de ander als een soort weldoener. Ze hebben allebei ongelijk.

Onderzoek nodig van Amnesty

tegen niet betrokken burgers. Bij de aanval op de legerbasis in Heidelberg zijn Amerikaanse soldaten doodgedood. Die aanslag was in eerste instantie gericht tegen de computers waarmee militaire operaties tegen onschuldige burgers in Vietnam werden geregeld.”

Maar bij de bevrijding van Baader werd een voorbijganger levensgevaarlijk gewond.

— In kranten heeft gestaan dat Ronald Augustin mogelijk zou worden uitgegeven naar Nederland.

Monique: „Ik denk niet dat m'n broer het zou willen. De gevangenen zijn solidair. Ze zijn allemaal in hongerstaking tegen de isolatiemarteling. Ronald zou niet graag in een uitzonderingspositie verkeren. Daar ben ik van overtuigd. Hij zou uitwijzing waarschijnlijk weigeren. Waarschijnlijk? Ik ben er van overtuigd dat hij zich zelf niet zou bevoordelen. Hij wil het uit solidariteit even slecht hebben als de anderen. Hij vecht voor verbetering van de situatie van alle gevangenen. Al zou ik het voor hem, als broer, fijn vinden als hij zou worden uitgewezen. Dat zou goed zijn voor z'n gezondheid, denk ik”.

In Kri, het blad van de reclasering, staat een uitvoerig artikel over Augustin. Z'n situatie wordt vergeleken met die in kinderbeschermingsinrichtingen als Zetten en Rekken.

Citaat: „Als je hoort wat Ronald

Oppositie laat ze sterven

Augustin het laatste half jaar heeft moeten ondergaan of als je het opstel leest van een meisje dat in de Helderlingstichtingen in Zetten is opgevoed dan zou je zeggen dat het anders moet.”

„Het meisje schreef over de poging haar te resocialiseren: Je moet er uit, maar je kan niet. Je zit opgesloten in een klein kamertje. Alles is van beton. Je schreeuwt je longen uit je strot. Je bent helemaal radeloos. Je denkt: was ik maar dood”.

Zetten of Rekken zijn niet te vergelijken met de Duitse isoleercellen. Ze dienen slechts ter tijdelijke opsluiting, ter afkoeling.

Mr. Bakker Schut: „Het uitdrukken van een brandende sigaret op de rug van een gevangene is een aanzienlijk mindere vorm van marteling dan het langdurig gekuddicht opsluiten”.